KASCHUBISCHE DIALECTSTUDIEN.

UNTERSUCHUNGEN UND HERAUSGEGEBEN

VON

GOTTHELF BRONISCH.

ZWEITES HEFT.

TEXTE IN DER SPRACHE DER BÉLÓCH

NEBST ANHANG:

PROBEN AUS EINIGEN S-DIALECTEN.

LEIPZIG
OTTO HARRASSOWITZ
1896.

Digitized by Google

Columbia University
in the City of New York

LIBRARY

Digitized by Google

KASCHUBISCHE DIALECTSTUDIEN.

COLUMBIA

UNTERNOMMEN UND HERAUSGEGEBEN

LIBRARY

VON

GOTTHELF BRONISCH.

ZWEITES HEFT.

TEXTE IN DER SPRACHE DER BĚLÔCĚ

NEBST ANHANG:

PROBEN AUS EINIGEN Ł-DIALECTEN.

LEIPZIG
OTTO HARRASSOWITZ
1898.

Digitized by Google

ALBMUJCC
YTIBARVIHU
YAASHIJ

2A -54119

891.85
B789

Digitized by Google

Vorwort.

Aus Gründen, die nicht vorauszusehen waren, erscheint das II. Heft ein Jahr später, als ich ursprünglich plante. Es bringt die Texte aus den im I. Heft dargestellten Dialecten und zwar mit ganz geringen Ausnahmen genau in der Form, wie die Erzähler oder Erzählerinnen sie mir in die Feder dictirten. Ueber den ethischen, ästhetischen und folkloristischen Werth der Stoffe enthalte ich mich des Urtheils; ihre dialectologische Seite findet hoffentlich gleich günstige Beurtheilung wie das I. Heft. — Kaum nöthig ist es hervorzuheben, dass nur Kenner der grammatischen Abhandlung sich in den Texten zurechtfinden können.

Eine Fortsetzung der kaschubischen Dialectstudien findet meinerseits nicht statt. Ich möchte aber auch an dieser Stelle Slavisten, die sich in Dialectuntersuchungen üben wollen, die weitere Erforschung des kaschubischen Gebietes anempfehlen. Es bietet Stoff genug, um der Publication des Herrn Mikkola, die ich als werthvolle Ergänzung der kaschubischen *l*-Dialecte aus Pommern mit besonderer Freude begrüsste, weitere interessante und linguistisch-wichtige Abhandlungen folgen zu lassen.

Eine angenehme Pflicht ist es mir, Herrn Professor Dr. Bezzenberger, von dem die Anregung zu diesen Studien ausgegangen ist, bei ihrem Abschluss besonderen Dank für das hilfreiche Interesse auszusprechen, das er dem Unternehmen gewidmet hat.

Berlin, den 15. Dezember 1897.
N.W. Schumannstr. 10.

Gotthelf Bronisch.

Digitized by Google

Digitized by Google

Inhalts-Uebersicht.

Seite

I. Aus dem Heisternester Dialect.

a. Putziger Heisternest.

1. Die Schicksale eines Emporkömmlings . . . . . 1—3
2. Die Abenteuer des klugen Peter . . . . . 3—6
3. Wie einem der Zahn gezogen wird 6
4. Das Nachtgespenst I. 7
5. Das Nachtgespenst II. . . . . 7—8
6. Das Nachtgespenst III. 8
7. Die wunderbaren Enten . . . . . 8—9
8. Begegnung mit einem Gespenst 9
9. Hexentränkung bei Ceynowa . . . . . 9—10
10. Schwaches Gedächtniss 10
11. Die Knaben und die Maus 10
12. Die Räuberhöhle . . . . . 10—11

b. Danziger Heisternest.

1. Der Dumme und die Gespenster . . . . . 11—13
2. Der Sieg treuer Liebe . . . . . 14—16

II. Aus dem Kussfeld-Ceynowaer Dialect.

a. Kussfeld.

1. Fuchs und Wolf I (vgl. III. c. 5.) . . . . . 16—17
2. Geistererscheinung vor einer Epidemie 17
3. Ein Nachtgespenst. . . . . 17—18
4. Die böse Stiefmutter . . . . . 18—22
5. Der schlaue Bauer . . . . . 22—24
6. Der ausgelernte Dieb I (vgl. IV. b. 1.) . . . . . 24—29
7. Der unanständige Schmied . . . . . 29—30

b. Ceynowa.

Das Glück des Dummen 30

III. Aus dem Dialect der Schwarzauer Kümpe.

a. Grossendorf.

Die wunderbare Geige . . . . . 31—32

b. Chlapau.

Hänsel und Gretel 32

c. Schwarzau.

1. Treue Liebe . . . . . 33—35
2. Der goldene Vogel . . . . . 35—40
3. Die zwölf Räuber und die zwei Brüder . . . . . 40—44

Digitized by Google

Seite

4. Die treue Schwester und die böse Schwiegermutter . . . 44—47
5. Fuchs und Wolf II (vgl. II. a. 1.) . . . . . 47—48

d. Gnezdau.

1. Wie man Sorgen bekommt 48
2. Der einfachste Ausweg . . . . . 48—49

IV. Aus dem Dialect von Putzig und Polzin.

a. Putzig.

Ein Retter aus mancherlei Noth. . . . . 49—52

b. Polzin.

1. Der ausgelernte Dieb II (vgl. II. a. 6.) . . . . . 52—54
2. Das Glück des tapferen Schneiderleins . . . . . 54—55

V. Aus dem Mechau-Starsiner Dialect.

a. Darslub.

Die Entscheidung im Grenzstreit zwischen Darslub u. Polzin 55—56

b. Mechau.

Der alte Fritz und der kluge Bauer 56

VI. Aus dem Dialect der Oxhöfter Kämpe.

a. Rewa.

Der erfinderische Schneider. 57

b. Pierwoschin.

Abenteuer zweier Burschen . . . . . 57—60

c. Oxhöft.

1. Der furchtlose Dumme (vgl. S. 68) . . . . . 60—61
2. Der aufgewachte Todte 62
3. Ein Heirathshinderniss 62

Anhang. Sprachproben aus 4-Dialecten.

I. Putziger Kämpe.

a. Sellistrau.

Grobe Belehrungen . . . . . 63—64

b. Oslanin.

Rettende Vorsicht . . . . . 64—65

c. Bresin.

Der durchtriebene Kantor 65

II. Lusin-Schönwalde.

a. Lusin.

1. Der schwarze Mann im Baume u. sein Verjüngungsmittel 66—67
2. Zaubermittel gegen Krankheit 67
3. Selbsthilfe gegen einen Vampyr . . . . . 67—68

b. Grabowitz-Schönwalde.

Das Glück des Dummen (vgl. S. 60) . . . . . 68—70

III. Bukow und Jasen, Kr. Karthaus

a. Bukow.

1. Eine Sprachkur. 71
2. Diebeslist . . . . . 71—72

b. Jasen.

Der Mann ohne Furcht (vgl. S. 68) . . . . . 72—73

Digitized by Google

I. Aus dem Heisternester Dialect.

a. Putziger Heisternest.

1. Die Schicksale eines Emporkömmlings.

Bël-tŏ jödĕn χlōp ā-ńól třęχ knópõf. Tën-jödĕn sŏ-zvól Šmĕrcënlaip ā-tën-drëdjĕ sŏ-zvól Klinskenberk ā-tën-třecĕ sŏ-zvól Šustĕr. Tāk-tën-jödĕn-bël[1] *šęfcŏ ā-tën-drëdjĕ-bël*[1] *ksądzŏ ā-tën-třecĕ bël*[1] *stólārŏ. Tāk-temuў-ksądzë šlŏ bārzŏ lęχuë. Tāk-muў-sŏ sńílŏ, ës, ćĕ-bë wuën-šĕt dŏ-Olǫtë*[2]*, tę̆-bĕ-muў sāmë pχóklī gúëląbö v gąbŏ pādálë. Tŏ bĕlŏ jödnë nōcë. Tāk-wúën-sŏ mëslūl. »Jj! tŏ-jö sēn, tŏ ńǫ̈ǫ̈ ńnc!«*

Tāk drëdžĕ nócë sńílŏ-muў-sŏ zŏs tŏ sāmuë ë třecĕ nōcë zósmuў-sŏ tāk sńílŏ. Tāk-wuën-šĕt dŏ-Olǫtë. Tāk, jāk-wuën přëšēt v mástŏ, tāk-wuën rózebúl gąbŏ ā-šĕt přĕz-mástŏ ā-ńic-muў v gąbŏ ńöpādálŏ. Tāk-sŏ z ńówuë lëdzë smölë. Tāk-wuë vídzól jödĕn pōn; tāk dŏ-ńówuë vëkēt ë ŕék-jömuў: »Jŏs-të glūpē?« A-wúën-muў ŕēk: »Ńą̈«. — Tāk-tën-pŏn-muў ŕēk: »Cĕš-të tŏ gąbŏ tāk rŏzebónë mŏš?« — Tāk wúën-muў róspuëvödzúl, cŏ jömuý-sŏ wúë-třë-nócë sńílŏ. Tāk wuën-sŏ jówuë pítól: »E[3]*-mŏžēs-të pšisāc?« — A-wúën-muy ŕēk: »Jó«. — »E-mŏžēs-të čętāc ë rëχúëvāc?« Tāk wúën-muy ŕēk: »Jó«. Tāk-ten-pŏn vzōn-wuë sŏbŏ dŏ-dōm. A-tën-pŏn-bël*[1] *vóldji kuўpc. Tāk-tën-pŏn dóstól lëst s cëzëwuë krūją̆, ës-mól třë wúëkrątë tíχuy přĕslāc. Tāk-wuën-púëslól a jówuë tēs f svą̆j flāχ. Tāk, jāk-wúëntām dŏ-tewuë mástą přĕšēt, tę̆j tën kuўpc bël dŏt. Tāk wuën vzōn, přĕdúl wuëkrątúf ë-tíχ; ā pš*[a]*ónudze vzōn ë sχúëvól f tāšŏ.*

Tāk f tīm móšce bël krōl; ā-tën-krŏl-mól[1] *jödnŏ dzęfcŏ. Tāktŏ-drouëjö χcālŏ-sŏ vrëjóvāc ā tën krōl tēwuë nóχcól, ālë-muў dól nópřūt třë kuўstë: nŏ-tën-pš*[a]*örši dzēń, cŏ-bë-mól jówuë cōrči*

[1]) enklitisch. [2]) Holland. [3]) *E* = *ë*.

Digitized by Google

pš"örscīn'. A wuën muўšil sēdzec zāmklī wўgórë v jistčbī. A rózmišlól, jăg-bë tën pš"örscīn' dōstūl. Alë ŏŏcōr vëšlo tŏ dzēfcŏ buyten. Tàk-wuën-wúëtëmk wuëknŏ ā wùënă-jòmuў řucēlă puëvrōsk à-nā-kŏ̀ncū tēwuë puëvrōska bël ten pš"örscīn' wўřēšonī. Tàk-wúën-sŏ púëālól tën-puëvrŏsk dŏ-sé ā-jū-nën mól nën pš"örscīn.

Tāk nŏ-tën drëdžé dzēn wuën mól wўkrāsc tēmuy dzéfcëcë bōtë. Tāk jàk vŏcōr přëšèt, tāg-zós wuën-sŏ wuëknŏ wuëtëmk ā wuëna zós nō-nën-puëvrŏsk wўřēšela bōtë a wúën-sŏ púëālól à-jū-mól.

Tāk na třecĕ dzēn wuën-mól dŏ-gŏrë púëd-dēlē nāsrāc. Tāk wuën siǫ̃n muўcŏ z glōvë ā tē nŏ-ńŏ nāsrūl ë tē z ńŏ trās púëd-dēlē à-jū-mól.

Tàk-tën-krŏl vídzŭl, ës-tŏ-bël [1]) dōbrī χlōp. Tāk wuëńī-sŏ wuëžëńīlë. Tàk-tī-prĭncŏvŏ nŏ-tŏ lëχuë zdrëlë, ës-tāčë-sŏ wúëžëńīl s krŏ̀lŏvŏ cōrkō ā wuëńī ńëj. Tāk wuëńī, tī prĭncŏvŏ, zārŏcëlë tēwuë nŏvëwuë krōla nă-jăχtŏ.

A nō-tŏ-jăχtŏ bëlŏ pŕëz-muëře dŏ-jídzéńó. Tāk wuëńī sōbŏ vzënë bót ë šlë. Tāk, jàk-wúëńī tām přëšlë, tāk wuëńī šlë fšëččī z bótā prëc. A-tën-krŏl wúëstātčil svŏj mątël f tim bŏce. A-tī-prĭncŏvŏ mólë-sŏ wўřēklī, nā-jàkŏ gúëdzënŏ wùëńī-bë-sŏ dŏ-bótā zjaćilë; à-tëmuў-nŏvëmuў krŏ̀lŏvī ńĭmólë nīc řēklī.

Tàk-wùën-šēt [1])-sŏm dālī a wuëńī-wўstřēlëlë kuëzlă. Tāk, jàk-wúëńī, tī prĭncŏvŏ, přëšlë dŏ-bótă, tāk wuëńī tewuë kuëzlă wўřnënë à-tō-krëcŏ̀ wuëńī wuësmārŏvālë tën mątël; à-tewuë-krŏ̀lă wuëstāčilë tām ā přëšlë dŏ-dŭm ë řeklë tī mlŏdéj krŏlévnī, ës-jī-χlópŭ zćëřŏvŏ rŏzdĕrvālë. Tāk wuëna-sŏ bārzŏ zāsmuўcëlă, ës-χlōpă púëzbëla; ë-bëla wuëna wuë-sĕtmë lāt zdōva.

Tàk-tën-jŏdĕn prĭnc χcól-sŏ z ńǫ̃ (!) wuëžëńīc ë-bëlë wuëńī jū zāpuëčódônŋ̆; tāk mālŏ zā-tídzéń bëc vósēlī. Alë bĕk-tŏ jödĕn fëšer nā-drëgŏ strōnŏ zā-χrōstŏ prāvŏ tām, gdzë tī prĭncŏvŏ mólë přēt sētmë lătāmī tēwuë nŏvëwuë krŏlă wuëstāčom. A-tën-fëšer trăfšíl-jövuë ë vzŏn-wuë sŏbŏ dŏ-dŭm; ālë wuën, tën fëšer, ńŏpuëznól-jövuë, ës-tŏ tën-jīχ-nŏvë krŏl-bël [1]). Tàk-wuë-vzŏn sŏbŏ dŏ-dŭm, jàk wўbúëdžëwuë. Tāk, jàk wúën-muў dól dōmā jösc a tĕ-wuë wuëblĕk f swuëji rūχnă, tàk-tën krŏl-sŏ pītól: »Čëš tū slëχăc nŏvëwuë v mŏ̈sce?« — Tāk tën fëšer muў-řĕk: »Nāšā zdōvă-krŏlēvnó bǫ̆dze mālă ńŏvítrŏ vósēlī«. — Tāk wuën, tën-krŏl, řĕk dŏ-tëwuë-fëšrā: »Bǫ̆dzēš-të tāk

[1]) enklitisch.

Digitized by Google

dōbrē ā zāńōsēš dō-tī-krōlévnŋ̆ tĕn pš^{u}örscīń?« Tāk wuën vzōn ë šēt; tāg-vāχā ńōχcālă-jöwuë puÿscëc, jāš wuë-šōstĕ̆ vóčōr, tē wuën mól přinc. Tāk wuën šēt wuë-šōstĕ̆ vóčur ë dól-jī ten pš^{u}örscīń.

Tāk wuëna wúëbēzdřāla a nă-tīm-pš^{u}örscéńū stŏ̆ālō jöwuë mónō, jāk wuën sŏ zvól. Tāk-wúëna vzëna ë sχuëvāla tĕn pš^{u}örscīń a řeklă tēmuў fĕšröēī, ës-mól zá-dvō gúëdzënë přind-zós. Tāk-wuënšēt; tāk-wuëná-jömuў dālă pāk, mól-dăc tĕn pāk tēmuў vadröfčkuëčī. — A čítrŏ wuëná, ta krōlēvnó, mălă bëc zdónó. Tāk wuën, tèn-jī-pš^{u}öršĕ-χlōp sŏ-wúëblĕk f krōléfscē rūχnā; ă-jāk-wúënī bĕlë f kúëscēlē, tāk wuën šēt f tĕn krōléfscī pālăc ë-sχuëvól-sŏ f tŏ jístëbŏ, cŏ wuëná-jömuy mălă nāpšīsónē. — Tāk, jāk wuëńī přĕšlë s kúëscŏlă wuëd-zdŏvăńó, tāk wuëńī-sŏ cēšélë ë vösēlélë.

Tă̆k-tă-krōlévnó řeklă tāk: »Muëĵī mílī přéjăcelē! Tērës jóvămă cŏ-púëčēm: ālē rŏzmŏ̆ĵötă dōbrē, cŏ-jó bŏ̆dŏ gódālă!« Tākwúëna řekla tāk: »Jó mălă nŏvŏ klédĕršpšīńŏ ă-jó-wuëd-ńī zgŭbílă klūč. Tāk jó-sŏ dălă nŏvé klūč zrōbīc; ă-térës jó nălăzlă tĕn-pš^{u}öršé. Tāk ktĕrĕn jó-mōm[1]) brëkúëvăc?« — Tāk wúëńū-jī řeklĕ, ĕš-tĕnpš^{u}örší. — Tāk wuëná-sŏ pītálă: »Čĕš jó-mōm[1]) s tim drëdžém klūčŏ zrōbīc?« — Tāk-tĕn-drëdžé̆ χlōp řek: »Dĕj tĕn klūč dō-kúëvólă ā nŏχ-wuë vřūcī v uëdžíń ë nŏχ-sŏ röstŏpš^{u}öjö!« — Tāk wuëna wúëtĕmkla dēvřē: tē tĕn pš^{u}örší χlōp vëšēt z drëdžé̆ jístëbë. Tāk wuëná řeklă tēmuў drëdžëmuў χlōpuў: »Jăk-jös sĕsodzīl, tāk-mŏš«. — Tāk wuëńū jöwuë, tēwuë drëdžëwuë χlōpă vzënë, nă-ōs vřūcëlë ë zăbŏzlë dŏ-kúëvólă; a kuëvól zā-róskāzŏ krōlēvnĕ̆ vřúcíl-jöwuë, tēwuë drëdžëwuë χlōpă, v uëdžíń ë spólíl-jöwuë.

A wúëńī-sŏ vösēlélë stō(-krōt) rāzí vící, jāk mólë-sŏ vösélëc, ĕštēwuë-pš^{u}öršëwuë krōlă nălēzlë žëvëwuë, cŏ wúë-sētmë lāt žódnĕ̆ cēplĕ̆ strāvë nŏdóstúl ă-jös-dŏχ-žíl. A-tĕn-drëdžé̆ krōl, cŏ-jömuў tēwuë ńŏžëcīl, tēwuë trŏnă wuëpsādnoc, tāk nă-jăχcë jöwuë wúëstāvíl a kuëzlă vўřnŏn ā mątēl wўsmārŏvól, ës wuëna mălă vŏřëc, ës jöwuë zvöřątă rözdërvālë. A tērës so (!) sprāvödlĕvó próvdă puëkózălă, ëštĕn-svát ńöχcē žódnëwuë māńóctvŭ mŏc, lē šcërŏ próvdŏ lūbī.

2. Die Abenteuer des klugen Peter.

Tŏ-bĕlë wўbuëdží röd zíce ā-mólë třëχ sënōf. A-tĕn-wúëc tŏ-bél wўbuëdží, ā-mátka-bĕlă[1]) tĕs přë-ńíχ. Alë wuën-bēl[1]) rĕbókŏ ā-ńăc

[1]) enklitisch.

Digitized by Google

ńmōk wўlōvic. Tāk tī knópšī gódālë: »Tātkuў, nǒm-sŏ̈χcë jösc«. — Tāk tī třę̈ knópχī bëlë vë-škúëlī bārzŏ vësŏk wўčālī. A-ten-nómlŏ̈tšī sŏ-zvǒl Pχōtër; tŏ-bël ten-nómudřëšī.

Tāk tī knópχī dŏ-sę́ gódālë: »Më muўšīmë jïc f svāt«. — Tāk nënka wўpš[w]ökla třë pąščī jïm nă-drŏgŏ. Tāk wuëńī-sŏ wuëddzë-kuëvālë z rŏdzëcāmī č-šlë[1]) v drŏgŏ na-jїńŏ paịnsćę; šlë wuëkuël muëŕa cālī dzën. Přëšët tŏ̄čŏr, slǫ̆ince zāšlŏ; »gdzë-sŏ puëdzę́ịömë?«

Tăk-ten-jŏden sŏ-zvǒl Pšŏter. Tāg-blāsńŏ dŏ-muëŕa: lëžī šābla; wuëdńöse dŏ-gōrë v rąkŏ a jïdze dŏ-nëχ dvūχ brātōf: »Nā pu̯ę̄ịta!« — »A gdzë?« tī dvą̄ị-sŏ pitą̄į̣ō Pχōtra. — »Tām v gōrë«.

Tām f tëχ gōrą̈χ bël vësōčī (vësōtχę̄, -kχę̄) šëlp. A tăm-bëla[1]) nā-vёŕkuў jāstχi̯ńó wuët žńę́ị̄ī. Alë wuëńī tī třę̈ brācó ńic ńöŏödzëlë, ёš-bë tŏ bëla wuët tāk vŏldžë žńę́ị̄ī.

Tak wuëńī vëšūkālë në pąščī dŏ-jödzëńŏ ë zjŏdlë. A jāk zjŏdlë, tăk-sŏ-lёglë tām, wўsnënë muëcnŏ. Přīndze wuëgrōmnó, vŏlgó žńę́ịa, dvā šīžёńŏ vësōkó, dvānósce šīžŏn dlūgó, wuëblōžī dŏkuëla ńąχ třë rāzë ābuë tёš třë krądjī dŏkuëla. Tāk jïm-sŏ tāk cēplŏ zrŏbīlŏ, mē-dёχ māt, ńlmuёglë wuëdēlcknọc.

Alë Pχōter jödnāk nŏ-šāblŏ třïmūl v rące, tā-wuë dŏstāla dŏ-fstāńó; stǭį̣ī dŏ-gōrë: »Aċ-tŏ nă-svóce?« — Vëcïgńó rąkŏ dŏ-gŏrë, nă-stronŏ puëcïgńŏ: tŏ-sŏ-muў vidzālo ćórnë; »čëš nă-svóce to bǫdze?« — »Tŏ-mdze[1]) mēst žńę́ịa, to zlë bǫdze«. A-nŏ-šāblŏ vēznó v lēvō rąkŏ, třïmó muëcno: »tŏ-mdze[1]) žńę́ịa«. Tak zbuўdzī tёχ dvūχ; zāčënë fšëtkaį̣ třë křëčëc, ёš-bë zdžïnënë. Ale Pχōter gódŏ do-ńíχ: »Ńöbuētā-sŏ! Jó-sŏ vë-škuëlī wўčil f tī kšǫsce, ës jöden Pχōter tёš jąχól na-žńę́ị̄ī přës-ćórnë muëŕe a přę́jāχól šćënslёvŏ«.

Tāk wuën-jŏ zāčŭn smuўkāc tŏ žńę́į̣ŏ wuëkuël gąbë ă-jŏ-kuўš-kól ā-wuëna muў-sŏ lăguëdno tёš klāńāla glovŏ. Tāk wuën z nŏ šāblŏ wўχvócíl-sŏ zŏ-nŏ jī dlūgŏ šëršl. Tāk wuën nŏ-ńŏ vlós dŏ-gōrë ë sŏt-sŏ muëcno. Tāk wuëna wuëdlōžī wuëgōn ă-tī-dvą̄ị vīndŏ rūtër. Jīdŏ prёć; ă-nī-třę̈ brăcó-sŏ rące dēlë, wuëkuyšкālë ë prёć wuët-së wuë-dēslë. A na-žńę́ịa z nīm Pχōtrŏ prōsto v muëŕe. Alë Pχōtër-sŏ třïmól muëcno; ë jąχālë dzën ë nōc přёz[2])-muëŕe ë vāχālë v lās; a tę̄į̣ wuëna z ńīm nëkāla v lās ńīl wuë dvādzësca dŏ-jŏzora.

Tak wuëną-muy glŏvŏ̈ tχívö, ńól z ńī zlësc; tak wuën zlós. Tak wuëną-sŏ f pōl fsādzī v nŏ jŏzoro, bāńŏ v grŭnt třë šīžёńŏ a vёńöse

---

[1]) enklitisch. [2]) Man sagt auch *přŏz-*.

Digitized by Google

v muýńi, f pëskǘ, kuëřõntχɨ do-jödzēńó nēmuý Pχótroví; ā Pχõter jót, to pχąkno śmākālo. Tak wuënǎ-sŏ fsādzī jöš-rós ë vẽńöse fuýl pësk kuëřõnkóf jömuý nă-drogo. Tăk-wuën nŏ-ńŏ zós vlós. Jādō dālī v lās, tak-dălek jăš dŏ-jī-jāsćńī. A-ta-jāsćńó, to-bẽla vöolgó gõra ă-to-bẽl sõm dēāmănt, ta gõra. Tāg-v nõcë ta gŏra-sŏ pólëla, jāg-bẽ-sŏ cālī sóāt pólīl. Tăk-ten Pχóter zlós puël nī jī jāsćńī a pātřī tak nŏ-tŏ gõrŏ. A gódó dŏ-sẽ: »Aχ, pāńö, čẽš-za-vóltχẽ cūt jö tū! Tŏ-jö vóltχẽ krõlefstwuë tū«. A jẽ në kuëřõntχɨ a rozmāšló, čẽš zrōbī. Alẽ wuënǎ-wuë vzẽna v jāsćńŏ a tẽ wuën-jõ smūkól, ës ńāla z ńim jïc v lās, kuëřõntχɨ wýrvăc dŏ-wýplecẽńe (?) kuëša Pχótroví. Tāk wuëńi jīdō nāzōt v jāsćńŏ. Tāk wuën plēce nen kuëš sōbö. Jāk ńól kuëš wýplōtlī, tāk wúën-jõ wýχvócīl wuëkuël šẽjï rąkāmī. Tāk-jī tāk púëkūzovól, ës-bë šẽt prẽć. Tāk wuën-sŏ nāklepól kǫskōf dēāmăntë fuýl kuëš. Tāk wuënǎ-wuë wuëtprovādzēla nădrögŏ ë řẽklǎ-muý: »B'óį tõ drõgõ tū prõsto«.

Tāk-wuën přindze dŏ-jödnē fsë, tŏ-bẽlo[1]) dālīk dvānósce ńīl. Dól kǫšẽck dēāmăntë tēmuy zbǔrovī. Tēn z ńim jāχól dvānósce ńīl dālīk. Tāk wuën-muy dól jös kǫšẽck: tāk wuën z ńim jāχól jös pšinc ńīl. Tāk wuën-sŏ vẽšūkól, Pχõtĕr, zbūra jös nā pχinc dvādzēsca ńīl do jăχāńe dŏ-krõla. Tām bẽlo ńāsto. A wuën dól dōbrę̃ štẽk dēāmantë tēmuy zbǔrovī zā-jāχāńī. Přę̃jādō dŏ-ńāsta, zlēze z wuëza, puëdzëkuýjö kuýćrovī, melděį̨ńŏ-sŏ dŏ-krõla do-gódāńó s krõlŏ wuë-ten-dēāmánt. Vāχa puýscëla do-gódāńó s krõlo; přindze wuëdzevǫtë nă-vócõr dŏ-krõla, gódó s krõlŏ: »Jó-mõm[1]) dārẽnk võm naį̨jāsńéšẽmuy krõlovī: tẽn kuëšík tẽrwuë dēāmăntë. A jó-tém, zdzē tẽwuë jö vólgó gõra: pχīndzēsǫt ńīl wuëd-vás dālīk«. — Krõl gódó: »Vẽsmë šẽsc wuëkrątõf wuëį̨ārščẽχ a rẽį̨mąt žolnẽřī a šẽsc kānŏn ătălrī, ā-tẽ-më puëmāšẽrę̃ömë strọdŏ to pχīndzēsǫt ńīl a mẽ-mdzēmë[1]) střẽlălë s krāį̨ū do-vāį̨ū a vā dŏ-nās. A čę̃ö më s krāį̨ū dvānósce šŏsõf dõmë, tẽ-to-jŏ ta gõra dēāmantõvó«.

Tāk krõl púëstāvīl přẽt-tŏ-jāsćńŏ rẽgīmẽnt žolnẽřī ë šẽsc zẽšicõf wuët-ătălrī. A tẽ stălkuýlāmī tŏ gõrŏ rostřaskălë f štẽtχī. A tẽ wuëzẽlë dŏ-wuëdë a pākuëvālë v úëkrątë wuëį̨ārščī; šẽsc wuëkrątõf nāpakuëvālë dēāmăntë. A tŏ žńį̨ö f štẽtχī puëtřaskālë.

A ten rẽgiment māšẽrõvól dŏ-dõm ë fšẽtkuë wuëskuë ë to šẽsc wuëkrątõf dŏ-krõla tẽš.

---

[1]) enklitisch.

Digitized by Google

Cò-zā-frę̀da wý-krōla dōma! Muŭzika, tōi̯nce, bāle cāłi tidzę́n. Pχōter dōstól krǫ̀lovō prǐncęsò, ẑę́ńil-jō ā ċ̀ole pai̯nstva dōstól wúętkrōla dǫ̀-sm̀orcę. A dól swuę̀i̯ę̀χ rodzicǫ̂f ālūc ā vę̂sūkól tę̂s swuę̀i̯ę̀χ brātǫ̂f do-sę̂. E ẑę̀lę̀ fsętcę ę̀ ẑę̀i̯ō jāś dǫ̀-sm̀orcę puę̀ dzis dzę́n.

A mā dvai̯ to wuępχisāla pŕę̀-sklǭnce pχīva.

3. Wie einem der Zahn gezogen wird.

Tǫ̀ mǫ̀że bęc nā-dvādzęsca lāt jāg.v Buęrú jǫ̀dę́n χlōp sǫ̀-zvǫ́l Ląc; jū ńǫ̀ẑę̀i̯ǫ̀. Tāk jǫ̀muǔ tāk cą̄skuę zup buę̀lól; tāg-jǫ̀wuę̀ bǎ́lkămuǔ gódālă: »Fǫ̀dę̀r, zābī v bālkǫ̀ gǭsc ą̀-ten-zúp wýřešę nā-puęvrǭsk: mǫ̀żeś jǫ̀wuę̀ vęrǫ́ǔs«. Tāk wuęn tę̂s tǫ̀ zrǭbīl. Wuęn nęn zǫp wýřę̄šil a-pùęstūćil-sǫ̀ stōlk; tą̀k-wuęn-vlǫ́s nǭ-nęn-stǫ́lk ę̀-muęcnǫ̀ nęn zųp wýřę̄šil ę̀-přę̄šlă jǫ̀wuę̀ bǎ́lkă ę̀-nęn-stǫ́lk puę̀d-nógāmę̀ jǫ̀muǔ vę̀jęnă ą̀-wuęn-spǫ́t ę̀ puęvrǫ̂sk-sǫ̀ wýrvǫ́l ā-zǫ́p wuęstǫ́l. Tą̀k wuęn-tāk-χuędzīl puę̀-jīstębī, tāk stą̀kūl: »Oχ jīnę̀! Mǫ̀i̯ zup, mǫ̀i̯ zup!« Tāk jǫ̀wuę̀ bǎ́lkă-muǔ gódālă tāk: »Fǫ̀dę̀r, ćę́š-tę̀-cǫ́? Zǎ́bīsǫ̀ gǭsc f prǭk ā-tę̂ tę̀n zup wýřę̄šę̀ ā-tę́-wuę prǫbuǔi̯ǫ̀ś nā-vęrvāńi«.

Tāk-wúęn-tę̂s tǫ̀ zrǭbīl; zǎ́bīl-wuęn nęn-gǫ̂sc ą̀-nęn-zǫ́p nā-muęcnę̀ puęvrǫ̂sk wýřę̄šil ę̀-tę̀-wuęn klę̀k nǎ́-zeḿǫ̀ ę̀-dvīřę̄ zāmk muęcnǫ̀ ę̀-tę̀-wuęn prǫ̂buęvǫ́l nęn-zǫ́p nā-vęrvāńi; ą̀-jǫ̀wuę̀-bǎ́lkă pǫ́lęla pχę̀ck; buę̀ bę̀lǫ̀ v zę̀mǫ̀. Tāk wuęna ċę̀la, ęš wuęn stą̀kól a ńimōk nęwuę̀-zą̀bă vęrvūc. Tą̀k-sǫ̀-męslę́lă: »Mǫ́s-tę̀-mą́rńǫ̀ ę̀-svǭi̯-zǫ́p přę̀pādnǫc?«

Tāk-wuęnă tę̀n-pχę̀ck pǫ́lęlă lę̀ćivnęmī pńāmī. Tāk-wúęnă śtę̀k pńā s pχę̀cka vę̀vlę̀klă z wuęgńǫ̀ ā-wúętχlāstlă dvīře ę̀-tę̀ nęmuǐjswúę̀i̯ę̀imuǔ χlōpuǔ nen śtę̀k pńā z wuęgńǫ̀ prōstǫ̀ v uę̀cę̀ vętklă. Tāk wuęn tāk sǫ̀ cą̄skuę sę̀rās, cǒ wuęn zārę̀s nęn-zúp vęrvǫ́l ę̀ řę̀k tāk: »A-cǒ-bę̀-jǫ̀s bābuę̀ dǫ̀χ ńǫ̀vę̀m kuę̀wuę̀ χcālū zǎ-mǫ̀i̯ zop! jāk buę̀lól, tak buę̀lī«; a wuęn ńǫ̀vǫ̀dzól ńic, ę̀š-ten-zǫ́p-bę̀l[1]*) vęrvǫ́nę̀. Tāk tū zā-muę̀i̯ǫ̀ bǎ́lkǫ̀ v gǫ̀ń ą̀-tāk-wúęnă wýcę̀klă v lās; búę̀-jǫ̀ lās blę̀zę̀ pŕę̀-fsī. Tāk-wúę̀ni (= -n ji) ńǫ̀vę̀sūkól ę̀-přę̀šę̀t dō-dūm ę̀-nālǫ́s svǫ̀i̯ zǫ́p nā-puęvrǭskuǔ nā-zę̀mī wýřę̄šǭnę̀ ę̀ puę̀vǫ́dó tāk: »Ai̯, buę̀žę̀ wuę̀cę̀, χvólă, ċ"ǫ̀-lę̀ tę̀n tīrŭn jǫ̀ prę̀ć; ā-tę̂, nęnkuę̀, puę̀i̯ dǭ-dūm; jǔnęn-bŕędól-jǫ̀ prę̀ć; tę̀rę̄s lę́-nāmă vǫ́ćę̀řǫ̀ wývāřę̀«.

---

[1]) enklitisch.

Digitized by Google

4. Das Nachtgespenst (Alpdrücken) I.

Bĕl-tŏ χlōp z bălkŏ ā ńṁölë žōdnëχ dzĕcí. Tăk-tën-χlŏp vĕrĕ-zövól nă-dvā-dńí prĕć. Tăk-tā-bălkă-sŏ vzënă swúëχ̣ùwuë švägrŭ sënă do-sé nă-nŏc dŏ-tövářëstvă. Tāg-v nöcë jī-sŏ sńílŏ, ëz-dó-ńā přëšĕt χlōp f čĕřčönĕm wuëdzĕńīm. A v nīm tën-knóp-jī řĕk: »Cötkă, ṁö-sö-χcé šĉāc«. — Tăk-tën-knŏp vělŏs z lōškă ë-vëščól-sŏ ë-vlóz dó-ńā nāzót v lōškuë. Tăk-jāk-wuëńí-sŏ přĕkrëlë pχörënŏ, tāg-jī-sŏ stălŏ cą̄škuë nā-pχörsăχ. Alĕ wúënă-sŏ ńímuëglă ńīc puërādzëc, muўšëlă wuënă tāg-dlūguë lëdăc, jāž-nó-zńí zlāzlŏ. Tāg-jī-sŏ χcălŏ šĉāc. Tăk-wuënă šlā-sŏ vëšĉāc ë vădzī, ëž-nën-χlŏp v nīm čĕřčönīm wuëdzĕńīm stǭı̯. Tāk wuënă jömuў řĕklă: »Ahá, tŏ-të-jŏs tën, cötĕ-ńö dŏpχéřë vĕmuëřil!« — Tāk wuën-jŏ trās f pësk. A wuëna jömuy řĕklă: »Buëdáį̯, jöz-dóblă zjót ā vitrŏ nā-frĕštëk přĕšĕt a přĕńŏs-sŏ lëškŏ!« — Tāk-wúën-jŏ trās z drëdjé strönë f pësk ë dóstălă wuënă zārĕs rōžŏ ë lēglă wuënă zārĕs χuëró.

Tāk tĕn-jī-χlŏp přĕšed-dŏ-dŭm ë-řék-jī: »E-dóblă të muўtĕr rōbíš; nă bólīm dńū lĕžīš v lōškuў!« Tāk wuëna jömuў fšëtkuë rōspuëčödzălă, jāg-z ńŏ v nöcë puëχuëdzëlŏ. Tāk-tĕn-jī-χlŏp řĕk: »Buëdáį̯-jös swuëχ̣ă muërŭ kuëpö dóblŏf zjādlă!«

5. Das Nachtgespenst II.

To bëlo přēt pχīndzdvadzēsca lātū, tāk jöden parópk s Puўctχĕ Jástarně slūžīl v Mįdze (Weichselmünde). *Tak wuën wúët-tewuë šëpra muyšīl spāvāc nă-prǫtře. Tak wuën tēs-spól póro ńödzĕl. Tag-bëlo tĕš zdRëbókŏf völe parōpkŏf nă-slūžbö tūm v Mįdze. Atăm jö takó móda: šëper sē-swuëχ̣ŏ bălkŏ ë z dzĕcūmĕ ë s parópkāmĕ f sóbuëto puë fírócōnce dó-karčmë jīdze a-tăm, jak jëvēnlı̯χ, zbīvăχ̣ūso co tūdzĕń co sóbuëtŏ tōı̯nce. Tak ten parópk jöden šĕt dō-dŭm sē swuëχ̣īm šëpro ë-šĕt prōsto nă-prǫter spāc. Tāk-so nōpŕūt zăpólīl lapko; buë muў nād-glovó ta lapka púël-jöwuë lōška vísāla ë tamúë tĕš přë tī lapce vísól máršpχitχer.*

Tak ten parópk so-lĕk v lōškuë é lĕžī ë lapka muў-so pólī. Tak čĕχ̣ö tĕš, ëš puë-trăpχ̣ö co jīdze: to tak šlo lë: čū-pū, čū-pū, jāš jödnām rāzó-so nálāzlo púël-tewuë parópka puël-lóška. Tāk-muў puëčódālo tāk: »Šūf dī bĕt āf«; tē ten parópk nŏ-to vĕzdřól, tē to bĕla takó bāba wuët sto lāt a bĕla wuëblĕkló v drĕkuëvīm wuëblĕčĕńīm a

Digitized by Google

ṁāla tēš tīm sāmīm glōvo wuëbŕēšönē. Tak zrobīla tēwuë parōpka tak mēdëχ, co wuën so žōdnē rādë ńôvödzól. Ale bël muëcńëįšī; buë bël parôpk wuët pχīndzdvadzēsca lāt stórī. Tak wuën-ńól dīχtīχ krāft a přēsík-sobö přéz-glövö za tīm mářšpχikro, co wuën χcól to muëro zdōbëc a wuën tēš jõ zdōbël.

Alē čëš wúëna-muў zō-tö z⁴robīla? Wuëna nā-ńöwuë z nāχtskana të śćënë vēlāla, buë wuëna wuë χcāla tīm nāχtskano zābīc. Ale wuëna v ńöwuë ńötrafχīla, lē f scāno. Tāk ten nāχtskan bēl wúëd-glënë ë stlūk-so. Tak jömuў-so co ťicí ńözrobīlo, lē wúët-tewuë nāχtskana śtëk wuëtpót a trāfχīl jömuў nā-rąko ë stlūk jömuў rąko tāk, co wuën wuë śtërë ńödzēle muyšil to rąko guëįc.

A ëšlé-ńö muëįī pānovö tēwuë ńövôřīta, tē jó-vāma tēš tewuë ńöžëco. Buë χtéren-bë jösta bëla buëjazlëvë, tén-bë tēš trūpo zārēs pôt, čᵃöbë to muëro swuëįëmī wúëčāmī ťídzúl, co jô vama ńīkuëmuy ńöžëčo, co vāįī a ńö buëže brôńў.

6. Das Nachtgespenst III.

Šet nā-strọt tū χlōp; tāk ksąžëc svēcīl jāk nā-dńů. Tāk wuën jídzē strụdó ēš-bë-cō nālós; buë tū wúëkrątë f strụdzē bëlë. Tāk wuën šet, nālós dël. Tàk-nën-dël vzōn nā-rēmö ë jídzē nāzót. Tàk-wuën-ťídzī χlōpă f tātχím šlūfrōkuў; jídzō-muў nāpřútk. Tāk, jāk nën χlōp dó-ńöwuë döχuëdzī, tāk wuën ťídzī, ës-tö-ńôbēl rīχtīχ χlōp. Tàk-wuën-ńól bëkö v rącē. Tāk wuën nën-dël řūcī z rémöńa. Tāk jídzē nà-nëwuë-χlópă z nõ bëkō. Tāk nën χlōp přēd-ńím wöystụpχī wúëd-wuëdë āš-dō-górë. A-tám-bëlà[1] *gōră vësōkó ā přītkó, cŏ bëlŏ nā třëdzësce stōp vësök. Tāk, jàk-wuën-bël puët tō gōrō, tāk nën χlōp skuëk wúëd-rāzǎ nõ-nŏ-górŏ; ā zārēs zà-tō-górū jò lās. Tāk wuënŏ zǎčënŏ ťótóö lāńăc à-në-ťótóö nā-ńöwuë pādālë. A ták-jömuў tātχé strāχ dālŏ, cŏ wuën muўšīl wöycēkăc, cŏ-muўcŏ zgūbīl wúët-strāχuў ë wöycēk dō-dům.*

7. Die wunderbaren Enten.

To jò tēres lāt dvanósce, tāk tū přëšët wuëkrąt f strọt, to so zvó London. A tī inní-sö vëretālë, ale štërë χlōpχī wötoněnë. —

---

[1]) enklitisch.

Digitized by Google

Tak tū tewuë třecīwuë rōkuy púëtemuy, jak wuën přëšēt f stroţ, bëla krōlēfskó robuëta: dīnë sadzōnī χārśto. Tak tam bëlo wuësmëdzēsọt lëdzí, tam robīlë. Tak tī dvaį χlōpχī rvālë χārśt na tīm zatońōnīm wúëkrąto. Tắg-bëlo[1] *dëχt glāda śtël a wuëńī zdřēlë nǒ-nen wuëkrąt. Tak vídzēlë plëvắįọcë třë kāćtχī. Tak në kāćtχī plëvāįō dó-břeguў; tak jak přëplëvāįū dó-břeguў, tāk vëlēzō třëį χlōpχī. Tak so wuëtřąsō, tē māįō tak dlūdjī vlōsë, co jīm na-reḿōna lëžēlë. Tak jīdō wúët-břeguy nắ-dīnë, tam jọ gōra, a wuëńī wúëd-raza nī třē nǒ-no gōro fskuëklë; a tē přēs to gōro tam bēl dōl. Tak wuëńī-so rozdzelëlë na třë kaįntë tī třē; tak wuëńī do-sé zắćënë skākắc. Tak tī dvaį-so na-ńīχ přëzērāįō, a tē jödnīm rāzo wuëńī, jắg-bë wuëńī dońīχ χcēlë jīc. Tak tī dvaį dóstelë tatχé strāχ, tak wўcēklë do nëχ jīnnëχ robuëtňīkōf; tē tī jū prāvö třīmālë pōlńö; buë bëla prātö dvanóstó. Tē wuëńī jīm puëvódālë ë vzënë jīχ fšëttχëχ, dzē tī třē stójọlë, a puëkazovālë fšëtkuë, jāk wuëńī robīlë ë skọtka wuëńī přëślë tī třē. Tē wuëńī žódnëwuë špūrë ńódostelë.*

8. Begegnung mit einem Gespenst.

Mōį pōlbrāt bēl tū v Jắstarńī ë tag-jǒ-wuë wúëtprovādzīl nắdrogo do Kuўsfelta. Tak jak wuën bēl přēs to gōro, co so vvö Lībek, tak tam jīdze v dōl jöden. Tak wuën tvídzī wúësobo a wúësoba jömuy jīdze nāpřōtk. Tak jak wuëńī bëlë krōtkuë přë-sé, tāk wuën so pītó: »Čëš të jös za jödna?« A wuëna muy ńic ńówuëtpuëvódó, lévuë ńóχcala puўscëc do Kuўsfelta. Tak wuën jös-rós so pītó: »E jös-të to čë to?« Tak wuën šët f ten kaįnt wuëd-dīn dó-wuëde ë přëšēt dó-wuëdë. Tak wuëná-muy stōįī napřēcīf z nōwuy. Tak wuën ńóvödzól īnnë rādë; tak ḿól tχįj v rące, tak wuën jō zāklun ë tē nīm tχiįo tak móχnun prōz-ńō: a tē jöden śtëk wuëtpót nǒ-ten kaįnt a drëdjé nō-tén kaįnt, a wuën přēskuëk prōsto ë lēcól do Kuўsfeltë. E-té, tχ[u]ö wuën přëšēt do Kuўsfeltë, tē jömuy s kắdëwuë vlōsa krōpla cēkla. Tē wuën fpót prōsto dó-karćmë, tē wuëńī tam ńímuëglë jövuë wuëdrētắc.

9. Hexenerträukung bei Ceynowa.

F Xālëpắχ bëlą jödną bālką, tā-so zvālą Cīnōfką. Tāk tī lëdzē mëslëlë, ës wuëną bëlą čārńovńīcą. Tāk wúëńī-jō vzënë nắ-bót ë-šlë z

[1] enklitisch.

ńō nā-muëřē ë tē zǎčënĕ-jō tōpšic. A wuënä vödnō nā-vĕrškuў nā-wuëdzē plëvālù jāg-gąs. Tāk tī χlōpšī zǎčënĕ-jō bic tāg-dlūguë jǎš-jō zábīlë. Tāk zō-tŏ jödĕn dōstól sētmë lāt dŏ-zósādë ă-tĕn-drëdjë dōstól dzēsinc lāt ă-tĕn-třécĕ pšinc lāt. A tĕrës wuëńī tī fšëtkă třęj jū ńöžëję̄ō.

10. Schwaches Gedächtniss.

Jödnä dzēfkă slūžëlä v Elū[1]*). Tāk wúëńī-jō puëslālë zǎ-sëtkŏ. Tāk wuëna bögó ă-dŏ-sĕ gódó: »Zēvĕ, zēvĕ«*[2] *ā f tīm wuënä wў-pādlă ā zábëlä, cŏ tŏ mālŏ bëc.*

11.[3] Die Knaben und die Maus.

Bël-tŏ χlōb-z bālkō ā-ńólë třęχ knópŭf. Tāk tĕn jödĕn šēt gąsë pāsc. Tăk-wuën-nĕkól dălikuë s tëmī gąsāmī; tāg-dŏ-ńöwuë přëšlă jödnä mëš ā wuënä jömuў řēkla: »Daį-ńö χlëbă, ńŏ-sŏ-χcĕ jösc«. A wuën řēk: »Jó nĩmõm nĩc χlëbă ĕnī pĕřĩnčī«. — A wuënă-muў řēklă: »Tĕ-jös lĕ-zā-skrŏmnī«. A wuënă-šlă[4] *prëč wúëd-ńöwuë. Tāk tŏ-bël*[4]*) vŏčŏr a wuën nëkól dŏ-dōm të gąsë. Tāg-drëdžëwuë dńā šēt drëdžĕ knóp pāsc. Tăk wuën tāg-dălikuë nëkól, jăk-tĕn-drëdžĕ-knóp të gąsë. Tāg-dŏ-ńöwuë přëšlă tā jūstnó mëš ā-muў řēklă: »Daį-ńö χlëbă«. A wuën řēk: »Jó nĩmõm«. A wuënä řēklă: »Vā jöstă, vā dvāį, zā skrōmnī«. — Tăk-wuën-nëkól dŏ-dōm. — Tāk třēcëwuë dńā šēt tĕn třécĕ pāsc krövë. A wuën-sŏ vzŏn třë rāzë vïcí χlëbă. Tăk-wuën-nĕkól třë rāzë dālī të krövë, jăk tī dvāį knópšī. Tāk dŏ-ńöwuë přëšlă mëš ă-muў-řēklă: »Daį-ńö χlëbă«. A wúën-jī dól χlëbă. A-wuën-řĕk: »Čĕš tĕ-ńö dóž-zŏ-tŏ?« Tāk-wúënä řēklă: »Tŏ-sŏ jöž-dzīs trāfšī, cŏ-jó-cē dõm«.*

Tāk tēmuy knópuëčť-sŏ stól zõmp lõs. A wuën-jī řēk: »Mëškuë, mëškuë! Nā gnócānëwuë! ā daį-ńö stālānëwuë!«

12. Die Räuberhöhle.

Bël-tŏ krŏl s krŏlëvnŏ ā-ńólë dvūχ knópŭf ā dwuëję̄ö dzēfčąt. Tāk tī dvaį knópšī šlĕ-dŏ-lāšŭ ë-přëšlë dŏ-jödnïwuë vôldžïwuë kă-mënā. Tāk wuënĕ-šlë[4]*) dō-dõm ë řēklë tīm dwuëję̄ö dzēfčątõm ë tëmuy*

---

[1]) Hela, geschl. *ĕ*. [2]) niederdeutsch = Sieb.

[3]) Die folgenden 2 Erzählungen stammen von einem 11jährigen Knaben.

[4]) enklitisch.

Digitized by Google

krǒlǒóī ĕ-tī-krǒlĕvnī ĕš-tắm-bĕl[1] *f tīm lēsē tāčĕ völdžī kāmēn jāk nāšĕ χĕčē. Tāk wuënï ńòχcēlĕ-jĭm čŏřēc. Tùk-tĕn-krǒl puëslǒl tŏ dwuĕi̯ö dzĕfčą̊t s tĕmï dǭümă knǒpāmï. Tāk wuĕnĭ-šlĕ*[1] *wuëbĕzdřēc, ĕš-lē tĕn kāmīn tām bĕl; a rĭχtī, tĕn kāmēn tām jö. Tāk wuënĭ-sŏ wŏjčĕšĕlē ĕš tĕ (!) knópšï prǒvdǒ puëvödzēlë. Tāk wuĕnï přĕšlë dŏ-dŏm ë řĕklë krǒlǒóī ë krǒlĕvnēį̆, ĕš-tŏ-bĕlă*[1] *prǒvdă, ĕš tĕn kāmīn tām-bĕl. Tāk krǒl jāχŭl ë krǒlĕvnó ĕ-tŏ-dwuĕi̯ö dzĕfčą̊t ĕ-tī-dvắį̆ knǒpšï dǒ-tĕwuë kắmēnŭ. Tāk, jāk wuĕnï přĕjāχālë, tĕ-tĕn-kắmīn bĕl wuëtēmklī; tē jödnŏ dzĕfčö jǒdnïwuë χlōpŭ vĕprövödzālö. Tāk tŏ dzĕfčŏ jĭm řēklŏ: »Ńŏχuëdzĕtă-tū, buë tŭ-jö*[1] *vāį̆ı̄ smörc. Tāk jǒ-tewuë χlōpă skrĕlă; buë wuĕnĭ-bë-wuë zắbïlë. Tĕrĕs wuënï špšō (spšō); tāk jǒ-tĕwuë χlōpă tū vĕprövādzēlă; tū vïcĭ nïχt ńöχuëdzĕtă, buë tŭ-mdzĕ vāį̆ı̄ smörc!« — Tắk-nĕn kắmēn-sŏ zāmk ā wuënắ-šlă*[1] *dò-nëχ-muërdắřī, cŏ-tām-bĕlë.*

Tắk-nĕn-krǒl jāχŭl dŏ-dŏm ë-vzŏn-sŏ nĕwuë-χlópa sŏbŏ̆ zā-pā-rōpkă ë wuën jĭm wüëbrǒ́bǒ́l ë jāχŭl s kúënāmī fšą̄dzĕ, zdzĕ krǒl jāχŭl.

b. Danziger Heisternest.

1. Der Dumme und die Gespenster.

Bĕl-tŏ jödĕn χlōp z bắlką ā mölë třëχ swuëi̯ëχ sënŭf. Tāk tĕn wuĕc bĕl bārzŏ wŷbuëdžīm; ā tī sĕnovŏ fšëtkaį̆ třëį̆ bĕlĕ dŏrōslī dŏ-žĕńŏńó. Tāk tĕn wuĕc jĭm řēk: »V'ētā cŏ? Půdzetă f svāt a χtó-mdzĕ[1] *mól vïcĭ pš‟öńǫdzī, tēn tŏ muëi̯ö guëspuëdářstwuë dòstŏńö«.*

Tāk nī šlë f svāt ë šūkālë, dzĕ-bë muëglë jāk-nǒvïcī zvëskăc. Tĕn jödĕn brāt wùët-tëχ-třĕχ ten bĕl wuëd.ńĭχ zā-nǒglëpšiwuë třī-mūnī; ālë tēn f swuëi̯ëχ zāχăχ bĕl bārzŏ mądrī.

Tāk tē wuĕńï šlë, jödĕn tām, drĕdžĕ tām. Tắk-tĕn-glŭpī, cŏ tī dvắį̆-wuë zā-glŭpīwuë mölë, tĕn přëšēt dŏ jödnū fsë, pītól-sŏ, cŏ-tām bĕlŏ slëχăc.

A tắm-muў řēklë: »Bārzŏ zlĕ tŭ-jö[1] *slëχăc; tŭ-jö*[1] *kuëscōl ā f tīm kúëscēlĕ tū bārzŏ strǒšó. A-χuëc tū χtó nắ-nŏc jĭdzĕ a wuë-pāsëi̯ö f tīm kúëscēlĕ, tē nāpuërënk wúën-jū jö dōt. A tŭ-mó*[1] *krōl tāg-řēklī, χtŏ-bë tŏ vĕbāvīl, tĕn-bë vólgą lāską wŷ-ńōwuë dòstŭl«.*

Tāk nĕn-glŭpī tĕn-sŏ nō-tŏ wŷdǒl ë šĕt v īmą Buëga tām. Tāk,

[1] enklitisch.

Digitized by Google

jāk wuën-tām přëšet, tāk jāk wuën-tām štōcĭk sēdzŭl, tāk přëšlŏ jōdĕn rŏs bŏlgó muĕc χlōpŭf ū-zǎčĕnĕ-sŏ bārzŏ strāšnŏ wuëbzĕrǎc ā-nĕn bǫdǫcĭ, co tām sēdzŭl, nĕn-glŭpī, tēn χcól wiët strāχuў pĕŏřkǎc prĕč (zvŏrnąc). Alĕ-sŏ pĕřną wuëbdól, búë-mól[1] *strāχ, jāg-bĕ wuën wўcīkól, tǎg-jŏwuë-žĕcī-bë plǎcŏvālŏ. Tǎk-wuën-sēdzī ă-na-ńńχ dĕrχ zdřī, cŏ wuëńń-bë rŏbĭlë. Tāg-jŏdnīm rāzą přëvlëką dvāį trūpă ā tĕwuë-sŏ puëlŏžëlë nǎ-stōl ë zǎčënĕ-wuë fšëtcë wuëpklādǎc*[2] *ǎ-muў puël-wўχă rĕčëlë: »Wuëddāį dlëdžī, bądzëš jāk drëdžī«. Tāk nëntrūp, nën-wўmārlī, tën zāčōn tĕχ dŏblŏf, có-tēwuë bĭlë, prōsëc, ëž-bë wuën tāčëwuë zō-są dōstŭl, cò-bë-tĕn zǎ-ńŏwúë fšëtkuë vĕplācŭl. Anĕn, cŏ nŏ sēdzŭl, tēn fšëtkuë-sŏ přëslëχól, co nën-wўmārlī gódŭl. Tāk tēmuy glŭpīmuy tāk stǎlŏ-sŏ žól ë-mól přë-sĕ sprŏšōnī vólë pš[u]ö-ńądzī ë-zǎrós nǎ-nĕwuë wўmǎrlīwuë prōzbą në-pš[u]ónądzë šmërgnōnjīm dŏ-nŏk, jǎš-nĭ-čǎrcë nŏ-są sŏ-púëzdrĕlë ë tāčĕ dŏstëlë strāχ, jāš ńŏëŏdzēlë, gdzē mólë wўcëkǎc ā gdzē kąta šëkǎc. E*[3] *tǎk-sŏ tlōmuëvālë, jāš-(s)cānë pącālë. E-tāk fšëtcë žděńnënë, jāš-sŏ ťídnŏ stālŏ. A-nĕn-glŭpī, cò-tām-bĕl, tēn ë wuëstŭl. Tǎk-nā-puërénk nī-lëdzë s tĭ jŭstnī fsë, tĭ zāzërālë ā žďālë, ëž-lĕ-bë wuën žīl ābuë ńēį. Alĕ jŏdnīm rāzą wuën vëšët z wўsńónëmī ľĭcāmī ë přëvítól-sŏ z nëmī fšëtčëmī lĕdzāmī, cŏ-tám púël-tēwuë kúëscŏlă bĕlë, ës-wuën-mól jŭ jŏdną nōc vëkuënǔnī.*

Alē jŏš dvŏ nōcë strāšnĕ nǎ-ńŏwuë (přëd-ńím) stóįŏlë ā »Bōg-čĕ, ëžlĕ-tŏ vëkuënāįą (zvĕčąžą)«. — Tāk wuën-sŏ vĕprōsĭl, dzë-bë wuën mōk-sŏ dōbřē vëspăc nō-tǫ-drëgą nōc; buë tǎ-bë-bĕlă tĕš bārzŏ strāšnó.

Tak wuën tĕž-dōstŭl wüëd-nëχ-lëdzǎ bārzŏ pšąknĕ puëscēlēńi, ës-wuën-sŏ mōk dōbřē vëspăc. Tāg-jāk bĕlŏ zŏs wuëkuël vŏčŏrǎ, tāk nā-ńím skŏrǎ zḿērālă (drëžăla); tāk ńíc nópuëmuëglŏ, lĕ-sŏ vzíc ā v īmą Buëgŭ v nën kuëscōl jic. Tāk, jǎk-wuën-tām-šĕt, tāk pš[u]örší jŏwuë vĕndzĕńi čídzī wuën: v nīm kúëscēlë stōįi bólŏ wiësoba ǎ-muy gódó tāk: »Të-sŏ nóbǭ nic; jó-jŏm[1] *tēn, cŏ-tĕ-mö vĕkūpšĭl; buë jó-bë muўšil cĕrpš[u]öc jāš dó-sądë búëščiwuë; ā přës-cą jó-jŏm zbāčónī. A tĕrós, čē tĕ-tū sādńóš, tē, nā-twuëxīm mólū, tām jŏ vóldži kuësc; ā-tĕ tĕwuë-sŏ nówўpūščǫ́, lē, č[u]ö nŏ-cą cŏ-zlëwuë pūdze, tē tĕ tīm kuëscą bīį jāš pázdzōr-mdzĕ*[1] *střikól«.*

E-tǎk nŏ fšëtkuë sŏ stālŏ. Tāk wuën-tām wўsót v nąlāvą, dzë

---

[1]) enklitisch. [2]) *bíe.* [3]) = *ë.*

Digitized by Google

wuën sědzůl přět-tīm nōc. Tām wuën dōstôl rĭχtĭ-nën kuësc. Tāk, jāk-bělŏ cēmnŏ, tāk-są-vålą tlŏmāmĭ nĭ šåtāńĭ zós. A lą̄pa t̊ŏčnó f kúëscēlē są-dĕrχ pólělů, cŏ-wúën-jĭχ mōk fšětčëχ rózēznůc, cŏ-tó zā-jāćé bělë; ālē ńĭmōk-jĭχ f tëχ tlōmāχ puërěχuëvăc ë-mëslĭl, ës-jū-dôχ bělë s cālëwuë pš[u]öklă; buë tāką cēmnŏsc zröbělë, jāk χmuŷrå zā-dëšćą. Tāk wùën-bë-ḿól jös-číkší strāχ jāk ną pš[u]öršą nōc; ālë-sŏ spūšćól nŏ-nën-gnót. E-tāk nĭ-čărcë-sŏ wŷprāvĭlë f kórtë a f kuëstčĭ dŏ-grāńó ā nën glūpĭ mëslĭl, ës-wúën-ḿól[1]) brŏń lēpšą jāk krōl.

E-tāk jödnĭm rāzą nēmuy glūpĭmuy dŏḿörzālŏ, ës-wuéńĭ χcēlë s kúëscŏlů kārčmą zröběc ë-tāk wuën-sŏ mĭdzë-ńĭχ zākrącĭl ë tāk wuën-jĭχ nĭm-gnótą wúëpklódól, jāž-z ńĭχ smuëla strĭkālă; ê-tāk fšětčëχ vëbĭl, cŏ wuéńĭ šlë zā-pārūdą s kúëscŏlă rŭtër, tām dzë wuéńĭ přëšlë. E řëklë, ëž-bë ńĭzdë tām ńópřëšlë. Tāk wuën-so, jåg-ḿól[1]) jĭχ vëstrāšónū (vënąkůnū), sót nå-lāvą ë mëslĭl, ëž-bělŏ jŭ fšětkuë s kúëscŏlă vënąkůnū: jāš jödnĭm rāzą špōkuŷjö ńöco jös v zóχrĭstiĭ̯. Tāk wuën-sŏ mëslĭl, cëž-bë tŏ-jös bělŏ.

Të jödnĭm rāzą dŏ-sŏ-muŷ vëzdřëc, të kuŷlsó jödnŏ bës-pšątë; ā tó-bël[1]) tën lūcŭpër, ten nóstarší s pš[u]öklă, tën ńimōk s tëmī jĭn-šëmī skāzăc. Tāk-tën z nīm gnótą-sŏ dŏ-ńöwuë splāvĭl ë řëk-muŷ: »A gdzëš të ďāblŏ tŭ-sŏ jös krącīš?« E-tāk-muŷ jödną wŷrvól, jāš-wuën zārós lëk. A tāk rīkól, ḿól-muŷ dārövăc žëcī, ëž-bë-muŷ āńĭ ńĭkuëmuŷ v drŏgą nópřëšët; ë zārós rūtër vëlëcŭl.

Tāk-bël puërěnk ë-nën šćënslëvö vëšët s kúëscŏlă žĭf (žëi̯ǫcī) ë cëšĭl-sŏ, ës-ḿól-jŭ fšëtkuë zvëkuënůni, ëž-bë ńŏdărvól třëcé nōcë pā-sövăc; buë nī-čărcë-muŷ ḿölë přěřëklī, ëž-bë-muŷ ńĭzdë f tën kuë-scōl nópřëšlë.

Tāk-nën-krôl nŏ-sŏ dŏvödzůl ë-dól-muŷ vólgą zóplātą ë nótgrŏdą zō-tŏ, co-wúën-tŏ vëbāvĭl. A-nën-bël[1]) nā tīm sövčë puëžëvönī ë-mŏk jös jĭnnīm v bëdzë puëmuëc; buë sōm bëdą ḿól probuëvönī. — A zlëcĭl nēmuŷ swúëĩ̯muŷ wuëcë, ḿól dāc nŏ-guëspuëdāřstwuë jöwuë, kuëmuŷ wuën χcól; ës wuën ńĭc wuëd-ńöwuë ńóbrëkuëvól, ëž-bë wuën jös jömuŷ vëpuëmōk z bëdë, cŏ-bë wuën-jös nā-stórĭ lātā nå-tīm-sövčë wŷžīl jāž-dŏ swuëĩ̯ smörcë.

---

[1]) enklitisch.

Digitized by Google

2. Der Sieg treuer Liebe.

V jödnū fsê-bël[1] *bārzŏ buëgātī grāf ā jöwuë sąsót bël bārzŏ wўbuëdžī šęfc. Tak wúët-tewuë grą́fa-so wўrŏdzëla cōrka ā wúët-tewuë šęfcą̆ sīn jödnī gúëdzënë.*

Tag-dlūguë rōslë, jāš χuëdzëlë dŏ-jödnī škuëlë. Tāk tŏ dwuëję̆ dzęcí ńímuëglë bēs-sębŏ ńīję̆k žëc, tāg-dlūguë jāš mölë vīnc sę́-škuëlë. Tāk tën grāf-sŏ zmągúl (dómągúl), ës tŏ dzęfcą ńímuëglŏ bę́s-tēwuë knópa ńīję̆k žëc. Tāk wuën nô-tŏ bël[1] *zlë wuëlī, ës tën knóp bël*[1] *wўbuëdžīwuë šęfca sīn; ā tŏ dzęfcą bëlŏ grą́fuëva cōrka. Tāk tô-bë dŏχ ńöslŏ, ës wúëńī-bë mölë fërćërōvāc* (»verkehren«).

Tāk to dzęfcą vzënŏ swúëję̆muў wuëcë vŏlë pš[u]öńądzī ā dālŏ temuў knópuў a-řéklo-muў tāk: »Dāį̆ të pš[u]öńądzë swúëję̆muў wuëcë; ńöχ tōbŏ kūpšī faịn wuëblëčëńī dŏ-kuëmôńíį̆ï«. — Tāk-tën-knóp tāg-zrŏbīl. Tāk tŏ dwuëję̆ dzęcí šlō rāzą dŏ-kuëmôńíį̆ï; ā lędzë-sŏ bārzŏ dzëwuëvālë, ës-tën-wўbúëdžī šęfc mōk tēmuў knópuў kuўpšic tāčę̆ faịn wuëblëčëńī a ńíχt ńóvódzūl skąt ābuë zą́-co. Tāk tŏ dwuëję̆ dzęcí sę-sŏbą́ kráą̆mnŏ fërćërŏvālë tāg-dlūguë, jāš tën wuëc dŏ-stūl-to zós dŏ-vódzeńó. Tāk tŏ dzęfcą vzëno zós vŏlë pš[u]öńądzī swuëję̆muў wuëcë ā dālŏ temuў knópuў. Tāg-muў řéklŏ tāk: »Dāį̆ të pš[u]öńądzë swúëję̆muў wuëcë; ńöχ-so kūpšī vŏle skōrë, cŏ-mdzë[1] *mōk vŏle zārōbic«.*

Tāk tŏ dwuëję̆ dzęcí graịnčëlë vódno kráą̆mnŏ dālī tāg-dlūguë jāš ten knóp-bël[1] *fcīgńōnū dŏ-wuëska. Tāk pšīsūlë dŏ-sę́ vódnŏ lëstë, co-ńíχt ńóvódzūl. Tāk tŏ dzęfcą zā-štōt vzënŏ zós swúëję̆muў wúëcë vólgą muëc pš[u]öńądzī ā puëslālŏ tēmuў šęćócīmuў sčnótī ë napšīsālŏ-muў tāk: »Vës të pš[u]öńądzë ā röbī tāk, cŏ přīndzęš zā-stářšīwuë«. — Tāk wuën tāg-zrŏbīl. E*[2]*-bél-jū mājŏra.*

A f tīm môscë bëla jödna buëgātó pănna. Tāk tën majŏra-sŏ bārzŏ tī pănnŏ vídzól. E zrŏbīla wuëna bāl. Tāk wuënā lādŏvālā fsëtčëχ stārščχ, cŏ přę́-jöwuë kompāńíį̆ï bëlë. A-tę́, jāk wuëńī tām-jū bëlë, tāk ta pănna nāpšīsālā lëst ë dālā tēwuë mājŏrë bórščtī ë nāpšīsālā tāk, ës-lę́-bë ten mājŏra χcól[1]*-bëc wўj-ńą́ zólęgą. Tāk-wúën nô-tŏ přëstūl.*

Tāk, jāk ten majŏra wўj-tī-pánnë štōt-bél, tāk přëslāla newuë grāfą̆ cōrka dŏ-ńówuë lëst, co-wúën z ńą χuëdzīl rāzą dŏ-skúëlë.

---

[1]) enklitisch. [2]) = ë.

Digitized by Google

Alē jǒwuë nō-ten-čâs ńóbëlŏ dōma. Tāk ta pănnă, co wuën wў-ńí bēl zólēgą, dóstālă ten lëst; a jāk čętālă, ës ten lëst bēl wúëd-brūtčī, tāk nāpšīsāla, ëž-z ńīχ dwuę̆iga ńłc-bë ńóbëlŏ; buë-jī wuëc jī ńòχcól tēwuë dózwuëlëc, ës wúëna-bë ṁāla vzīc wўbúëdžīwuë šęfca sëna zâ-χlōpa.

Tâk-tam jāχól vēdlē-tëwuë grāfă bārzŏ ťóldžī pōn špacērą a bēl-jū sētmëdzēsąt lāt stórī; ă-ta-córka tewuë grāfa stǫ̆ąla napuëdwuëřīm ë wўřīdzâlâ-so temuў stórīmuў pānë, cŏ tām vēdlē-tëwuë grāfa jāχūl. Tâk-sŏ-ṕítól tewuë grāfa, ëšlë-bë wuën mōk jǒwuë cōrką dōstāc zâ-bălką. Tāk tën grāf nō-tŏ přëstūl, buë wuën bēl lākuëmī tīm pš[w]ǒńądzōm, cŏ ten pōn ṁól. Tāk ta cōrka pšīsāla jòšrós dó-nëwuë majórë lëst a ṁāla jǒmuў napšīsûnī tāk: »Jó-tǒbŏ ṁālă jödën lëst nāpšīsûnī (puëslûnī), a të-ṁò ńòdól nō-to žódnīwuë wúëtpšīsë!« — A wuën wuë-ńâčīm ńóòdzūl; buë ta pănna ṁālă ten lëst ínačí přëpšīsûnī. Tâk-jǒwuë wúëbëšla takó tësknosc ë vzōn-so ūrlup dō-dōm. A-jâk-tam přêjaχūl, tāg-vëšët f kārčmą, të ta jǒwuë brūtka šlā z nīm stórīm pānq dŏ-zdóvāńó. Tāk, jāk ta brūtka jǒwuë ťídzāla f tī kārčmŏ f puëdwuę̆iąχ, ës wuën tām stǫ̆ūl, tak wuëna zārós pādlă trūpą. Tāk tën-jī wuę̆(i)c-ją dól zāńösc v jīvelp[1]). Tāk jāk fsëtscë bëlë rōzëšlī prěč, tāk tën majóra šët v nën jīvélp dò-nī-swúę̆i stórī brūtčī a të-ją zāčūn kuўškăc a të-ją dŏ-sé přëcësnūn. Tak wuëna wúëtëmkla wuëčë; tak wúën-ją vzōn púëd-rąką a të-ją zâpröväd͡zūl dŏ-nī-kârčmë, dzë wuën stǫ̆ūl f puëdwuę̆iąχ, čʷö wuëna šlā z nīm stórīm pānq dŏ-zdóvāńó.

Tak-šët dŏ-nëwuë grāfa, dŏ-jī-wuę̆ca a të-wuë prōsīl wuë-puëzwuëlëńī, ëšlë-bë wuën mōg-z nīm gādăc. Tak wuën-muў řēk: »Jó, čēmuўš ńę̆j?« A tēn majóra-muў řek: »Buë vë-jöscë ťóldžī grāf a jó-jöm wўbúëdžīwuë šęfcă sīn«. Tāk ten grāf-muў řēk: »To ńīc ńöškuëdzī; χtŏ-cŏ-χcé, ńòχ së-mnǫ́ gódó!« — Tāk tën majóra-muў řēk: »Ćë[2])-bë χtŏ tāčé-bēl, cŏ-bë mōk vāšą cōrką dó-žëcó dōstāc, ëmǫ̆g-bë ten ją mǒc zâ-bălką?« — Tāk ten grāf řēk: »Jó, čēmuўš ńę̆j? Alë tŏ-sŏ dōχ ńödó; χtŏ-jö rózdōt, tēn vîcí ńöfstóńö!« — Tāk tën majóra řēk: »Xtŏ-cé?« ë šēt dŏ-nī-kârčmë, dzë wuën-ją ṁól wuëstāvōnī, ë vzōn-ją púëd-rąką ë zâpröväd͡zūl-ją dò-nëwuë-grāfa dŏdovīřī. A tën grāf jū tām stǫ̆ūl a vëzērūl. Tāk, jāk tën mājóră z

---

[1]) Gewölbe, Gruft.

[2]) *ćë* statt *ćʷö (tχʷö)* wohl in Analogie nach *të*.

Digitized by Google

ńą přëšët, tāk tën grāf jömuў wўpót dŏ-nŏk. A tĕ-jömuў řĕk: »Čĕ-jös-so ją, māj sĕńö, wúëdžëöl, tĕ-so-ją vës zā-bălką; buë to-cë ńól döχ tāk bōk wuëböcûnî«.

II. Aus dem Kussfeld-Ceynowaer Dialect.

a. Kussfeld.

1.[1]) Fuchs und Wolf I (vgl. III. c. 5.).

Tó-sŏ stālŏ f të čāsē, čē zvĕřōnta muëglë gādăc. E[2]) tëš f të čāse bīvālë vĕldžī mrózē, cŏ zvĕřōnta wĕd-glŏdë zdëχālë. Tāk-sŏ sēsēt rŏs vĭlk z lësŏ. Tāk vĭlk-sŏ lësŏčî skārîl, ëž-bël muĕcnŏ glŏdnĕ. Tāk lës puĕvŏdŏ: »Jŏ vĕm, gdzē mā-sŏ nājëma; pŭdzëma dŏ-Gnĕždžëva. Tām mā-sŏ nājëma; tām jë vësēlî; tó-sŏ žĕńî Dërcŭf M'ĭχŏl sē Skŏërčŏvō Anušū«. Tak wëni přëšlë tām dŏ tëχ χĕčî; tëj tam bëla muzĭka a tî lëdzë tancŏvālë, tî vësĕlnîcë. Tāk lës puĕvŏdŏ dŏ-nëwë-vĭlka: »Tĕrŏs-sŏ vëkuĕpχëma (vëgřĕbëma) dzūrŏ puëd-zvĕlō a-tăm tū dzūrū vlĕzëma f kuĕmuërŏ«. — E-tăk wëni tëš zrŏbĭlë. Nŏpřŭt vlŏs lës, tĕn-vlŏz-dóbřē, buë bël mĕšî jak vĭlk. Alē ĭlkuëôî přëšlŏ conžî dŏ-vlēzënā.

Tāk jāk wëni vlēzlë f kuĕmuërŏ, tāk tām tāk bëlŏ dŏ-jëdzënî, cŏ wënî nëvëdzëlë, cŏ wënî mĕlë nŏpřŭt jësc. Tāk wëní-sŏ nājëdlë tëwe (ë!) nŏlëpšiwë, cŏ jĭm-sŏ nŏlëpšî vĭdzālŏ. Tāk, jāk bëlë najădlî, tāk-sŏ puëvŏdāχu: »Tĕrŏs-sŏ zrŏbĭma tëš muzĭkŏ tŭ f tî kuĕmuëřë«. Tāk-sŏ wĭχvŏcëlë ë zăčŏnë tëš tăncŏvăc ă-sŏ spχëvăc, tāg-jāš tî v jĭzbî-sŏ dŏčëlë. Tāk nî z jĭzbë přĭndŏ dŏ nî kuĕmuërë zāzdřëc, có-tŏ tam bëlŏ tāčî gvŏlt. Tāk wënî wëtëmknu kuĕmuërŏ: të nî dvaj tăncëjō. Tāk nî lëdzë-sŏ vzŏnë kuëždî v roꝛkŏ, jëden-sŏ vzŏn sĕčërŏ a drëždî-sŏ vzŏn vĭdlë a třëcë-sŏ vzŏn špŏdŏ a čvŭrtî-sŏ vzŏn mëlŭk, ë-tāk-šlë v nŏ-kuĕmuërŏ dŏ-nëχ-dvŭχ. Tāg-jĭχ tāk bĭlë, tāk jāk χlŏ nŏbārî mŏk. Tāk nen lës vĕlëcŏl nō dzūrō, gdzë wën dŏnúnt vlŏs. A vĭlk χcŏl-tĕš tō sāmō dzūrō vĕlësc, ālē wën nŭmŭk; buë wën bël zā-barzŏ nājădlî. Tăk-nū-lëdzë tāk-wë bĭlë, cŏ-jĕmuў jāš z glŏvë

---

[1]) Die drei ersten Erzählungen erhielt ich von einem 40jähr. Manne.

[2]) = ë.

Digitized by Google

*mūsk vêlôžólj. Tȧk-wën-dǫχ vëlûs nā-véřχ s tī kuémuërë. Tāk lës sëdzǫl přôdë nā-wéguēńē (!) a gǫdǫl dǒ-nēwē vîlka: »Jū, jū, brūcë, jȧk wënū ńë māi̯ō (mā-i̯ō) puēbītī!« Alē tēmuy lêsǒvi nǎc nēbëlǒ, lë vîlk-bēl puēbītī. A tērôs lës řēk vîlkuēvi: »Të-mē muyšīš ńesc dǒ-jāmë, a čë-mē tām přëńēsēk, të-mē zjēš«. Në tak nën puëtlëklī vîlk nēwë zdróvēwë lësa vzōn nā-puỹcēl ê-wē ńesē. A tērôs nën lëssǒ jēs-spšëvǒ »χuēré zdróvēwë ńesē, a zdzē-wē dǒńesē, tām-wē zjē«. — Tȧk, jȧk-wē přëńōs nō-ten-mǫ̂l dǒ-tī-jāmë, tȧk-wē puêlǒžil. Tȧk nën vîlk puëvôdǒ: »Tērôs jǒ-cē zjēm«. A nën lës-sǒ vēmk v nǒ jāmǒ, āle vîlk-wē jēš wỹχvǒcīl zā-nǒgǒ. A nën lës puëvôdǒ: »Olālë, ólū, brūcë; të mëslīš, ëš tó-jē muēi̯a nóga, ā-tǒ ńei̯ē, lē-jē wët χǫi̯ĉi kuêřën«. Tȧk nën vîlk puỹscīl-nǒ. A lës vlǒz-jēž-dālī v jāmǒ ā tȧk-wē vîlk ńedǒstǫ̂l dǒ-jēdzēnū ë-šêt-sǒ klǒpuêcuncë tāg-dālēk, jūswën zdēχ.

2. Geistererscheinung vor einer Epidemie.

*Tǒ-bëlǒ rôs f të čāsē, tǒ-jē jū dvādzēsca lāt, jȧk tó-sǒ stālǒ. Tāk-tū lëdzē rǒspuëvôdālë, ës-tū přë nāši fsi vîdzēlë nỹjāčiwē dūχa. Tāk jǫ̂ jîdǒ rôs dǒ-wégrǒdu, buỹlvë zařëcūc. E-tȧk, jȧk přîndǒ nō-ten-mǫ̂l, dzō-tǒ tī lëdzē vîdzēlë tēwë dūχa, tāg-jǫ̂ vzērāi̯ō nō-ten-mǫ̂l. Tēj čîdǒ: χuēdzī dūχ, tāk mîdzë χuēi̯ināmī-sǒ přēvrôcā̆i̯uncë z buēkuỹ nā-buēk, wêsǒba vêlgǫ̂, tāk cǒ tī wêsǒbë glóva bëla vëšī χuēi̯în. Tāk mē tā̆čī dālǒ strūχ, cǒ, čē-bë nêbëlë tāg-blëzë lëdzē, tā̆g-bë-sǒ pītālǒ, ëšlë jǒ-bë v žëcīm wēstǫ̂l ābuē nē. Tāg-zǒs nêdlūguë puë-tîm, tāk štërnǒscë dnūf, tē přëšla tākǒ χuērǒsc ā ta χuērǒsc-sǒ zvāla »guêscēi̯ë«. Tēj v nāši fsi zā́mārlǒ tāg-dǒ-štërdzēscë štëk lëdzī.

3. Ein Nachtgespenst.

Tǒ-bëlǒ tëwē rôkuỹ wēsmënǒscë sēt sētmëdzēsúntëwē ë šǒstēvnē, čē jǒ slūžīl přë-marēnā χ f Čîlū (Kiel) wē-bôrtë na-Jéfjǒńē. Tēj jêdnī nócë, čē jǒ stǫi̯ǫ̂l puēčtǒ wëd-jêdnǒstī dǒ-pχërši, tē më lêžëlë přëstrǒńē přë-bulvārkuỹ. Tē-tǒ-tāk pādālǒ dēšč a štórëm-bēl čêldžī. A s krāi̯ë nō-ten wēkront bëlë puēlǒžónū dēlē, cǒ-mǒk kuēždī s tëwē wékronta nā-krǫ̂j přînc a s krāi̯ë na-wékront. Tāk jȧk bëlǒ jū guēdzna vnēt pχëršǒ, tē lëdzē fšëtcë jū spālë ë tī, cǒ mēlë ôrlûp, tī bëlë jū tēš na-wékronce. Tām jū nîχt nêfêlǒl.

Tāk jǫ̂ χuēdzǒ puē-dēkuỹ; tāk jêdnīm rūzǒ bēgǫ̂ nîχtǒ s krāi̯ë

Digitized by Google

na-wēkront ë-tāg-bë̄ bël vnët vlēcālī na-wēkront, ālē bëla ta pórta zāmklǒ. Tāk jǒ vēzdřǒ, të puël nī pórtë stójī χlóp v guēlī glóčë. Tāk-jǒ-sǒ tak wÿřās, tāk jǒ bëgājǐǒ zārǒs dǒ-fslǒtkuÿ, gdzë vāχa bëla. Tāk jǒ zǎwēlājǐǒ zārǒs: »Vaχe raus!« — Tāk vāχa přëšla nǎ-dëk zārǒs. Tāk undrofχicér kuëmdërëję̄ë zārǒs: »Aχturak, prëzentürt das gëvér!« — Tāk fšëtcë stójō a prëzëntürëję̄ō; buë undrofχicér mëslīl, ës-tǒ-bél ten wëfχicér, co-mǒl ten žūr, a ńükuëvë nëvídzǒl. Tāk më-sǒ pītǒl: »Aċ-tǒ bëlǒ lōs?«, cǒ jǒ-jīχ vëwëlǒl nǎdëk. Tāk jǒ-muÿ zāċūn rǒspuëvūdāc, cǒ-tām jǒ vídzǒl. A wën-më tëwë nëvëřil. Tāk wën-më řek, ëž-bë më méldóvǒl, ëž-zǒ-tǒ jǒ-bë bël štrǒfuëvǒnī. A të na-wëstātkuÿ më nǎwëlǒl vëlë »glūpëχ kašëbuf«, ë šlë nāzōt spāc.

4.[1] Die böse Stiefmutter.

Bël-tǒ jëdën přinc. Tāk wën-so χuëvǒl së swëję̄ō mātkō. Tāk jëdnīwë dhā wën puëvǒdǒ dǒ swëję̄ī mātčë: »Mātkuë, tö-më ńāc ńëpuëmōžë; jǒ muÿšǒ kōndë f svāt jāχāc, sōbë brūtkǒ vëšëkāc«. Tāg-mātka puëvǒdǒ jëmuÿ: »Jāk të, sëńë, χcëš, tāk të zrōbī«. — Tāk mōj přinc vzǒn-sōbë kuëńa vítrō ë sǒt ë jāχǒl dǒ přëršīwë krǒlëstva. A jāk-wën přëjāχǒl, tāk wën-sǒ pītǒl, dzëš krōl mëškǒl. Tāk lëdzë-muÿ puëvǒdājǔ, ës-tām krōla ńëbëlǒ, ālë krōlëvnǒ-sǒ χuëvāla së-sëtmë cǒrkāmë. Tāk mōj přinc-sǒ prōsīl dǒ-jīzbë. Tāk na krōlëvnǒ-wë mīlo[2] přëjǒna; dǒ-jedzëńǒ, dǒ-pχīcǒ dōstǒl dōsc, jāk krōl wÿ-krōlëvnë.

Tāk, jāg-bël nājādlī, nāpχītī, tāk krōlëvnǒ wë-sǒ pītǒ, cëš wën tām sprāwëvǒl. A wën puëvǒdǒ: »Zā-brūtkō; jǒ-jëm jëš přinc«. — Tāk-tā-stǒrǒ puëvǒdǒ: »Mā-sǒ mǒžëma wëžëńāc, mā dwëję̄ë«. Tāk wën puëvǒdǒ: »Ńëj, jǒ sōbë lëpχī žëčǒ wët-tëχ vāšëχ cōrk; buë vëjëscë[3] stǒrǒ ā jǒ-jëm[3] mlǒdë«. — Tāk wëna, na-krōlëvnǒ, puëvǒdǒ dǒ-nëχ-swëję̄ë šësc cōrk, mélë-sǒ jīc χuÿtkuë vëstrōjīc, ā-nī-sǒdmī ńāc ńëřëkla, buë tö-bëla pasëřīca ā-bëla të̄š sprāvëdlëvǒ; ā-tā-stǒrö krōlëvnǒ ë s cǒrkāmë tö-bëlë čarǒvńācë. Tāk nö-šësc cōrk wëna zāwëlāla, tāk wëńī přëšlë. Tāk ten přinc nǒ-ńī vzërǒ, ālë muÿ-so žūdna ńëvídzī. Tāk-sǒ pītǒ zā-tō-sédmō, gdzëš ta bëla, ës-bë-dǒχrǒt-jǒ vídzǒl. Tāk-ta-stǒrǒ puëvǒdǒ, ës-tö-bëla tākǒ ńëlūsǒ, küdrīχ,

---

[1] Die folgenden vier Erzählungen stammen von einem 85jähr. Greise.
[2] ohne Erweichung. [3] enklitisch.

Digitized by Google

wëbdzärtǒ, ńëwÿmëtǒ, ńërǒšćǒsǒnǒ, ëš-jï-bëlǒ srǒmuëta prѣt-tāk-fáịn prïnca dāc jō ālāc. Alë prïnc puëćǒdǒ: »To ńïc ńëškuëdzï; jǒ-jō-ycǒ rǒd-ćïdzëc; ćë më-sö bundzë ćïdzāla, tëj dǒbrë, ā ćëj ńëj, tëj ńëj; të vë-mǒce šësc jïnšëχ cōrk, të-sö muëgǒ vëbrāc së-šësc jèdnǒ«. —

Tāk-ta-krōlëvnǒ dāla zāwëlāc tǒ pasérbïcǒ. Tāk, jāk wëna vëšla v jïzbǒ, tāk nën prïnc strās rǿɔkāmë a puëćǒdǒ: »Tó-mdzë muëịa bālka«. Tāk zrōbïl nën prïnc zārǒs wëglondë ë-šët dǒ-ksondza ë-dǒl zārǒs zāpuëćādāc. E jāχǒl dǒ-dūm ë dǒl zārǒs f tïm mëscë zāpuëćādāc, dzë wën krōlǒvǒl. A-jāk-bëlë zǒpuëćëscë vëšlï, tāk wën vzōn swëịwë wëska ë jāχǒl tām, dzë brūtka bëla ë dǒl-sǒ zdāc ë puëćësēlïm jāχǒl dǒ-swëịwë królëstva; buë-tām ćëlë-có wëd-ćësēlǒ ńëdālǒ. Buë tǒ ńëbëla cōrka, lë pasérbïca. Tāk nën krōl vzōn swëịǒ bālkǒ ë jāχǒl dǒ-dūm ë-žïl pχoɔknǒ v mïlōscï [1]) vë-zguëdzë.

Tāk drëdźïwë rōkuỷ nākǒzǒl-muỷ wënǒ přëzgrānćnï krōl, cǒ-bël drëdźë sōnsǒt tï jëwë stārći. Tāk krōl vzōn swëịχ žólnïérï ë jāχǒl nā-wënǒ. E-tāk wỷ-jëwë bālći wỷrǒdzël-sǒ sïn. Tāk-nëwë-krōla-mātka pχïsāla lëst dǒ-swëịwë sëna ës jëwë žōna puërǒdzëla sëna. Tāk slëga sǒt nā-kuëna ë-jāχǒl dǒ-krōla, dzë-tën-krǒl-bël nā-tï-wënë. E-tāk-wë zāstāla nōc f tïm mëscë, gdzë krǒlǒva stārka mëškāla. Tāk zdzës slëga mǒl jïc, jāk dǒ-krǒlǒvë stārći? Tāk-nā-stǒrǒ krōlēvnǒ pïtālā-sǒ slëdjï, zdzës wën jāχǒl. Tāk wën puëćǒdǒ: »Dó-krōla z lëstǒ«. Tāk krōlëvnǒ-muỷ dǒ nōsëc ćïnǒ, dǒ-jëdzënǒ, dǒ-pχïcǒ, a slëga sprǒcǒvǒnë bël s tï drǒdźï vërχǒ jāχāc na-kuënū. Tāk lëg-v lōškuë ë ćārdǒ wỷsnūn. A bāba, stǒrǒ krōlēvnǒ, bëla ćëkāvǒ, co v lëscë bëlǒ nāpχïsǒnë. Tāk vzōna lëst ë přëćëtāla ë nāpχïsāla, co jëwë bālka puërǒdzëla psā.

Tāk slëga jāχǒl dǒ-krōla z lëstǒ ë wëddǒl krǒlǒćï lëst ā-krǒl přëćëtǒl ë-sǒt ë nāpχïsǒl lëst dǒ-mātći, cǒ-bōg-dǒl nā-sćāt, tǒ-mālǒ bëc pχǿɔknǒ dǒzdrǒnī. Tāk jëwë sāmï bālcë mālǒ bëc dǒbrë rǒbōnī.

Tāk slëga jāχǒl nāzōt ë trāfsǐlā-wë zǒs nōc. Tāk slëga bël zǒs sprǒcǒvǒnï vërχǒ jāχāc ë přëšët dǒ-krōlēvnï ë dǒbrë-so nājǒl, jës lëpχï ćïna-sǒ nāpχïl ë šëd-v lōškuë, sǒ-cārdǒ wỷsnūn. A bāba zǒs, jāk pχëršë rǒs zrǒbïla, tak drëdźï-rǒs zrǒbïla; vzōna lëst slëdzë s tāšë ë přëćëtāla ë napχïsāla, ës tën sïn, cǒ jëwë bālka puërǒdzëla, mǒl bëc zābïtë ë v uëgrōt přëd-wëkna zākuëpǒnë; a wëna māla bëc v lās zāprǒcādzōnǒ ë zābïtǒ.

---

[1]) ohne Erweichung des *m*!

Digitized by Google

Tāk-tę̄j, cŏ-krŏl rŏskuēzŏl, tŏ-muўšëlo bëc zrŏbŏnë. Krŏlëvnŏ v lās zāprŏvādzëlë, žëcī-jī dārŏvālë, buë jīm muўšëla prëŕëc, ëž-bë krŏlŏčī ńgdë-sŏ nā-wëčë ńëpuëkuëzāla. Tāk të ti slëdzë krŏlëfsčī jāχālë dŏ-dŭm ā-jŏ v lësë wëstātĭlë. Tāk čëš wўbuëgŏ bālka māla zrŏbīc? Dŏ-pālucë ńmuëgla jīc, buë ńëbëdzāla, čë-bë krŏl mŏk dŏ-dŭm prĭnc, tāg-bë-mŏg-jŏ dāc zābĭc ë tëχ dvūχ slëgŭf. Tāk šlā plāčūncë dŏ-jędnīwë māsta. Tām-sŏ wўrĭdzëla zā-rŏbuëcō dzëfkŏ.

Tāk-krŏl prę̄jāχŏl z wënë ë pītŏl-sŏ: »Ɜdzëš muęja bālka jë ā sīn?« — Tāk-tëwë krŏla mātka puëtŏdŏ: »Sëńë, cës-të-sŏ pītŏš?« Të-dŏχ bārzŏ dōbrë vës, jāk të rŏskŏzŏl!« — »Nā-jāk, mātkuë?« — »Jŏ-tōbe māla-dŏχ pχisŏnī, ës twęja bālka puërŏdzëla pχoъknīwë sëna, ā-të-rŏskŏzŏl, sëna zābĭc ë swęjŏ bālkŏ; tāk, jāk-të rŏskŏzŏl, tāg-bëlŏ zrŏbŏnë; sëna ńgdë ńëwўzdrĭš āńī swęjī žŏnë!«

Tāk tŏ vārālŏ pŏrŏ lāt; nën-krŏl-bël gdŏvcŏ. Tāk cës dŏ-rŏbuëtë? Krŏl jāχŏl zŏs dŏ-nī-swęjī stārčī ë wëžëńĭl-sŏ z jędnō zŏs cŏrkō wëd-nëχ-šësc. Tāk, jāk z nŏ bël žëńālë, tāk vërŏsla jāblŏń, gdzë nën sīn bël zākuëpŏnī. Tāk tā jāblŏń rŏdzëla zlŏtę́ jāpka. Tāk ten krŏl bārzŏ-sŏ cëšīl s tëχ jāpk ā-tā-jëwë-bālka vëdzāla, bārzŏ dŏ-bŏrë, ës tën sīn bël tām zākuëpŏnë. Tāk-sŏ zrŏbĭla χuërŏ́ a prŏsëla krŏla, cŏ-bë ta jāblŏń bëla wўcōntŭ ā-wët-tī-jāblŏńī dëlë ŕńōntë ā-wët-tëχ-dëlŭf lōškuë bëlŏ rŏbŏnë.

Tāk-tę̄j krŏl χcŏl ë ńëχcöl; buë bëlŏ krŏlocī žŏl tāk pχŏъknę́ jāblŏńī dāc wўcĭc. Alë muўšīl krŏlëvnë dŏ-wëlī zrŏbĭc. Tāk-dŏl-wўcĭc nŏ-jāblŏń. A jāk tām jędën χlōp rumbīl nŏ-jāblŏń, tāk-tām χuędzëlë wëfcë puë-krŏlëfsčīm puędwëŕīm.

Tāk jędna wëfca zgrëzla jędën zdrumpk.

Tāk-nā-pχéršŏ krŏlëvnŏ ćëla, ës-krŏl bël dōma ë z drëgŏ́ jī pŏl-sōstrō žëńālë. Tāk šlā dŏ-krŏlëfsčīwë pālācë ë prŏsëla, cŏ-bë muëgla wў-krŏla slūžbŏ́ dōstac, čë-bë ńęj zā-jīnšō slūžkŏ́, tę̄j χuëc zā-pā-lëpχëckuëvō. Tāk wўslëguëvāla cŏ jī bëlo rŏskŏzŏnë.

A krŏl dŏl zrŏbĭc wëd-nī-jāblŏńë lōškuë; ā nŏ lōškuë cŏ-nŏc gŏdālŏ: »Pāna wëca dōbrë spāc a mācëχŏ nā-sę́ cōnškuë trëmäc«. Tāk na krŏlëvnŏ́ markuëvāla, ës-tó ńëbëlŏ dōbrë, buë vëdzāla, ës nën sīn bël tām zākuëpŏnë. Tāk nŏ lōškuë kuëńëcnŏ́ mŏl-dăc nën-krŏl rŏzvālëc ë spālëc ā jīnšī kuўpšĭc. Tāk nën krŏl zrŏbīl, čę̄j-χcŏl mëc zguędŏ z bālkō. Tāk zā-χtërën čās bągńĭlê-sŏ wëfcë. Tāk na-wëfca, cŏ nën-zdrumpk zjādla, tāk dŏstāla jāgńŏ sē-zlŏtŏ lësënō. Tāk nën-krŏl bărzŏ-sŏ cëšīl, ës jës ńīgdë ńëslëχŏl, ëž-bë tχędë nā-svëcë kŏndë

ṁăla wēfca jāgṅŏ sē-zlŏtŏ lësënō. Tāk na-krōlĕvnŏ zŏs-sŏ rŏsχuē-řăla ë χcăla kuēňĕčnŏ ṁēc tŏ jāgṅŏ wўpχēklĕ. Tē ťăk-jī-sŏ ŭdzălŏ, ĕž-bë bĕla zdrōvŏ, tχē-bë wĕd⁀nēwë ṁōnsa dŏstăla do jĕdzĕňŏ. Tāk krōl χcŏl ë ňēχcŏl; čēj χcŏl, ĕš-ṁăla-bĕc krōlēvnŏ zdrōvŏ, tē-muўšıl dāc to jāgṅŏ wўřnunc.

Tāk-sŏ trăfχilŏ nō-nŏ pălĕpχēckuĕvō, nĕχ vnontŕnōscī čëstŏ dŏ-rŏbĕňŏ. Tāk-tăm bĕgăla mŏlŏ řĕčka přēs-krōlĕfsčī puēdvŏrk. Tāk na pălĕpχēckuĕvŏ vzōna nŏ-jāgṅŏ ňă-ňĕcčë ë-šlă dŏ nı řĕččī nŏ ṁōnsŏ čëstŏrōbïc. A jāg⁀vlŏžëla v nŏ wēdŏ, tāk strōm nŏ fšëtkuë jī wĕd⁀ronkŭ. Tāk wēna-sŏ sĕřăsla. Tāk puēčŏdŏ »Ad majorem dei gloria (sic!)« ë χcē fskuēknunc v nŏ řĕkŏ, χcē-sŏ wўtŏpχïc sĕ-strāχuў, ĕž-bë bĕla kŏrŏnŏ zō-to, cŏ-bë tŏ ṁōnso wēna zguўbila. Tāk f tïm mŏmĕncē, jāk-wēna χcălă-šŏ wўtŏpšïc, ťăk-jī-sťn fskuēk nă-lōnŏ ë puēčŏdŏ: »Mătkuē, ňētŏpχi-sŏ! Jŏ-jēm tvōį sïn«. A tĕn sťn-mŏl tāg⁀zlŏtŏ lësënŏ, jāk nŏ-jāgṅŏ ṁālŏ. Tāk tā pălĕpχïckuēvŏ vzōna sëna nă-lōnŏ ë-šlă dŏ-krōla ë puēčŏdŏ krŏlŏvī: »Tū, mōį ṁīlī krōlē, jŏ-tŏbĕ přĕňŏsla twēţīwē sëna; ā-jŏ-jēm twēţa pχĕršŏ bălka, cŏ-tĕ-mŏl tāk pχīsŏnē, ës tê-ṁē ňēχcŏl vïcí ŭdzēc. A swēţīwē sëna jēs kŏzŏl zābïc. A tërös tū nāįī mŏš wébuēţē dwēţē, sëna ë žōnŏ. Tāk krōl-sŏ tāk wўcĕšīl, cŏ-ňĕvĕdzŏl wët-frēdë cŏ-ṁŏl rōbïc. Tāk na-ňĕdzĕlŏ zăprōsil fšëtčëχ swēţīχ mïnïstrŭf, jönrōlŭf ë-nŏ-swēţŏ stārkŏ ë-nŏ-pšïnc švājĕrk nā-ňĕdzĕlŏ nō-tŏ-bălŏ. Alë nă-jēwē-drëgŏ bălka ňïc wē-tïm ňĕčĕdzāla, ës ta pχĕršŏ jēwë bălka bĕla f krōlēfsčïm pălācū.

Tāk, jāg⁀v nŏlēpšĕ wўcēšē bĕlë, v nŏlēpšī rŏzmuēvē, tāk nën-krōl-sŏ zăpītŏl fšëtčïχ sëbrŏnëχ guēscī, cĕž-bë tătχïmuў člŏvēkuў ṁālŏ bëc zrŏbōnē, cŏ-bë-tăk a-tăk zrŏbïl. Tāk nă-jēwē-stărka puē-čŏdŏ: »Tăčïmuў člŏvēkuў ňēţē vïcí ňïc zrŏbïc, jāk nă-puēlë zāvēsc a-pŏl zakuēpăc v zēmŏ ā-tĕj žēlŏznëmē brŏnāmē röstārgăc«.

Tāk nën-krōl puēčŏdŏ: »Tōbĕ, bābuē, tŏ sāmuē, cŏ të žečïš kuē-muў jїnšëmuў, tŏ tōbē sāmē bōndzē zrŏbōnē ë twēţïm fšëtkuë šësc cŏrkŭm!«.

Tāk-tĕ wëňï, tı zāprōšōnë guēscŏvĕ nō-tŏ-fšëtkuë sēzwēlēlë ă-tē-krōl ālŏl žōnŏ ë sëna z drëdjï jïzbë, co fšëtcë ŭdzēlë. A tē vzōnë bābŏ ë z jī cŏrkāmē vřŭcëlë žŏlňëřē nă-ōs ë zăvŏzlë zā-ṁāstŏ nă-puēlë ë-tăm zākuēpālë fšëtkuë sëtmë dŏ-pŏl člŏvēka v zēmŏ, ē tēj žē-lŏznëmī brŏnāmē jїχ röššărpālë ë nāzōt dŏ-krōlëfsčīwë pălācë fšëtcë jāχālë.

Digitized by Google

Tē-tắm-sŏ-lē vēsēlī zắčönŏ a muÿzĭka tākŏ, cŏ-jĕš, jăk tŏ mástŏ bĕlŏ stŏrī, tāk takŏ frēda ńĕbĕla jăk f ten dzĕń; buē krŏlóvŏ ńĭbë puē-sḿĕrcī-sŏ nắlāzla.

A χtŏ-bë tēmuÿ pχĭsḿéńóvĭ ńétéřĭl, ten ńēχ-ḿĕ-sŏ zāpĭtŏ; buē jŏ muēgŏ tŏ sēsvātčëc. Buē čē-bë jŏ-tām ńēbēl nā tī bālē, tē-bë jŏ ńĭmūk ńĭc wē-tīm gādăc. Alē jŏ-tām-bél, jŏt ë pχĭl ë tēwē sëna krŏléfsčiwē čidzŏl ë krŏlēvnō.

5. Der schlaue Bauer.

Bĕla-to jĕdna čēs a f tī fsë bĕlë tātχí mŏli zbūřë. A jĕdéń zbūr-sŏ zvŏl Kχĭwčÿt. Tāk tĕn Kχĭwčÿt wĕrŏl swčĭǭ rolŏ. Tāk přĕlčcĕlë dëë kχĭwÿtčë a nad-ńĭm krŏncĕlē-sŏ a spχĕvālë jĕmuÿ nād-glovŏ: »Kχĭ-wčÿt, kχĭ-wÿt, kχĭ-wÿt!« Tak jĕmuÿ dṓńĕrzālo, ës wĕńĭ-wē rusogālë. Tak wĕn-so rŏzguĕřĭl ë puÿscĭl kuēzĕlĕcō za-nēmī kχĭwÿtkāmĕ do-gŏrë, χcŏl zūbĭc wĕd-zlŏscë. Alë žŏdnë ńĕtrāfχĭl; ā nakuēzĕlĕca spādla v dŏl ë zắbĭlu jédnēwē wēla; buē spādla prātčë ḿídzë-rŏdjë. Tāk mūj Kχĭwčÿt vĕvlĕk jāk-mŏk wēla nắ-ōs ë jāχŏl dṓ-dŭm ë wĕblūpχĭl wēla ë vĭtro jāχŏl dṓ-másta z nīm ḿónsŏ ë sēskŏrŏ ë přĕdŏl bārzo dōbřë skŏrŏ ë ḿónsŏ. Tāk jāχŏl dṓ-dŭm.

Tak wĕ-so pītắlë jēwē sůnsĕdzë: »Dzĕš-të-bél, súnsůtkuÿ?« — »Jŏ-bĕl v ḿēscë«. — »Zā-čĭm?« — »Z ḿónsŏ; tāk a tāk ḿĕ-so fčĕřŏ stālo«. — »Nĕ, ë-přĕdŏl-jēs dōbřë?« — »Dōbřë, bārzo dōbřë; jĕm spuēkŏǭnī; jắk-jĕm stŏrī, tak ḿónso ńĕbĕlo drŏdžë jak fčĕřŏ. Tĕrŏsbë bĕl vāma čās šlaχtōvắc a z ḿónso čim tχū (rĕχlí) dṓ-másta; buē mōže puĕtēmuÿ bĕc tǭńšī«.

Tak muēǭī zbūřë, jāk-so rozvĕdzĕlë, ës ḿónso bĕlo tak drodjé, tak fšĕtcë zbūřë f cắlë fsë zābĭǭālë wĕlë, krŏvë, χto co mŏl. A vĭtro jāχālë fšĕtcë dṓ-másta z nīm ḿónso. Tāk bĕlo ḿĕščānūm dzĭvno; tak ḿídzë-sobŏ gŏdāǭŏ: »Cĕš to znāčī? Tag-čĕle dzīs ḿónsa sē-fsí přĕšlo dŏ-nắs!« Tāk přĕšlo do-řĕzńĭkŭf zapĭtāńī, cĕš-to znāčĕlo: dzīs tag-čĕle ḿónsa sē-fsí přĕšlo! A řĕzńĭcë puĕtŏdāǭŏ: »Tūm jē χuĕrosc na-dobĕtk tām fšŏndzë a wĕsŏblĕčĕ f tī fsë N.«. — Tak zārŏs za-kuĕmësĕrāmī, za-šondárāmī; tag-zārŏs puët-pōlicĕǭōvō bāčnŏscō z másta ḿónso bĕlo zākuēpŏnī. A zbūřë bĕlë nā-štrŏfŏ napχĭsŏnī ë jaχālë z másta plačuncë, buē strācĕlë wĕlë ë krōvë ë-jĕš nā-štrŏfŏ napχĭsŏnī. Tak sōbe puĕtŏdālë: »Tēwē strëχa më-muÿšímë zābĭc«. — Tāk, jāk wĕńí přĕz-vēs vĕdlë Kχĭwčyta jāχālë, tag-dṓ-ńéwcë wēlāǭŏ: »Dożdǭī-lē, të strëχuÿ! Më cēbē v nōcë zabĭǭemë!«

Digitized by Google

Tāk, jāg-bēl čēčŭr, tāk wën puēťôdô do swēi̯ mātčĭ: »Nënkuē, vē pŭdzēcē tī nōcē dó-scānē spāc a jô dŏ-dēščĭ«; — buē wën ńēbēl jēš žēńālī ten Kχiwўt; tak wën sē-swēi̯ô mātkô spŏvôl. Tak jak přēšla nōc, tag-mátka-šlā[1] *dŏ-scānē a Čiwўt dŏ-dēščĭ. Tag-v nōcē nĭ zbŭĭrē vzōnē kăždē swēi̯ô sččχĕrô*[2] *ē šlē prōsto v jĭzbô dŏ-Čiwўta, prōsto dŏ-lōška ē tāk zăčônē prāc puē-mātscē sččχĕrāmē*[2]*. Tak wëńī mātkô zăbĭlē; buē mëslělē, ēš to Čiwўt lēžôl puël-scānē; āle tó-bēla*[1] *mātka. A Čiwўt wēstôl žēvé přĕ-dēscē lēžuncē.*

Tag-drēdžīwē dńā Čiwўt vēstrōi̯l mātko ē fsādzīl nă-ōs a dôl-jĭ mŏndel jŭ́j f kuēšik ē jāχôl z ńū dŏ-másta dŏ-nēwē sămēwē, dzē-wēnno mōnso přēdôl. Tāk tām lĕcāla řēka přēs to másto a nat tō řēkŏ bēl muēst a přēčĭ bēl krŏm sĕ-šnăpsŏ ē s pχivŏ. Tak Čiwўt zăjāχôl nō-nen muēst, tāk co pôl-kōl bēlo ńimuē muēstē. A-nĕn, Čiwўt, šēt f krŏm, pχĭl-sōbē šnāps; a-na-ńim přēstumpŭ jēdĕn pūn dŏ-wēza ē přēpřĕ-so nō-nen-ōs ē pitô-so: »Muўter, cēš plācĭ mondel jŭ́j?« Buē wën čidzôl, ēš bălka ńāla jāia f kuēšŭ. Tag v ńim ōs ē z bābō ē z nim wēlô plümps v řēkŏ. A Čiwўt s krŏmuў vëskuëkńē a muéi̯wē pāna zā-pχersē lāpńē. »Tērŏs jô-cēbē wĕskāřŏ; tĕ-mĕ wўtŏpχĭl muēi̯ô mātkô ē ōs ē wēla! E-χcôl-të mĕ zaplācëc puē-dōbrōscē čë ńē?« — Tak pōn puēťôdô: »Jō, jō, lē bōndzē cëχuē, co-tĕ-mdzĕš žōndôl, to-jô tōbē zăplācô«. — »Në čēj tāk, tēj jô-bōndo cëχuē«. Tak pōn puēťôdô: »V'ĕleš-të χcĕš mĕc? Zārŏs jô-tōbē zăplāco, lē nĭc ńēgādŭ́j, cŏ-tó-sŏ ńērōzcé! Cĕš të wëd-mĕ žundôš zō-ten-špôs? Jô ńēbēl f tīm čińen, ālē čēj tāk-so stālo, tē jô-muўšo tōbe zaplācëc. Terŏs řēčë, co te χcĕš mĕc?« — Tak Čiwўt puēťôdô: »Stĕrë-stá tālārŭf«. — A pōn puēťôdô: »Jô mĕšlŏ, třësta bundzē dōsc«. — Tak Kχiwўt puēťôdô: »Në, ńeχ-tē tak bundzē!« — Tak pōn dôl třësta tālārŭf Kχiwўtčĭ a sŭm pōn wўcēk. A Čiwўt šēt dŏ-žēda ē kŭpχĭl pŏrŏ kuēńī zā-dvasta tālāruf a ōs zā-stŏ tālārŭf, faiņ brĭčkŏ a sē fšëtčēm, co nă-kuēńē ē dŏ-wēza nôležālo; ē sôt-sōbe v brĭčkŏ ē jāχôl dŏ-dŭm. Tak, jag-jāχôl přēz-vēs, tāk sōbe gĕižděž[3]*, a jēwē sůnsēdzē pātřŏ: »Cĕš wў-klĭna? tó-jē nās Kχiwўt f tāčĭ brĭčcē; jak jāčĭ grāf, tak sōbe štôlc jēdzē!« — Tak wën dŏ-ńťχ wēlô: »Ahă, va mëslĕla, ēš va-mĕ zăbĭla a va zůbĭla muēi̯ô mātkô! Terŏs jô-bë vāma žëčil, dočí stŏrē bābë plācŭ, a mlodë jēs*[4]*-sô čēle drōkší!«*

---

[1]) enklitisch. [2]) so! *sččχĕra.*
[3]) *gĕižděc : gĕižděo, ĭ : ī.* [4]) = *jēš.*

Digitized by Google

Tag-muę̈ɣ̈ gbūřë zābɨ̈ɣ̈ālë swę̈ę̈ stārčɨ ë swę̈ę̈ bălčɨ a vītro z ńɨ̈mī dŏ-mășta jāχ̈ālë. Tak bëlo zlē z ńɨ̈mī; buë mĕlë lĕdzɨ̈ puězabɨ̈tëχ̈. Tāk s tëmī zābɨ̈tëmī lĕdzāmī tī sāmī gbūřë muÿšĕlë jāχ̈ăc zā-măsto ë vĕkuēpăc kuÿlŏ ë tăm-jɨ̈χ̈ puęχ̈uēvăc přë šondārăχ̈, přë kuēmēsĕraχ̈; ë tę̈ɣ̈ bëlë vzontë dŏ-sūndë ë přĕpītŏnī wĕt-sundë, z jăčɨ přīčënë wĕnī to zrŏbīlë. Tak wĕńɨ-so vĕgādŏvālë jak muēglë, cō-bë přĕšlë lōs. Ale to jɨ̈m ńɨ̈c ńĕpuēmuēglo; štrŏfuēvŏnī dŏχ̈ bëlë. Alē jak vĕsĕdzĕlë swę̈ɣ̈ štrŏfŏ, tak přĕšlë dŏ-dŭm ë tāk rādzëlë, jāg-bë Kχ́iwÿta dŏ-směrcë dōstăc. Tak wÿrādzëlë, ĕš Ćiwÿta fsādzëc v bĕckŏ a tę̈ɣ̈ jëwë wÿtŏpχ̈ic. Tāg-vzōnë Ćiwÿta, wÿχ̈ŏcëlë ë bĕckŏ ë jāχ̈ālë s Kχ́iwÿto do jĕzŏra. Alē jāg-bëlë přë-jĕzĕřë, tak fsādzëlë Kχ́iwÿta v bĕcko. Tāk jĕdĕn puĕvŏdŏ: »Alë mĕ-wë skūlńëmë v jĕzŏrŏ, a bĕcka jë dëχ̈tōnŏ; tak wën ńĕwÿtōnë. Alë vĕta-cŏ? Xcëmë jɨ̈c dŏ-dŭm za-svĭdrāmë a tē natĕrcŏmë v bĕckŏ dzūr a tĕ-wë skūlńëmë v jĕzŏrŏ; tę̈ɣ̈ wën wÿtŏńë«. Tag-jĕdĕn puĕvŏdŏ: »Tāg-zrŏbĭmë«. A drëdžë puĕvŏdŏ: »To jë prōsto; χ̈cëmë jɨ̈c za svĭdrāmë«. — Tak-tĕ-šlë[1]), ālë fsëtcë; a mŏi Kχ́iwÿt zāpχ̈ār nŏgāmĕ-so v dnŏ a v drëdžĭ dnŏ glovŏ ë vĕcësnūn dnŏ ë vĕlŏs ë fprāvĭl dnŏ jāg-bëlo. A-tĕ šĕt na-wÿstrono. Tāk muę̈ɣ̈ χ̈lōpχ̈ɨ přĕšlë sĕ-svĭdrāmë ë vĕrcālë dzūrë ë tāk bĕcko v jĕzŏrŏ skūlnōnë. A mŏi Kχ́iwÿt zāčŭn-so smŏc z ńɨ̈χ̈. Alë pχ̈oπokno svĕcīl ksōnžëc. A-tăm pās šĕper wēfcë nād-jĕzŏrŏ. E mŏi Kχ́iwÿt vzōn në wēfcë nāt-kaɨnt jĕzŏra. A-tăk wĕd-nëχ̈-wĕfc dŏvālŏ cĕnŭ; tāk muę̈ɣ̈ χ̈lōpχ̈ɨ χ̈cëlë χ̈uātŭc në wĕfcë, a-χ̈tĕrĕn-χ̈cŏl wÿχ̈ŭcëc wēfcŏ, ten fpŏt v jĕzoro ë wÿtŏpχ̈il-so; buë bëlo glombuĕk. E-tăk-so fsëtcë puĕtopχ̈ilë, lē sōm Kχ́iwÿt wĕstŏl v žĕcīm.

Tăk-šĕt[1]) *dŏ-dŭm ë-bĕl sōm jĕdĕn wët-χ̈lōpŭf f cālĕ fsë. E-tăk-so vĕšūkŏl buēgātŏ brūtkŏ ë-tăk-so wĕžĕńīl, ë přĕšla jĕmuÿ bĕz-mala cālŏ vĕs v róncë.*

6. Der ausgelernte Dieb I (vgl. IV. b. 1.).

Bĕl-tŏ jĕdĕn šlăχ̈cëc ā mŏl swę̈ę̈ɣ̈ puĕddaɨncŭf (dāχ̈lōńĭkŭf). Tāk tĕn jĕden dāχ̈lōńŭk mŏl sĕna. Tāk tĕn sīn puĕvŏdŏ: »Tātkuÿ, jŏ pūdŏ f svāt, čĕwĕ-sŏ wÿčëc; jŏ-jĕm[1]*) dōsc nārŏbālë năsĕmuÿ pānë«. Tāk wę̈ɣ̈c puĕvŏdŏ: »Jāk-të, sĕńĕ, χ̈cĕš, tāk-të zrōbĭ«. — Tāk sīn-sŏ zābrŏl ë-šĕt f svāt. Tāk-wĕ zăstāla nōc v lĕsē; jĕstkuÿ muÿ-sŏ χ̈cālŏ. Alē cĕš dŏ-rŏbuĕtë? Nĕbĕlŏ rādë jĭnšɨ. Tāk χ̈uēdžĭl*

[1]) enklitisch.

Digitized by Google

puĕ-lēsĕ blŭndzūncĕ, buĕ drōgŏ zgŭbĭl; ālĕ ŭdzŏl v lēsĕ ŭt, tāk zŭ-nām-ŭldŏ šĕt. Jāś-tām prĭndzĕ, tĕj sĕdzī šterĕdvādzēsca muĕrdāřī a vāřŏ sōbĕ wĕla ā sĕdzō dŏkuĕla ŭdĕ a jĕdzō nŏ-mōnsŏ ā-gnŏtĕ řūcāįō nā-strŏnŏ a-nĕn zbĕřŏ nĕ-gnŏtĕ a wĕbgrīzŏ; buĕ bĕl glŏdnĕ a-straχ-mŏl řec: »Daįtā-mē tĕš«. Tāk jĕdĕn muĕrdŭř puĕŏdŏ: »Tū muŭšĕ χtŏ bĕc«. Tāk jĕdĕn puĕŏdŏ: »Ej[2]), tŏ-tōbĕ tāk-sŏ dālŏ«. — Tāk zā-štōt drĕdžĭ puĕŏdŏ: »Alĕ jō, tū-mĕst χtŏ-jé«. Tāk jĕdĕn puĕ-ŏdŏ zŏs: »Tŏ-vāma tāk-sŏ zdāįĕ slĕχăc; χtĕž-bĕ tū dŏ-nās přĕšĕt?« Tāk zā-štōt zŏs jĕdĕn puĕŏdŏ: »Alĕ dŏ-prŏvdĕ tū muŭšĭ χtŏ bĕc«. Tāg-zăčŏnĕ šĕkăc; tĕ χlōp sĕdzī a wĕgrīzŏ gnŏtĕ. Tāk tĕn jĕdĕn jĕ-muŭ puĕŏdŏ: »Cĕš tĕ-jés zā-jĕdĕn?« A wĕn puĕŏdŏ: »Tāči, jāg-vă!« Jĕdĕn puĕŏdŏ: »Nĕ, tō-įĕ dōbřĕ; tĕj puĕj dŏ-nās jĕsc«. Tāk χlōp sŏt ĕ nājŏt-sŏ rŭntŏvnīwĕ mŏnsa. Tāk tĕn jĕdĕn wĕ-sŏ pītŏ: »Možĕš-tĕ dōbřĕ střĕlăc?« Tāk wĕn puĕŏdŏ: »Nŏd-mŏ nĭma pĕvnĕšīwĕ střĕlca, jāk jŏ«. Tāk-tĕn nŏstarší muĕrdŭř puĕŏdŏ: »Nĕ, tō-įĕ dōbřĕ«. — »Ćĕmuŭ?« — »Tū-jĕ krōl f tĭm mĕscĕ a mĕ-bĕ rŏt tĕvwĕ krōla wĕbrābuĕvālĕ (wĕkrādlĕ), ă-mĕ nĭmŏžĕmĕ; buĕ wĕn mŏ tāčĭwĕ ptŏχa nād-vrŏtāmĕ sĕdzuncĕ, a-jăk mĕ-χcĕmĕ[1]) jīc dŏ-tĕrcĕ-pălūcĕ krŏlĕfsčĭwĕ, tāk-wĕn zūčńĕ skřĕčĕc ĕ zbŭřī (zbuŭdzi) cālĕ pā-lūc krŏlĕfsčī. Tāk mĕ nĭmŏžĕmĕ žŏdnĭm spuĕsŏbŏ tĕvwĕ krōla přīnc dŏ-wĕkrādńčńŏ«. Tāg-vzŏnĕ flĭntŏ v nōcĕ ĕ-šlĕ dŏ-nĕvwĕ-ptŏχa. Tāk jĕmuŭ dĕlĕ nŏ flĭntŏ, mŏl tĕrŏs wŭstřĕlĕc tĕvwĕ ptŏχa. Tāk wĕn přĕ-cĕlōvŏl ĕ-spuŭscīl kuŭra ĕ-zūrŏs ptŏχ spŏt. Tāk tĕn muĕrdŭř nŏstarší puĕŏdŏ: »Dōbřĕ, brācĕ, tĕrŏs bŏndzēš nāś kamrŏt!« Tāk šlĕ dŏ-krŏlĕfsčĭwĕ pălacĕ ĕ puĕzābrālĕ, cŏ-jĭm-sŏ ŭdzālŏ. Tāk kāždī (kuĕ-žđī) vzŏn buĕrdŏ ĕ-šlĕ dŏ-swĕįī jāmĕ (dzūrĕ). Tāk nĕn χlōp bĕl tām dlŭdžī čās přĕ nĕχ muĕrdāřăχ. Alĕ tĕš wĕńī bĕlĕ ĕldlžĕmĕ zlŏdzĕ-įāmĕ. Tāk jĕdnīwĕ rāzĕ nĕn mlŏdĕ zlŏdzī puĕŏdŏ: »Jā, kamrŏcĕ, jŏ muŭšŏ jīc dŏ-swĕįīwĕ wĕca wĕpātřĕc, čĕ wĕn jĕš žĕįĕ a mātka. Tāk wĕńī jĕmuŭ puĕŏdāįō: »Alĕ tĕ-dŏχ prĭndzĕš dŏ-nās«. Tāk wĕn puĕŏdŏ: »Cĕš-vā mĕstīta, kamrŏcĕ? Jŏ-bĕ-dŏχ tām ńĕwĕstŏl«. Tāk tĕn nŏstarší puĕŏdŏ jĕmuŭ: »Alĕ vĕs-sŏ-dŏχ cŏkuēlvĕk pχēńŭndzī«. Tāk χlōp-sŏ vzŏn ĕ-šĕt dŏ-dŭm ĕ-přĕšĕt dŏ-wĕca. Tāk-wĕc-sŏ jĕwĕ pītŏ: »Nĕ, sĕńĕ, cĕš-jĕs-sŏ vĕwŭčīl f sĕvĕcĕ?« — Tāk sīn puĕŏdŏ: »Zlŏdzēstva, tātkuŭ«. Tāk wĕc p.: »Tō-įĕ lĕχuē, sĕńĕ«. Tāk sīn p.: »Alĕ, tātkuŭ, lĕtčĕ kūnsk χlēba«.

---

[1]) enklitisch. [2]) = ĕj.

Digitized by Google

Tāk nĕn šlǎχcëc-sŏ dóčëdzŏl, ës nëwë jëwë dāχlŏńika sin bël dōma. Tāk, jāk nĕn dāχlŏńik přëšët dŏ-dwërë, tāk pŏn-sŏ pītŏ tëucë dāχlŏńika, ë-bél jëwë sin dōma sĕ-śćāta. A dāχlŏńik puëčŏdŏ: »Jŏ, fčërŏ přëšët«. — »Në, cëš tām-sŏ vĕwÿčil?« — »Zlódzëstva«. — A pŏn puëčŏdŏ: »Tŏ-dŏχ ńëję̆ muëžnŏ!« A dāχl. p.: »Jŏ, jŏ, tŏ-jë prŏvda; buë wën tāg-gŏdŏ; wën-bë-dŏχ wëcë ńëlgŏl«. Tāk pŏn pv.: »Në, ńëχ wën prŏbuÿję̆! ëšlë wën ksŏndza wëkrādńë, tëj jŏ jëmuÿ bŏndŏ čëřil«.

Tāk nĕn daχlŏńik přëšët dŏ-dŭm ë puëčŏdŏ sënŏči; tāk sin puëčŏdŏ: »Tātkuÿ, tŏ-lë špŏs!«

Tāk šët dŏ-ńāsta ë kŭpχil pχinc pŏr kuÿřónt ë fsādzil v ńëχ ë-šëd-dŏ-ksŏndza v nōcë ë zbuÿdzil ksŏndza. A ksŭnc puëčŏdŏ: »Xtëš tām jë?« — A tën zlŏdzi puëčŏdŏ: »Ańŏl zā-tŏbŏ, jŏ-cëbë mōm vzīc dŏ-ńëba; të-jës stŏrī dōsc«. — »E-jës-të sŭm tŭ?« — »Nëj, nās tŭ-jë čičí«. — »A zdzëš wëńi sŏ?« — Tāk zlŏdzij puëčŏdŏ: »Tŭ přë-ńë« ā χuÿtëškuë vësëpχë në kuÿřōnta z ńëχa. »Tŏrŏs pātrë, čidzīš, dŏχ ćërīš tërŏs?« Tāk χuÿtkuë-sŏ wÿprācil ë-vës fšëttχī pχéńundzë, cŏ-mŏs; ālë χuÿtkuë, buë jë čās jīc dŏ-ńëba: buë tŏ-jë dalëkŏ drōga!« — Tāk ksŭnc zābrŏl pχéńundzë ë šët bŭten ā-zlŏdzi ńŏl nën-ńëχ wëd nëχ kuÿřónt ë-fsādzil ksŏndza v ńëχ ë-šët z nīm ksŏndzŏ ë fsādzil f kuÿrńik. Tāk nĕn ksŭnc sëdzi v ńëχŭ ā f kuÿrńikuÿ ā mëslī sōbë: »Jāk tŏ tŭ cëmnŏ!« ālë ćëję̆: kuÿrë pχéję̆ō. Tāk-sŏ mëslī dzīvnŏ »āć-tó? ë-sŏ v ńëbë tëš kuÿrë?« Alë ńīc ńëgŏdŏ, jāš drëdžiwë dńā jīdzë dzëfka dŏ-kuÿrńika, kuÿrë fūdrōvāc, āš ŭidzī: Xtëš v ńëχŭ? Tāk jīdzë ë rŏzdrëšī ńëχ; tëj ksŭnc z ńëχa vëlŏžŏ, rŏzëvë wëčë ā pātrī: »Zdzëš jŏ-jëm? Jŏ mëslīl, ës jŏ bël v ńëbë a-jŏ-jëm f kuÿrńikuÿ«. Šūkŏ puë-tāšāχ: pχéńunščë prëč! Cŏ-prëč, tŏ-prëč. — Tāk zārŏs bëlŏ slëχāc, ës-ksŭndz-bël v nōcë wëkrādlī. Tāk šlǎχcëc-sŏ tëž dŏčëdzŏl, ës-ksŭndz-bël[1]) wëkrādlī. Tāk puëslŏl nën šlāχcëc zā nīm zlŏdzę̆ŏ, ālë zlŏdzij ńëšët dŏ šlǎχcëca; wëtkŏzŏl, cŏ wën z nīm mŏl do-gŏlk, tëj-mŏl sŭm přinc dŏ-ńëwë; ā cŏ-χcŏl, tŏ-mŏl jëmuÿ puëvëdzëc; cŏ-bë wën wëd-ńëwë žundŏl, to wën-bë-muÿ puëmōk, ćë-bë bëla rāda.

Tāk šlāχcëc puëčŏdŏ dŏ-nëwë swę̆ĭwë dāχlŏńika: »Jŏ puëslŏ sëtmë pārōpkŏf; kāždī pārōpk bōndzë mŏl swę̆ĭwë kuëńa a bōndzë na-ńīm sëdzŏl, ā tvōj sin wÿkrādńë v nōcë tīm pārōpkŭm tŏ sëtmë

[1]) enklitisch.

Digitized by Google

kuēńī; tāk wën-sŏ mŏžē të kuēńē wëtřëmŭc«. Přindzē wę̈c dŏ-dŭm ë sënöv̈ř tŏ rŏspuēv̈ŏdŏ: »Tŏ-sŏ, sëńē, ńědŏ zrŏbĭc«. A sĭn puēv̈ŏdŏ: »Tātkuў, tŏ fšëtkuē pūdzē«. Tāk šēt nën zlŏdzię̈ dŏ-māsta ë kūpχĭl dŏ-kăždëwë pārōpka flāšŏ šlŏbdrixkuў. E tāk-sŏ wëblĭk v bāb̆ë rūχna ë-šĕt dŏ nëχ pārópkŭf pueď-lās, zdzē wëńī bëlë z nëmī kuéńāmë. A tām bëlë tëwë pāna lōntχĭ a të lōntχĭ pōn ńŏl dŏnū rĕkāmë wëprāv̈ĭc.

Tāk tŏ bëlŏ v zëńë a vëldjī mrōs bēl tī nōcë. Tāk pārōpcë puēřëšëlë në kuēńë dŏ nëχ rëk ā sāmī zrŏbŭlë-sŏbë wëdžiń a gřëlë-sŏ; buĕ-jĭm mrōs dŏkūčŏl. Tāk na bāba dŏ nëχ pārōpkŭf přëšla sūsą̄uncë, vĭχlūncë, rōncë šërę̈ę; puēv̈ŏdŏ: »Zëmnŏ, zëmnŏ, pārōpcë, jŏ-bë vāį̄ prōsëla, čë-bë vā-më puëzwëlëla, cō-bë jŏ-sŏ tëš wўgřāla; buē jŏ-bë-šla dō-fsë, ālë tō-jë dālëk; jŏ-bë ńëstřīmāla wëd-zëmë. Tāk wëńī-jī řëklë: »Jō, jō«; ńālă-sŏ wўgřŏc. Tāk bă̆ba-sŏ nă̆gřāla ë χcë-sŏ zābĕrăc, přëč-jīc.

Alē puēv̈ŏdŏ: »Kuēχānī pārōpcë, cëš jŏ-mŭm vāma dāc za vāį̄ū dōbrŏsc, cŏ vā-më bëla tāg-dōbrŏ[1]), cŏ jŏ-sŏ nă̆gřāla? Tāk jŏ-mŭm cōkuēlv̈ëk šnāpsë, mŏžë-bë jësta pχĭla«. — Tak wëńī puēv̈ŏdāį̄ŏ: »Jō, jō, muўtĕr, ëšlë mŏcë, tę̈j vëšëkŏ̄χcë!« Tāk na bāba vëšūkāla pŏlnŏ flāšŏ; tāk wëńī puēv̈ŏdāį̄ŏ: »O, vë mŏcë jëš pŏlnŏ flāšŏ«. — »Jō, jō, mŏžētā fšëtkuē vëpχĭc«. Tāk na bă̆ba-sŏ pītŏ »šmăkŏl ten šnāps dōbřë?« Tāk wëńī puēv̈ŏdāį̄ŏ: »Dōbřë, čë-bë v̈ĭcĭ tăčĭwë šnāpsë bëlŏ, tŏ-bë-sŏ přë tī zëmë jëš rŏt vëpχŭlŏ«. Tāk na bāba puēv̈ŏdŏ: »Ešlë vă-bë-jëš χcāla, tę̈j jëš jŏ jëdnŏ flāškŏ mŭm«.

Tāk bāba jĭm dāla jëš jëdnŏ flāšŏ a muēį̄ parōpcë pχĭlë; buē šmŭkālŏ. Tāk-jĭm jŭ v glōvë zăčono šāmārëc. Tāk tën jëdën puēv̈ŏdŏ: »Ij, jŏ, tātχĭ šnāps bë-sŏ pχĭlŏ v̈ĭpuēχŏ̄lī«. A jëdën puēv̈ŏdŏ: »Alë skŭnt v̈ĭcĭ tačĭwë dōstŭc? Tāk na bāba puēv̈ŏdŏ: »Ešlë vā-bë jës-sŏbë žëčëla puë-šnāpsŭ vëpχĭc, të jëš jëdnŏ flāškŏ jŏ-mŭm«. Tāk tën jëdën puēv̈ŏdŏ: »Të-lë χuўtkuē vëšëkŏ̄χcë«. — Tāk bāba vëšūkāla, a jëdnī jŭ dřīmālë a jëš ńtńëlë s tī třecë flāšë pχĭtī; të jŭ spālë. Tāg-bāba klōck wëdëšla a të-sŏ wëbëzdřī: tę̈j fšëtcë spχō. Tāk bă̆ba-sŏ vrōcëla nāzōt dŏ-kuēńī ë puëwëdřëšëla kuēńē ë prövādzī dŏ-dŭm jāk swę̈ę.

A parópcë-sŏ vëspālë, fstëlë dŏ-gōrë, pātřō: »dzëš kuēńē? A tërŏs z nāmī zlë! Alē jëdnāk muўšīmë jīdz-dŏ-dŭm ë pānë zmëldŏ-

---

[1]) dual.

văc, ës kuēńē nŭm sō wўkrādlē«. — Tāk pārōpcē zrōbĭlē. Alē pōn žāčōn vādzĕc na-ńĭχ, dōč wĕńī-so wўdēlē na-spāńĭ. Alē pūn bārzŏ dōbrē ĕédzŏl, χtŏ kuēńē wўkrŏt. Tāk puēslŏl pōn zā-zlŏdzēi̯ō; ālē zlōdzī ńēšēt dŏ-pāna; lē zlodzēi̯ōf wēc. Tak pōn puēvŏdŏ: »Čēmuўš sīn ńēpřēšēt dŏ-mé?« — Tāk wēc puēvŏdŏ: »Jā, pāńē, wën rōbē χlēvē dŏ kuēńī«. — Tāk pōn puēvŏdŏ: »Mŏ f sē jĕdnăk rēčī. Nĕ, jŏ tóbē-cŏ puēvēm: řēčē swēi̯muў sĕnŏvī, ëšlē wën wўkrādńē spuēt muēi̯ī bălčī plŏχtŏ a s pŏlca pχĕřscēn, tēj jŏ jēwē wўznāi̯ō zā dŏbrīwē zlŏdzēi̯a«. — Tāk wēc tēwē zlŏdzēi̯a přëšēt dŏ-dŭm ë sĕnŏví nŏ rŏspuēvŏdŏ, cŏ-pŏn-muў řēk. Tāk wēc puēvŏdŏ: »Alē sĕńē, tŏ-tōbē ńēpūdzē«. — Tāk sīn puēvŏdŏ: »Nĕ, tătkuў, jŏ prŏbuўtŏ«.

Tāg-vzŏn nĕn zlŏdzī flăšŏ ë-šĕd-dŏ-brŏvārĭă ë kŭpχĭl flăšŏ drŏždzī. E-tăk jāg-bēl čĕčŭr, čăz-dŏ-spāńŏ, tāk ślăχcēc šĕt sē-swēi̯ō bălkŏ spāc. A zlŏdzī šĕt na-smŏntŭř ë vĕkuēpŏl wēstătnēwē trŭpa ë wēblĕk f swēi̯ē rŭχna ë vzŏn nēwē trŭpa nă-puўčĭl ë šĕt z nĭm trŭpŏ dŏ-pāna ā nŏ flăšŏ z nēmī drŏždžāmē vzŏn sŏbŏ. E-tăk nēwē trŭpa přēstāčĭl dŏ-wēkna ā-tĕ-zāčńē klēpăc nă-wēknŏ. Tāk pōn wĕdńēsē glōvŏ dŏ-gōrë ë čĭdzī, ë ś)-zlŏdzī stōi̯ī kuēl-wēkna. Tāk-sŏ mēslī: »Aχă, tām-tē stōi̯īš, ptŏškuў!« a szyŏcī swēi̯ō nābĭtŏ flintŏ ë střēlī v nēwē zlŏdzēi̯a. Alē tŏ ńēbēl zlŏdzī, lē nĕn trŭp. Tāk, jāk pōn střēlēl, tāg-zlŏdzī klĕčŏl puĕd-wēknŏ, ë jāk pořaklŏ, tāk wën wўχvŏcĭl trŭpa zā-nŏdžē ë zvrŏcĭl trŭpa ā sŭm-sŏ wўmk. Tāk pōn puēvŏdŏ dŏ-swēi̯ī bălčī: »Jŏ muўšŏ tĕrŏs tēwē zlŏdzēi̯a jĭc zākuēpăc; buē sē-mnŏ-bē ńēbēlŏ dōbrē, čē-bē tŏ-sŏ nŏ-mŏ vĕdālŏ, ës jŏ-bē jēwē zāstřēlīl«. Tāk pōn vēlŏs z lōška ë-vëšūkŏl-sŏbē špŏdŏ ë-šĕt zakuēpăc nēwē zāstřēlŏnēwē zlŏdzēi̯a. A zlŏdzī v jĭzbŏ dŏ-pāńī v lōškuē. A nŏ flăšŏ z nēmī drŏždžāmē vzŏn sŏbŏ v lōškuē ë puēvŏdŏ dŏ-pāńī: »Tĕrŏs mōžēma zĭχĕr spāc; jŭ jē zākuēpŏńī«. A v nĭm vēznē nŏ flăšŏ z drŏždžāmī ë vēlēi̯ē puët-pāńŏ ë pŏt-sŏ ā tēj puēvŏdŏ: »Ač-tó? ë-jēs-tē čēl-jŏ wēsrŏnē?« — Tāk pāńī puēvŏdŏ: »Čēk-tē plēščēš? kuē tēj tŏ-tē, ālē jŏ ńē«. — Tāk zlŏdzī puēvŏdŏ: »Prōbuў rořakŏ, ëšlē tŏ ńēi̯ē prŏvda«. Tāk pāńī prōbuēvāla puët-sŏbŏ: tēj puëd-ńŏ muēkrŏ; prōbuўi̯ē puëd-nĭm: tēš muēkrŏ. Tāk puēvŏdŏ: »Alē dŏprŏvdë, mā-jēsmā wēbuēi̯ē dwēi̯ē puēsrŏnēχ«. — Tāk zlŏdzī puēvŏdŏ: »Jŏ muўšŏ tŏ plŏχtŏ z lōška prēc vzĭc ā ten pĕrscĭn dăi̯ mē tēš, buē wën jē tēš bārzŏ wўzolōnī (střēpŏnī); buē vĭtrŏ, jāg-bē dzēfka přëšla lōškuē scēlëc, tak wënă-bē čĭdzāla, ës mā-bē māla v lōškuў nāsrŏnē; tāk nāma dŏχ-bē bēl fstūt«. Tāk pāńī siǫna s pŏlca pχĕrscĭn ë dāla

Digitized by Google

zlŏdzéi̯ŏči; a zlōdzi vzōn pχěřscin ë nŏ plŏχtŏ ë puēšét (!) swēi̯ō drōgō. Tāk nā-nĭm přindzē pūn ë vlězē v lŏškuē dŏ-pāńi. Tāk ckńē, ës ńēbělo lŏškuē čěstē. Tāk puēvŏdŏ: »Fuį, zāčĭm-žē tŏ smĕrdzi?« Tāk pāńi puēvŏdŏ: »Nĕ, tŏ-tê ńēvĕs, ës mā-sŏ puēsrāla?« — A pōn puēvŏdŏ: »E-jĕs-tē glūpŏ, cĕs-tē plĕščĕs? Jŏ wē-ńčĭm ńēčĭm.« — Nĕ, dŭχ dŏpχěřē vzōn jēs plŏχtŏ z lŏška prēč; buē bĕla wēsrŏnŏ a pχěřcēn tĕš-jēs vzōn-mē s pólca; buē bēl tĕš střēpŏnē wĕd-nā̆i̯wē gnōi̯ŭ«.

Tāk, χtō-cŏ ńŏl, tēn třīmŏl. Zlōdzi stŏl-so pānŏ, buē-ńŏl sĕtmē kuēńi ë zlŏtē pχěřcīn ë plŏχtŏ. A pōn tēwē ńĭmūk nā-lĕdzē vēdāc; buē bê-muŭ bēl za-vēldži fstīt.

7. Der unanständige Schmied.

Bēl-tŏ jĕdĕn vēldži pōn a ńŏl swuēi̯ŏ klūzńŏ a tĕš ńŏl swē̆i̯wē kuēvŏla. A kuēvŏl ńŏl swē̆i̯wē sĕna ā ten sīn χvŏl-sŏ tĕš wÿčēc zākuēvŏla; ë-tāk ti dvāi̯ bĕlë vēdno f klūzńi v grēpsē. A ten kuēvŏl-bë sóbē-cŏ zářōbil wĕt tĕščĕχ lĕdzi. Ale ten pōn vēdnŏ přë-ńĭχ stōi̯ŏl f klūzńi a tāk ten kuēvŏl ńĭmūk ńĭc sōbē zārōbic āńi na-tóbākŏ āńi na sklūnko pšīva; buē nĭmŏl swē̆i̯wē žělaza, a wĕt pánsčēwē žělaza ńĭmūk ńĭc rōbic; buē pōn nā-ńēwē vēdnŏ wēpasōvŏl. Tāk tēn kuēvŏl řĕk dŏ-swē̆i̯wē sĕna: »Jākúš mā tēwē střĕya vēdóstóńĕma s klūzńi? Ale vēs-tē cŏ, mōi̯ sĕńē, jāk jŏ zrōbŏ?« — Tāk sīn pītŏ-sŏ: »Jāk vĕ, tātkuў, mĕslīcē zrōbic?« — Tāk kuēvŏl puētŏdŏ dŏ-sēna: »Jŏ mĕslŏ tāk: Jŏ rĕkŭ nĕncē, co wēna dzīs navářī grōχuў, a tĕj jŏ-sŏ dĭχtĭχ nā-třĕčřŏ nā̆jĕm; a tĕj jŏ vitrŏ na-frĕštĕk dĭχtĭχ nā̆jĕm, a jāk mē dĕχ bōndzē dĭχtĭχ drŕwēvŏl nā-puўščēńi, tāk jŏ bōndŏ-sŏ stŕ́muēvŏl, cŏ-mdŏ-mók přë-muēi̯ŏ wÿbuēdžī dĕši. Tāk, jāk ten pōn přindzē, tak jŏ pūščŏ kōndzēl«.

Tak nā-nĭm drĕdžīwē dńā přĕχuēdzī mōi̯ pōn, a kuēvŏl scīgŏl, co mōk, jāš jĕdnĭm rāzŏ přĕχuēdzī mōi̯ pōn. Tāk mōi̯ kuēvŏl puўscēl tākŏ kōndzēl, jāg-bë s kanónë vĕvālēl. A pōn stōi̯ a na-fšĕtkuē-sŏ přëslĕχŏ. Tāk jāk nĕn kūevŏl puўscēl nŏ kōndzēl, tak sīn puētŏdŏ: »Prōst fóder!« Tāk nen kuēvŏl puētŏdŏ: »Tŏ jē rĭχtĭχ, mōi̯ sĕńē!« — Tāk nĕn pōn řĕk: »Fuį, svĭńářē, wēbāi̯ dvāi̯!« — Tāk nĕn pōn puēšēt swēi̯ŏ drōgō; a drĕdžīwē dńā nākŏzŏl kuēvŏlŏčī, cŏ-bë-sŏ drĕdžīwē dńā zābrŏl sĕ-swēi̯ĭm sĕnŏ ë z bābŏ prēč z jēwē dōbĕr. Tāk kuēvŏl žálōvŏl zō-tŏ, co wĕn zrōbĕl sōbē ë pānë zā-fstít. A pōn

Digitized by Google

wēstŏl pānŏ, a kuĕvŏl muỳšēl sōbē rādŏ šĕkăc mĕdzë lĕdzāmĕ, jāš róbuĕtŏ sōbē vĕšukŏl.

Tērës jē čŏlën.

b. Ceynowa.

Das Glück des Dummen.

Bëlë trĕ brătovе; dvaį bëlë mundrī a jĕden bēl glūpī. E tak nī trę̆j-sŏ zavatovālë nā-sto tālārŭf, žĕ tī dvaį̨j mundrĕ-bë dŏbëlë ā ten glūpī nę̆j.

A jĕdna krūlēvŏ bëla bārzo mundrŏ, žĕ žŏden člŏvek-bë jī nimŭk pŕëvrŏcëc na žŏdnīm slŏvë, χtërno slŏwë wënă-bë puĕvĕdzāla.

Tak nŏpŕŭt jĕden mundrī šēt do tī krūlēvë ë tak pŕindze. Tak wëna-so jĕwë zapëtovāla, a wën-jī nĕvĕdzŏl nŭc nō-to co do-wëtpuĕvĕdzënī.

Tak pŕëšēt ten drëdźí; tak χcŏl z nō co gādăc. E tak wëna z nīm zăčŏna gādăc, a wën-jī tĕš nŭc nĕvĕdzŏl co do-wëtpuĕvĕdzënī.

Tak pŕëšlë tī dvaį̨j mundrī dŏ-dŭm. Tak wënī gŏdālë tëmuỳ glūpīmuỳ, žë χuëdz-bë wën-šēt, të wën-bë tĕš nŭc nĕsprawëvŏl. Tak wën puĕvĕdŏ: »A jŏ pūdŏ, a jŏ döχ vícĕ zăröbŏ jak vā-dvą̨i«.

Tak wën-so vzūn ë šēt do tī krūlēvë. Tak nālŏs nă-drodzë nŏpŕut kŭra. Tāk šed-dāł ë nālŏs klīn. Tak šēt dāł ë nālŏs wëbrŏnč [1]*).*

Tak pŕindze do tī krūlēcë; tag-jī puĕvĕdŏ: »Jāk-so mĕvŏš?« . . . (In der sich nun zwischen Beiden entwickelnden Unterhaltung, die wegen ihres obscönen Inhalts besser ungedruckt bleibt, treibt der »Dumme« unter geschickter Verwerthung der gefundenen Gegenstände zur Lösung der ihm bereiteten Schwierigkeiten seine kluge königliche Gegnerin bald derartig in die Enge, dass sie erklärt, u. s. w.) . . . *E tak ta krūlĕvŏ puĕvĕdŏ: »Tërŏs nïma nŭc vícĕ dogŏtčī, jāk-sŏ wëžĕnŭc«.*

E-tak-stǫ̆ül jī wëc a puĕvĕdŏ: »Më jëwe zaplăcīmë pχënundzāmī, ë pūdze dŏ-dŭm«.

E tak wëni jëmuỳ fsëpālë pχënundzī ë-šēt-wën dŏ-dŭm ë pŕëšet do tëχ dvŭχ brātŭf a puĕvĕdŏ: »Vā dvaį̨ bëla tak mundrī a jŏ tag-glūpī; a jëm dŏstŭl pχënundzī tëlë, jak jŏ χcŏl; ë tërŏs mŏžëmë žëc jāž-do swę̆ĭ̯we kūnca«.

---

[1]) d. i. **webrąč* = Ram. *wœbrąč* : poln. *obręcz*.

III. Aus dem Dialect der Schwarzauer Kämpe.

a. Grossendorf.

Die wunderbare Geige.

Bĕl-to jĕdèn χlóp a ńŏl dóē cōrĉī a jĕdnīwē sĕna. Tāk tĕn sīn puĕvŏdŏ: »Tātkuў, jŏ pūdą prĕč, ū tą jĕdną cōrką tó-jŏ vĕzną sobú« — ū tĕn sīn ńŏl skřĕpĭce — »tó-jŏ vĕzną sobú«.

Tak wĕńī šlĕ, tĕn sīn s tų cōrkų, tag-dālek, jāš přĕšlĕ v lās; a jăg-bĕlĕ v lēse, tāk-so spuĕtkālĕ zē-stŏrīm χlópą; ū tèn χlŏp tó-bĕl pōn Jēzŭs. A ten sīn ńĕčĕdzŏl, žē tŏ bĕl pŭn-Jézŭs. Tāk tĕn stŏrī člóček, tĕn pun Jēzŭs, tak řĕk: »Dăį-mĕ tĕ skřĕpĭce«; ū to bĕlĕ stŏrī skřĕpĭce. Tak pōn Jēzŭs prŏbuĕvŏl na tĕχ skřĕpĭcăχ, a jĕmuў-so dóbře čidzēlĕ; a wĕn ńŏl tēš skřĕpĭce ū to bĕlĕ novĭ. Tāk ten pōn Jēzŭs řĕk: »Xcèmă-so ńēńăc«. Tāk ten sīn vzōn tĕ drĕdžĭ skřĕpĭce, tĕ novĭ, a tē wĕńĭ-so rózēšlĕ.

A tē wĕńī šlĕ, ten sīn s tų cōrkų tag-dălek, jāš wĕńī přĕšlĕ do-jĕdnīwĕ karnŏlĕ[1]*, a ten bĕl bārzo šĕrŏčī, a ńimuēglĕ wĕńī přĕlēsc. Tak wĕńī šlĕ do jĕdnīwĕ čólēnka, a tam wĕńī vlēzlĕ a přĕvozlĕ-sŏ nă-drĕgų-stróną. A na tī drĕdžĭ strŏńe, tam stŏįāla jĕdna kŏta, a tąm bĕla jĕdna stŏrŏ bālka. A ta bālka řĕkla: »Lĕχuē jĕsta trū-fĭla; buē tŭ sų f tī kŏtcē muĕrdāřĕ, ālē wĕńī sų tĕrŏs prĕč«. A ten sīn s tų cōrkų prosĕlĕ tą stŏrų bālką, co-bĕ-jīm jĕsc dāla, a wĕnă-jīm dāla jĕsc ā-jīm řĕkla: »Jak wĕńī tū přĭndų, tak wĕńī vāma žĕcī vēznų«. — A ten sīn ńŏl flĭntą; tak wĕn řĕk dó-tī stŏrī bālčī: »Dožďžĕce-lē, jŏ tą flĭntą vēznų«.*

A wĕńī, tī muĕrdāřĕ, bĕlĕ přĕs ten karnŏl přĕslī. Tāk ten sīn tą flĭntą vzŏn a šĕt dó-tēwē-karnŏlĕ. A jāk-tī muĕrdāřĕ přĕšlĕ dó-tēwē-karnŏlĕ, tāk-tam ńĕbĕlo žŏdnīwĕ čólna. Tak wĕńī muўšĕlĕ f ten karnŏl vlĕsc fšĕtcĕ, a tą jĭχ bĕlo sĕtmĕ. Tak jak ten sīn vĕstřĭlĭl s tī flĭntĕ, tak wĕn jĭχ zārŏs wўstřĕlĭl, ālĕ tēwē jĕdnēwĕ jīš dŏ-čĕsta ńĕwўstřĕlĭl. A cēmno bĕlo; tāk nen sīn mĕslĭl, žē wĕn jĭχ ńŏl fšĕtčĕχ wўstřĕlónī. Tāk wĕn šĕt dó-tŭ-kŏtčī nazŏt ă-šĕt-spăc.

Tak jak wĕn spŏl, tāk-wĕn čŭl žē jĕdèn přĕšĕt. A ten muĕrdŏř vzōn nŏš ă-wē χcŏl wўpknųc. A ten sīn-so vĕprosĭl jĭš wē jĕdno

[1]) Kanal.

slówē wēt-tēwē-muẽrdaŕa. Tak wën-muỹ ŕēk: »Jó-sŏ jēš na tëχ muẽĵix skŕëpïcüχ zámuzïkuỹją«. Tak jak wën skŕëpïce vzōn a zăćun muzïkuēvăc, tak ten muērdüŕ zăćų tencóvăc. Tāk-wën tēncóvŏl štrām a tak dlūguē wën tēncóvól, jāš wën-so zvrōcīl. Tak ten sīn, jak wën-so zvrōcīl, tak-wën nă-ńēwē ā-muỹ zārŏs žēcī wédēbrŏl.

b. Chlapau.

Hänsel und Gretel.

To bëlë dwẽje dzēcī, knŏp a dzẽfcą. Tī šlë v lās za-jaguẽdami. A tē to bël ťëčŭr a wëńī zablųdzëlë a ńimuēglë dŏ-dŭm trāf ic. Tak wëńī zăćąnë plākăc a sūdlë puëd-jędną χōjką a plākālë tag dlūguē jāš wëńī wūsnąnë. A puẽrēnë jak wëńī wēcūcëlë, tē wëńī šlë a tē natrafílë jędnë χëče. A të bëlë wēbróslë z wëŕéχāmī, kŕílāmī, pēr-nŏkāmī; tī wëńī-so rvālë ë jędlë; a tē přëšla takŏ grëbŏ stŏrŏ bālka. A tā-sŏ zvāla »Stŏrŏ Jíza«. Tak tē wëna jī vzą a fsadzëla f skŕëńą, a tē wëna jī ťëčëla, të dzēcë. Tē wëna jíma dā wéŕëχë a pépernëtë, ĭapka a co wëńī nŏlepšī χcēlë. A tē wëna ŕēkla do-ńχ: »Vëtkńíta pŏlc«. A to dzẽfcą ŕēklo dó-tēwē knŏpa: »Vëtkńī knëpélk«; a tē wëna nóžą ŕną f ten knëpélk a ŕēkla: »Xŭdí, χŭdí«. Tak tē wëna jēs jíma puēpravïla, a zŭ-dëë-ńédzēle, tē wëna zŏs ŕēkla dó-tēwē-dzéf-čëca: »Vētkńī pŏlc«. Tak-tē wëna zŏs ŕną: tē přëšla krēf. Tē wëna ŕēkla: »Tërŏs-sų sëtī«. Tak-tē-wëna-ńá jędną cŏrką a to bëla ta mlódŏ Jíza. A ta stŏrŏ ŕēkla do tī mlodí: »Nápalë díχtíχ pēc!« Tē wëna, ta stŏrŏ, vzą të dzëcë à-jíχ-χcŭ f ten pēc sūdzëc a wÿpēc. A të dzëcë ŕēklë, žë wëńī to ńérozmëlë sūdnųc nō-ten-dél; wëna má jím puēkāzăc, jak to můšī sādnųc. Tăk-ta-stŏrŏ Jíza sādla nō-ten-dél a tī dzëcë jų χŭtkuē fsënąnë f ten pēc a tē zāmklë; tē wënă-sŏ pēkla.

A ta mlódŏ Jíza pāsla kuēzē a ŕēkla: »Kŏsčī, puēta dŏ-dŭm; nënka pēče flēš (mąso), dostŏńímë tēš«.

Tak přëšla dŏ-dŭm a šūkă zŭ-tų-stŏrų: ta ńízdze ńébëla. Tak tẽ wëna šlā dó-pēca à-so-vzų χlëba a jādla wēt-tēwē-mása a sētiwē a ŕēkla: »To šmăkŏ dóbŕe«. A tē-so vzą a šūkă zŭ-tëmī-dzẽcāmī. A přëšla do jędnī ŕēcī. A të dzëcë bëlë jŭ přès-tų-ŕéką dërχ. Tak wëna zăćąna pïc tą wédą a tag dlūguē píla, jēš wëna pąkla.

A të dzëcë šlë do-swẽjíχ stāršëχ.

o. Schwarzau.

1. Treue Liebe.

Bělë-tŏ rŏs jèdnū lëdzė a ṁëlë tŕë cōrćı ā-ten wëc ńźmōk wē-óëlë lāt ńźck ćidzëc. Tāk wëńā-sŏ dŏ́ëdzëlë, žë ńédālėk fsë bëla stëdńa á-χtŏ́-bë wët tı wōdë dóstůl á-bë-sŏ nāpìl, të-bë bël zdrŏf. Tāk ta stāršŏ́ rękla: »Wččë, jŏ́-pūdy vům ālăc wët tı wēdë; të vë bůdzëcė zdrŏf a ćidzēc muēglë. Tāk wëna ślā z grōnky zā-tŏ́ wēdŏ́ a χcāla nābrăc. A-jak ṁāla nabrŏ́nū, të-jī ńéχcālŏ́ puýscëc, lē-jī rękla: »Čë të-ṁë přëřēčëš, muēja nŏ́ṁĺšŏ́ [1]), të të dŏstŏ́ńëš tı wēdë«. A wëna ṁāla strāχ řēc. Tak muýšëla vëlŏc a jīc nāzŏt bēz-wēdë.

Tāk ta nŏ́mlŏ́tšŏ́ rękla: »Wččë jŏ́ pūdy, jŏ́-vům přéńŏsy tı wē-dë. Ta stāršŏ́ ṁāla strāχ přëńēsc; a drĕgŏ́ néχce-vům jīc. Tak jŏ́ pūdy; jŏ́-ı̯ı̄ přéńŏsy«. Vzýna-sŏ grōnk a-šlắ. Jak χcāla nābrăc, tāk-ı̯ı̄ grōnk třīmālŏ a řēklŏ: »Řéčë-ṁë, muēja nŏ́ṁĺšŏ́ [1])! të jŏ́-cë puýščy«. Tāk wëna řekla »Mōı̯ nŏ́ṁĺlšī [1])« ë dóstāla fuýl grōnk wēdë.

Tāk-nën-wčc-sŏ bārzŏ cēšīl, žë ta nŏ́mlŏ́tšŏ́ cŏ́rka bëla nŏ́lēpšŏ́, buë-muý přéńŏsla wēdë. Tak wën-sŏ nāpìl a wččë vëmīl a bēl zārës zdrŏf a mōk ćidzēc. Tāk-sŏ bārzŏ cēšil, žë-jīš rŏs zdrūf bël.

A ńëvārŏ́ dlūguë, të klēṕë ná-dvīřë. Tak jīdzë ta nŏ́mlŏ́tšŏ́ wētëmknųc a ćidzī, žë sëdzī străšńĺ kųtŏ́r. Tāk-jī řēčë: »Të-ṁë přéřēkla, muēja nŏ́ṁĺšŏ́; tĕrës-ṁë přésadzë přës tën prōk«. A wëna-sŏ buéı̯āla wўχvācëc, ălë-sŏ vzyna dvā knëplë, a přësādzëla přës tën prōk. A bëla ćéčëřa, tak wëna sādla ë χcāla jēsc. A tën kųtŏ́r řēk: »Të-ṁë přéřēkla, muēja nŏ́ṁĺlsŏ́; të muýšīž-zë-mnŏ́ jēsc«. — Tak wëna vzýna-wë, na-stŏ́lk fsādzëla ā-muý puëstāćila na-tāscë tëš jēsc. Tāk, jak-bëlë najādlī, të bël čās dŏ-spāńī. Tak wën-jī řēk: »Të-ṁë přéřēkla, muēja nŏ́ṁĺlsŏ́; tĕrës të muýšīš zë-mnŏ́ spāc ı̯ı̄c«. — A wëna ṁāla strāχ ā-ı̯ı̄ mātka tëš; buë tŏ bëlŏ́ străšńĺ zvířĭ.

Tak wëńi puëscëlëlë strēı̯ę kuël-lōška a wëna-sŏ lēgla v lōškuë ā tën kųtŏ́r nā tę štrēı̯ę. Tāk, jāk-bëlŏ́ pōlnócë, tāk na mātka χcë ćidzēc, jāk z nŏ́ stŏńū bëlŏ́. Jāk wētëmkńë dvīře, tak ćidzī, žë faın mlódā přinc lēžī na-štrēı̯ı̄, ā ta skōra kuëlë-nŏk lēžī. Tāk wëna zārës napŏ́lëla pëck ā ny skōry vřūcëla a spŏ́lëla.

Jāk na-puērěnk tën princ-sŏ pītŏ́ za-swēı̯u skōru, tāk ta mātka řēkla: »Jŏ́-ju mūm spŏ́lŏńū«. Tak wën-sŏ zāćųn jīscëc, žë tŏ jīš

[1]) Paroxytonon!

Digitized by Google

ńebĕl čās jēwē vĕšlī. Tāk wën-sŏ vzǫn a šēt f sóāt ā na cŏrka-wē tak prósī žē z ńim tĕlī vĕstǫ́jala a tērēs jĭdzē wĕt-ńī prĕc. A wën-jī řēk: »Cĕ-bë twēja mātka ńĭmāla mė spŏlŏnī muējī skŏrë, tĕ jŏ-bĕmŏk přĕ-cēbĕ bëc; alē tak ńē«. — E šēt cĕstŏ prĕc.

A wëna za-ńĭm šlā šĕkăc. Šlā jāž-dŏ-slŏńiška ā-sŏ pītāla: »Slŏńiškuē, të svēčiš dālĕk ë šĕrŏk; ńĕvĭdzălŏ-të jĕdńiwë mlŏdĭwë přĭnca?« — A slŏńiškuē-jī řēklŏ: »Ńē; ālē bŏ dŏ-ksẹ́žëca, tēn-mdzē vēdzŏl; ălë zō-tŏ navēdzēńā jŏ-cë puĕdārëję zlŏtí kuēlóvrōt«. — Tak wëna šlā dŏ-ksẹ́žëca ā-sŏ pītāla: »Ksẹ́žëcë, të svēčiš šĕrŏk ë dālĕk; ńĕvĭdzŏl-të jĕdńiwë mlŏdĭwë přĭnca?« — A ksẹ́žëc-jī řēk: »Ńē, jŏ ńĕvĭdzŭl, ālē pūdzēš dŏ-vātra, tēn-mdzē vĕdzŭl. A zō-tŏ navēdzēńā jŏ-cë puĕdarëję zlótŏ kudzēl«. — Tak wëna vzęna a šlā dŏ-vātra ā-sŏ pītāla: »Vātřë, të vẹję̆š šĕrŏk ë dālĕk, ńĕvĭdzŭl-të jĕdńiwë mlŏdĭwë přĭnca?« — A wën-jī řēk: »Jó, na-bĕldži gōřë, dzē ńĭxt vlēsc ńĭmōžë; ălë pūdzēš-lē, jŏ dĭxfíx zăvēję ā-tē vlēzēš; a zō-tŏ navēdzēńā jŏ-cë puĕdārëję zlŏtí muētóvĭdlŏ«.

Tak wëna vzyna a šlā a trāfī vēsóku gōrę. A f tĭm zavēję vĕldži vātĕr a wëna vlāzla nā tę gōrę. Tę stójŭl vĕldži zūmk. Tak wëna vēšla v jĭzbę; tęm wën sēdzī z jĕdnu fráję̆lënu. Tāk wëna prósī, ńĭmuēglë-bë jī wēbŗńŏc wētřëmăc. A wéńī-jī řēklë: »Jó, mōžëš wēstăc: A-tën přĭnc jī ńĕpuēznŏl ā s tu fráję̆lënu jŭ-bĕl zarẹčónī, žĕ-bë-sŏ f krōtcë zēńĭlë. Tak wëna prŏsëla tę fráję̆lënę, ńĭmuēgla wëna-bë jīc s tĭm přĭncę spāc. A tā jī řēkla: »Cĕ të-mĕ tën zlŏtí kuēlóvrôt dŏš, tĕ të mōžëš jīc; ălë jak pĕrši rŏs kūr zapẹ̆ję, të-të muŭšīš zārēs rūtën vīnc«.

Tāk wëna nō-tŏ přëstāla. Tëmuŭ přĭncŏvī ta fráję̆lëna zguētŏvāla na-béčĕrę muëcńĭ ărbātë a vlāla tāčĭwë šnăpsë, čŏ wën cvărdŏ spŏl. Tak přĭndzë ta dŏ-ńĕwë v jĭzbę. Tē-wën jŭ spī; tāk wëna zāčńë plākăc a dŏ-ńĕwë rŏspuēvādăc, žē wëna z ńĭm tĕlī vĕstǫ́jāla a tĕrēsčī wën rŏs z ńu gādăc nēχcŭl. Wéna-wë šărpāla ë buŭdzēla a wën ńĭc, lē spī. Bël jŭ[1]) krōtkuë puērénk, žē-bë jŭ rūten muŭšëla jīc; a jĭž-z ńĭm slóva ńĭmāla gŏdŏnī. Alē spu ńĕdalĕk ńëwë dvāję slëdzë a fšëtkuë slẹ̆χąję, jāk wëna plāče a wŭřékŏ. — F tĭm zapẹ̆ję kūr, a wëna muŭšī z jĭzbë rūtën vīnc.

Tak prósī jĭš wē-jĕdnę nóc dŏ-wēstāńī. Tak wëńī ju wētřĭmālë ā-χcē-jĭc zŏs z nĭm přĭncę spāc. Tak wëna-jī řēče: »Mōžëš jīc,

---

[1]) *jŭ* immer kurz: *jŭ*.

alē muўśiš-mē dāc tę zlótuᶜ kųdzēl; a nå-jī χcē zārēs dăc, lē cŏ-bë šlź s tīm prĭncę spāc. Tāk na frąłlēna jēmuў zguētējė jīš străm-ńēšī ărbātė jak ta pĕršŏ bĕcla. Tak prĭndzė wēna zŏs dó-ńēwē a wën spā zŏs. Tāk-wē prósī, mŏ z ńuᶜ dŏχ bënŏmńā jędnŏ slōwē rēc, a wën ńĭc ńĕcĕję, lē spī. A tī slędzė fśëtkuē slëχąīuᶜ, jak wēna-wē prósī, cŏ jāš jīm sāmīm tēwē dzéfcëca zŏl-jē. Tāk-sŏ puĕtŏdāįuᶜ, žė-bė zārēs puĕrĕnĕ-muў fśëtkuē puĕtēdzēlė, jāk wënå-wē prŏsëla a naŕī-kāla a plakāla. F tīm zapējė kūr a wēna muўšī rūlën jīc. Tāk-sŏ tak jīscī, zē jů ńāla zlŏtī kuēlóvrōt stracómi a jīš ńĭck ńĭmala spra-vómī. Tāk-jīš prósī tę frąłlēnę wē jędnę nóc, cŏ-bë muēgla jīc s tīm prĭncę spāc. Wënå-jī rēkla: »Możéš jīc, ălė dŏš-mē tŏ zlŏtī muë-tówidlŏ. A nā-jī zārēs χcē dāc, lē-mŏ-jī dāc jīc dó-tēwē prĭnca. A tën prĭnc mŏl nakŏzŏnī tīm slëgūm, ńēlė vzīc tę ărbātę a vëlŏc; a nī tīš jó, vzynë a vêlēlë. Tāk na prĭndzė dó-ńēwē dŏ-lōška a zắćńē-wē šarpăc ā-muў fśëtkuē rŏspuëtŏādăc, jak wēna-wē vëbāvila s tī stędńë ắ-z ńām tëli vêstŏįāla a tërēs wën rŏs ńēχcē z ńuᶜ gādăc. A wën slëχŏ nō-nŏ fśëtkuē, jak wēna wўŕękŏ, ălė ńĭc-sŏ ńēdŏ mērkăc, žė wën ńēspi, lē lëži a fśëtkuē nō-ńę slëχŏ. Tak plāčė a gŏdŏ: »Jů vnēt bųdze kūr pŏl, a të jīš dŏ-mé ńĭmŏš slóva rēklī!«

A f tĭm wën-sŏ puërće z lōška dŏ-ńĭ ắ-juᶜ wўχvŏcī a rēčė: »Muēja nŏmálšŏ, jēs-tŏ-të?« — A wēna ńĭmōże f tīm slóva rēc; tāk-jī cyškuē bëlŏ. Alē za štōcëk zắćnuᶜ-sŏ fśëtkue rŏspuëtădăc wët-puēčutkuў jāš dó-kūnca. A f tīm kūr pējė a wēna rūtën ńēįdzė. Tāk-na frąłlēna-sŏ mēslī: »Cēš tŏ tęm bųdze?« klēpe nå-dvīrē, a mąįuᶜ juᶜ puўscëc. A tën prĭnc-jī rēk, mŏ na-guĕdzēnę jīš jīc prĕć, jāž-bë wën sŭm rūtën vëšet. A na frąłlēna ńizdze ńĭmŏ rŭwcū[1]*, lē łŏtŏ f kŏl dvīrē a mắįuᶜ-juᶜ puўscëc. Tak wēńi vindu ᶜ wébuējė rūtën, ā-nën prĭnc-jī zārēs rēk: »Z nāma jē dó-kūnca; tā-jē muēja nŏmálšŏ; tāk mā-sŏ muўšima wēžéńlc. E-sŏ vzynë ë-šlê prĕć dó-jī-wé-čëznë ā-sŏ wēžéńlë a-žëlë jāk žēńālī lëdzē.*

2. Der goldene Vogel.

Bēlë-tŏ jędnī lëdže a mēlë jędnīwē sëna. A tën sīn muўšil χuē-dzëc vędnŏ vórcī zbērăc; buē-ńĭmēlë zācŏ dŏ-kūpēń.

Tak-šét rŏs vēdlŏ muēŕa zbērắįuçë a vędzī, žė f kŕū sędzī zlŏtī ptŏχ. Tak rŭcī në vórcī a zå-tīm-ptŏχų jīdze. Tāk-wē wўχvŏcī a

[1] »Ruhe«.

Digitized by Google

bëgǒ dǒ-dům ā-sǒ cēšī, žē taćiwē faịn-ptǒška nālǒs. A nī stāršī tēs-sǒ cēšu', žë-bë-wē přědělë á-bë-sǒ küpïlë dřēva. A tën knǒp-wē ńēχce přēdăc, lè-muў-zróbī buўdy, kuël-pécka, cǒ-bë wën-sǒ cēplǒ mǒl.

Tāk-sǒ dǒvēdzǒl jědën zlǒtńïk ë-šět zā-nīm-ptǒχy a χcǒl-wē kuўpïc. Tāk-sǒ pïtǒ, vële-χcǒl-mĕc zū-tēwe-ptǒχa; a wēńi-muў řeklë: »Stó tālārüf; tē-wē mǒžece mēc«.

Tak ten zlǒtńïk tēwē ptǒχa wēbdzērǒ a pǒrka přēvrǒcǒ. A nālǒs na-šëχï malïnku' kārtky, à-na-tī-kártce stójālǒ napīsǒnī, χtó-bë ty glóvy zjǒt wët-tēwē ptǒχa, tën-bë přēšēt vē-Fráncëχï zā-krǒla; a χtó-bë tǒ sërce zjǒt, tēmuў bë-sǒ nālēžālë kážđi nócë zlótī pěnudze puët-glóvŭ'.

Tāk nen zlǒtńïk-sǒ mëslī: »Čē-bë-jǒ mōk tēwē dǒstăc!« Alē-jïm ńïc nepuëvī, žë-ty-kártky ten ptǒχ mǒl puët-pórāmī. Tāk-jīm gǒdǒ, žē-bë vïcí ńédǒstēlë zā-ńéwë, jak-tālŭr. A ten knǒp ńěχce-wē dăc, lè-wē-χcé-sǒ wētrëmac.

Tak dǒvēdzǒl-sǒ krǒl, žē tī lëdze ṁēlë zlǒtīwē ptǒχa; jāχǒl zārēs wēbdzērăc. E přēšēt dǒ-tëχ-lēdzī, ṁēlë-muў puēkāzăc tēwē zlǒtīwē ptǒχa. Tāk nen krǒl wēbdzērǒ a nālǒs ny kārtky; tāk-sǒ přēčētǒ ë zāres-sǒ pïtǒ, cǒ wēńi-χcu' ṁēc za-ńēwē. Tāk ten knǒp-řek zārēs: »Stó tālārüf«; ā ten krǒl zārēs vēšūkǒl à-χïm-dǒl a ptǒχa-so vzūn.

Tāk, jak přējāχǒl dǒ-dům, tàk-wē-dǒl zářēsčī wēskuўbăc ălë nākǒzǒl kuўχářǒvī, žē-ńïmǒl ńïck vïcí róbïc, blōs-wē wēskuўbăc, a z glóvu' a s flákāmī mǒl-wē wўšmǒróvăc. A tē jāχǒl špăcēru' a, čē-bë přējāχǒl nāzōt, tē nǒpřōt có-bë tēwē ptǒχa dǒstǒl, alē bēz-vëprāvēnū.

Tāk nën kuўχŭř fšëtkuē zróbïl, jāk krǒl nākǒzǒl. A su' dvāχ slëdzë bārzǒ lākuēmnū; tāk-sǒ rǒspuēvǒdāχu': »Čē-bë ma-muēgla wët-tēwē ptǒχa šmākuēvăc; tēn-dōχ muўšī gvësno faịn šmākăc«. Tāk tën jědën řēk: »V'ěš-có? Nëpuēčima nō-sy, tē zjěš glóvy a jǒ sërce; ā ten krǒl rǒs-sǒ ńëndzē[1]) zā-tīm pïtǒl«.

Tāk, jāk kuўχŭř mǒl fārdïχ, tāk wēstātī f špïńy ā nī dvāχ wēpāsëχu'. Jāk-nen-kuўχŭř vëšēt rūten, tak wēńi zārēs dǒ-nēwē ptǒχa a wўrnynë glóvy a vējynë sërcē a-tě zjědlë.

Tak přējēdze krǒl zē-špācërë à-χcē-mĕc ptǒχa. Tàk-nën-kuўχŭř zārēs vēšūkǒ a puēslē z nīm slëgu', krǒlǒvī zāńēsc. Tak krǒl ćidzī, žë ńïma glóvë; a-tē wēbrōcī, tē ńïma sërca.

---

[1]) Die Erzählerin gebraucht 1) *bdy*, *bdzēš*, *bdzē* u. s. w.; 2) *mdy*, *mdzēš*, *mdzē* u. s. w.; 3) (nur negirt) *ńëndo*, *ńëndzēš*, *ńëndzē* u. s. w. aber 3. pl. *ńëmdu'*!

Tāk wën zārës-sŏ pītŏ kuўχāŕa, dzëš wën ńŏl ty glóvy a sërcë. A kuўχŭŕ-muў gŏdŏ, žë tak zróbīl, jāk krōl kózŭl; tó-bë muўśīl ńëc vzyīt slëga, cŏ nā-stōl přëńōs. Tāk-sŏ pītŏ slëgy, dzë ta glóva a tŏ sërce bëlŏ. A slëga ńëχcŏl puévëdzec, buë-ńŏl strāχ, žë-bë-wë krōl zë-slŭžbë vënëkŏl. Alë vzųn-wë-sŏ v jĭzby a dŏl dvŭχ χlópŭf ālăc. Tāk, jāgˌbë ńëpuëvëdzŏl, tāgˌbë zārës-wë dŏl puëvëšëc. Tāk nën slëga dóstŭl strāχ a puévëdzŭl: »Jŏ-zjŏt glóvy ā ten drëdžī tŏ sërcë«.

Tak krōl jĭχ zārës dŏl vënëkăc rūten ā-įīm ńëdŏl žŏdnīwë māta. Tāk-sŏ šlë jĭšcycë, cŏ-doχ ńëzrŏbĭlë; tërës bëlë rūten zë-slūžbë a-ńńēlë ënń fěńĭška.

Tak šlë vlās a vĭdŭᶜ vĭt; přīndŭᶜ dŏ-nëwë-vĭda. Tęm ńëškāįuᶜ dwëįë wўbuëdžëχ lëdzī. Tak próšuᶜ, ńńmuëglë-bë-jĭχ wëb-nŏc wëtřëmăc. A na bălka řëkla: »Jŏ-bë vāįī wëtřīmāla, ălë jŏ ńĭmŭm žŏdnī slómë ë ńĭžŏdnī přěrnë«. — A wëńī próšuᶜ a χcuᶜ χuëc na-zëmī lëžëc. Tāk-jĭχ wëtřīmāla ā-jīm lëstŭf nāscēlëla ā-įīm dāla přěny wëtvëčëřë.

Tak jak na-puërěnk χcāla lëstë zgārńăc a rūten brāc, tak nalëze sāmë(χ)zlŏtęχ pěńųdzī. Tāk-sŏ wўcëšī a puévŏdŏ swëįimuў χlópuў; a-wën-jī zākāžëįe, mŏ bëc štël a ńĭmŏ ńĭck puëvŏādăc tĭm dvëma.

Tāk-jĭm gŏdŏ, māįuᶜ wëstăc jĭš-jędny nóc wў-ńĭχ a mā̆įuᶜ-sŏ įīc ten lās wëbëzdřic (sic!). A nen χlóp bëgŏl dó-fsë mysa ālăc nă-pŏlhë. Tak jak přëńëse, tāk na-bălka dóbřë wўcāřëla a të-nĭm dvëma puëstāvŭla, mëlë jësc. A wëńī ńëχcëlë, žë-bë ńĭmëlë za-cŏ dŏ-zāplācëńī. A na bălka-jĭχ přëpršŏ a ńëχce ńĭck mëc wëd-ńĭχ. Tak wëstëlë wëb-nŏc. Jāk na-puërěnk, tak zāćńe zŏs në lëstë zgārńăc, të dŏstŏńe săme zlŏtí pěńųdze. Tak-jĭ-jë dzīvnŏ, cŏ tŏ mālŏ znāčëc; ālë māla strāχ, tëχ dvŭχ-so pëtăc; buë mōže wëńī-bë të pěńųdzë fšëtčī χcëlë mëc. Tāk jĭm ńĭc ńëpuëvëdzāla, lë-jĭχ prósī, māįuᶜ jĭš-jędny nóc bëc wў-ńĭχ. — A ten drëdžī dó-tëwë swëįiwë kămrŏta řek: »Vëš të cŏ? M'ë-sŏ tak vële wë-krōlōf sńĭlŏ; jŏ ńĭmŭm žŏdnīwë rūvnū; jŏ muўśy įīc f svāt, ā të mōžëš wў-tëχ-lëdzī wëstăc, čë-wëńī cëbë χcō (sic!) mëc; a-jŏ pūdy prěc«.

Tak-nën jĭš-wëstŭl jędny nóc a të vĭcí ńëχcŏl bëc, lë-χcŏl-įīc za-swëįīm kămrŏty. Tāk na bălka zgŏrńŏ lëstë a nalëze zŏs sāmëχ zlotęχ pěńųdzī. A nën cëzí χcë puë-frëštëkuў įīc prëc ā-sŏ pītŏ, cëšwën bël vĭńën. A ta bălka ńĭc ńëχcë mëc, lë-muў jĭš-gŏdŏ, ëzlë χcë, të mŏ wëstăc wў-ńĭχ; ā wën: »ńë«, lë jĭdze prëc.

Tak přěšēt dŏ-jědnĕ fsĕ, tęm-sŏ vўřidzīl za-sťńāřa, žē-bĕ pās svíńī. A ten pōn-muў řēk: »Ežlē χcēš, tē mōžeš pāsc«.

A nĕn kămrŏť šēt vědnŏ dāĺ, jāš jŭ jē ńědalĕk Francēχī. Tē čēję vělgŭ̈ mŭzīky a jídō-muў f přŏtk z vělgŭ̈ pārādŭ̈ a vřešču̇, žē krōl jídze. A jak bĕlë přë-ńĭm, tak fšëtcĕ před-ńĭm-sŏ klāńāχŭ̈ (sic) ă-wē māję̈ŭ̈ za-swčję̈wē krōla a wēstŏl francēscīm krōly.

A nĕn në-svíńe pāse ë přë-ńĭχ spŏvŏ. Tāk-sŏ rôs χcē swčję̈ lōškuĕ puēscēlëc, buē-wē jŭ cësnynŏ. Tak wĕn zāčńe scēlëc a nalēze sāmë pėńųdze; tāk-sŏ na-tím zāstānóvī, jāg-bë të pėńųdze tęm přīnc muēglë. Jědnāk-sŏ dŏmëslī, žē wĕd-nēwcĕ ptŏχa nŏ sĕrcē zjŏt. Tagbél dëχt nāšrëχ, fšëtčī pėńųdze, cŏ tęm bëlë, vĕgărnįn. A tē-so lēk na-čëstī a puĕrěnĕ wĕbēzdřŭl, tē bëlë sāmë zlŏťī pėńųdzë. Tāk wën šēt zārēs dó-pāna ā-muў řēk: »Jŏ číčí tëχ svíńī ńëndy pās, lē pūdy prēč«. — A ten pōn-sŏ pītó, čēmuў wën ńëχce bĕc dlëží. A wën-muў řēk: »M'ē-sŏ nōt ńědzę̈ję svíńĕ pāsc«. Tāk ten pōn-muў řēk: »Jŏ-cë ńědŭm žŏdnīwē mīta«. A wën řēk: »Jŏ wëd-vắs ńïc ńęχc ńēc; lē-sŏ bŏce ālăc muę̈ję̈wē lōška ā-so vēscē pėńųdzë, kuўlī vë χcēce«. — Tāk nĕn pōn-muў řēk: »Cŏ të glūpī mē χcēš nāgādăc? Jēs svíńŭ̈r, ā-bë jēs ńŏl ńēc pėńųdze?« — Alë jědnāk šēt nŏ-lōškuĕ šëkac; tē nālŏs sāmë zlŏťí pėńųdzë. A tīm čāsy nen wýšēt prēč. Tak jŭdze drógu̇, tęm-sŏ držŏ̈ dvā krëčī. Tak wën-jўχ rŏznëkó, alēcu̇ kāždī f swčję̈y strŏny.

Jŭdze dālĺ; tęm-sŏ bíję̈ŭ̈ dvāį brācë; tak wën-jўχ rŏznëkŏ̈ ā-sŏpītŏ, wē-cŏ wčńī-sŏ tak bíję̈ŭ̈. A-wčńī-muў řēklë: »Ma mōma puēwēcū̆ ťáčī kuēžëχ, — čē-sŏ v ńëwē wčvíńe ā-sŏ-mëslī, žëbë tęm nā tīm flāχuў bël, tē wē-mënŭ̈ty-bë tęm přëšet — a ńëšk s pėńųdzāmī; χuëc-cëš z ńëwē dërχ sëpŭ̈l, ā wën vědnŏ fuўl bël; a wēba dvāį-bë ńĭlí ten kuēžëχ ńēlë«.

Tak wën-jīm řēk: »Jŏ-vama puēvēm: Bŏta štëk wëd-ńé, a tē-jŏ zágóizdny, a χtëren bųdze rëχlí kuël-ńé, tēn dŏstŏńe ten kuēžëχ; a χtërěn puēzdńí, tēn vēzńē ten ńëšk«.

Tak wčńā nō-tŏ přëstēlë. Jāk bëlë štëčk wëd-ńēwē, tē-sŏ nen kuēžëχ wčvīnųn ā-sŏ zmëslīl, přēs tŏ vēldžī muëře přēlēcec. A f tīm wčn-bēl tęm ā nen ńëšk-sŏ vzųn tēš.

Jāk nī dvāį brắcë-sŏ wčbēzdřēlë, tē nēwē ńīzdzë ńébëlŏ. A ńímēlë tērës ńíck, ëńí kuéžëχa ëńí ńëška. Tāk-sŏ šlë jŭkčųcë f svāt. A-nĕn v nīm kuēžëχuў lēcŏl v dzëvī krōį. Tęm bëlë străšńť zvéřyta. Tak zắčynë zárës-wē dívec ā-muў cëstŏ nen kuēžëχ puērvālë; f tīm

Digitized by Google

lēcī jẽděn krėk ā-muў řēčē: »Tė-ḿě wėt-sḿercė vėrėtôl, tak tėrės jô-cėbė vėrėtāi̯y; lėgńī-sŏ na-muėi̯ė skřīdlā, tė-jô s tôbů̆ᶜ přėlėcy f twėi̯ė strónė. Tak wėn-sŏ lėk a krėk z ńīm lēcôl, ė-wė přėńōs dŏ-jėdnūwė pắlăca. Tāk šėt v jĭzby; tęm sėdzūlā mātka s cōrkůᶜ. Tāk wėn-so jĭχ pītôl, ńėχcėlė-bė-wė wўřėdzėc. Tāk ta bắlka zārės χcė-wė zaguėspuėdôŕa wўřėdzėc, a wėn nō-tŏ přėstôl, žė-bė tė wėstôl. Tākmuў wўprāvůᶜ faį̯n-lōškuė dŏ-spāńī; ā jak zāčnųᶜ puėŕėnė scėlėc, tė sō sāmė zlŏťi pėńųdze. Tāk na bắlka wė-sŏ pītó, cў-tŏ-bél za-znắk, žė wėn tak ṕėle pėńųdzī môl puėt-glôvůᶜ. A wėn-jĭ řēk: »Tŏ jô dóstôi̯ā̆i̯y kāžďī nócė; buė jô-mŭm zjādlī wėd zlŏťiwė ptôχa sėrcė«. — Tak wėnắ-sŏ mėslī: »Čė-bė jô muėgla tŏ wėt-cėbė jak vėdŏstăc tŏ sėrcė, tė tŏ bė-sŏ-ḿě nalōzůlė tė pėńųdze«.

Tak wėna šlā dŏ-čārnŏkřížńika a wė-sŏ pītāla, ńmōk-bė-jĭ puėvėdzėc, jak wėna-bė muėgla tŏ sėrcė wėt tėwė jĭ guėspuėdôŕa vėdŏstăc. — Tak wėn-jĭ řēk: »Zrôbiš-lė na-čėčėřy ărbātė, a tė-muўdôš vėpíc; tė wėn-bdzė muўšīl řėgac tak dlūguė, jāš wėn tŏ sėrcė vėřėgô. A tė-muў třėmô glôvy ā-sŏ puéstāvī bôlky z wėduᶜ; ā jak wėn tŏ vėřėgô, tė χůťīškuė wėplōkńī f tī wėdzė a puėlkńī«.

Tāk-sŏ tėš-tak stālŏ a puė-tėmuў wėn pėńųdzī puėt-glôvůᶜ ńėdŏstôl. Tāk-sŏ jĭscī, cėž-bė s tů̆ᶜ bābůᶜ zróbīl; jĭdze do-stắršīwė čārnŏkřížńika ā-muў fšėtkuė puėtôdô, jāk ta bắlka-muў zrôbīla. Tak wėn-muў řėk: »Tė lė-sŏ-ńéjĭscė, tė tŏ dŏstońėš, tŏ sėrcė, nāzōt. Jô-cė dōm tać ărbātė, čė ta rópa nā-ńy zālėcī, tė wėna-sŏ zārės wėsly stońė«.

Tāk wėn jĭdze nazōt dô-dŭm. Jāk přīndze, tak řėče, žė-bél χuėrí, ắ-bė-sŏ zróbīl dóbrī ărbātė. Tak fsėpė v grōnů̆šk a muėcnŏ zakrėχė a puėstāvī na-wėgńīščė. A dzėfcė nākôže, žė ńīmô tī ărbātė wėtkrėvắc; wėn-bė-tŏ sům-sŏ ālôl. A na dzėfka bėla nāšrėχ, có-to-bė muėgla za-ărbāta bėc, wėtkrėχė a puėckńė a f tīm-so zārės stālā wėsly. Tāk wėn vīndze rūten, tė vídzī, žė stôi̯ī (!) wėsėl kuėl-wėgńīščа. Tāk wėn zārės zāprŏvắdzī-wė f χlėf a dô-muў sāna a muўšīl ny ărbāty vėlôc a s nóva sėėžůᶜ vắřic (!). Tak nakôžė nī cōrcė, žėmuў ńīmô tī ărbātė rėχlī přėńėsc, jāš wėn-sŏ sum-jů̆ᶜ ālôl. A wėnamuў χcắla-jů̆ᶜ přėńėsc, a spādńė véřχ a rópa nō-ńy χlāstla a stắlasy wėsly. Tāk wėn vīndzė zā-nō ărbātō, tė stôi̯ī (!) wėsėl a čívė glôvů̆ᶜ. — Tak wėn-sŏ mėslī: »Tėrės jô-mům dcūχ wėslōfa, vėzńe a zaprŏvādzī dó-nėwė wėsla a dô-i̯īm sāna. Tak vīndze mātka ā-sŏ pītô za-swėi̯ůᶜ cōrkůᶜ. A wėn-jĭ řēk: »Wėna šlā-ńắ-vės«. A tīm

Digitized by Google

čāsy wën-sŏ zróbīl īnsī ărbātë a puëstáčī-sŏ na-wĕgńīšče. Tak přīndze nā-stŏrŏ a zāčńë wëbzërăc, cŏ wën mŏl f tīm-grōnkuў, vëzńe a śmă-kuýīë a zārës wĕslу-sŏ stāla. Tāk wën vëšēt dŏ nī ărbātë zădřëc: tĕ stŏīī (?) stŏrī wësël. Tak wën-sŏ řëk sŭm dŏ-sĕ: »Dóχ-jŏ-cë, të stŏrŏ bëscë, rŏz dóstŭl«. Zăčńë-wë vëprŏvādzăc f χlĕf a drëdžiwë dńā zāpřīk v ōs a jāχŏl zā-dřëvy dŏ-lāsa; a nåklŏt-sŏ dřχtīχ fōry, tĕ dvā mlŏdī slŏdë ā-tëwë-stŏrīwë f přōtk. Tak jëdze puë-tī-nŏlëχšī dródzë a tëwë stŏrīwë tāg-bīję, cŏ-wën-jāš wўklëkŏ. A tëχ mlŏdĕχ-wën nëbīl, buë tī bëlë ńëvīnnī. Tāk-sŏ nåwëzīl, jāš mŏl dósc. A tĕ tëwë stŏrīwë vzụn a zābīl a të-wë rŏspōr ā tŏ sĕrcë-sŏ vëjụn-a puëlk; ā tŏ īnsī zåkuëpŏl. — Të muў-sŏ zŏs zlŏtū pëńụdzë nalŏžălë. Tāk wën šēt dŏ nëvë čărnŏkřížńka ā-wë próst, ńëvëdzŏl-bë rādë, cŏ-bë z nëχ dvūχ wëslōf lëdzë-bëlë. A wën-muў řëk: »Tŏ-jŏ muëgy zróbic, ălë tŏ kuëstŏ vëlë pëńụdzī. A nën-muў řëk: »Ńëχ tŏ kuëstŏ, kuўlī-χcé; jŏ tŏ muëgy pānë zāplācëc«. Tāk wën-muў řëk, mŏl dŏ-ńëwë tëχ wëslōf přëprŏvādzëc, tĕ wën-bë z ńīχ zrŏbīl lëdzī. Tāk nën bëgŏ ā-χīχ ālŏl dŏ nëwë křížńka. Wën-jīχ vëzńe a z ńīmī jŭdzë f sklëp. Tę wën mŏl v bëčcë čŏrnŭ wëdy ë kŏzŏl jëdnīmuў v ny wëdy vlësc; a zārës-sŏ stāla ta-sămа fráχlëna. A të kŏzŏl tī drëdžĭ f ty wë-dy fstyрīc. Wëna-so tës dzëfčëcy stāla.

Tāk tĕ wën z ńīmī s tëwë sklëpë vīndze rūten, a-nën stŏīī a ždžë ā-sŏ-mëslī, žë bë-tërës ńīmŏl wëslōf ëńī lëdzī; ălë jëdnāk f tīm vë-stupī čărnŏkřížńīk s tëmī dóëma dzëfčýtāmī. Tāk nën-sŏ wўcësīl ā-sŏ z ńīmī přëčītŏl.

Tāk-sŏ cëkëlë, žë-bë tërës jăž-dŏ-smércë v grëpë bëlë; a nëmuў čărnŏkřížńīkuëvī dŏl pëńụdzë, vële wën-lë-χcŏl. A të šēt zë-swëļëmī dzëfčýtāmī dŏ-dŭm ā-sŏ wëžëńīl s tŭ cōrkŭ ā ty dzëfky za-swëīų wëtřīmŏl.

3. Die zwölf Räuber und die zwei Brüder.

Bëlë-tŏ dvāį brācë; jëdën bël buëgātī a jëdën wўbuëdžī. Tën buëgātī ńīmŏl žōdnëχ dzëcī ā tën wўbuëdžī mŏl jëdny cōrky. Tāk wën šēt rŏz-v lās zā-dřëvy a čëje bărzŏ rŏspuëčŏdăχцcë. Tāk-wën wўstupīl za jedny χōįky a čīdzŏl žë vëšlŏ dvānŏsce χlópŭf; ā tën jëdën řëk: »Cuўzămă wótvŭř-sy« a »Cuўzămă zătvŭř-sy« (sic!).

Tak jak wëńi wўšlë, tak ten χlóp šēt dŏ tëχ dvīřī a tĕš tak řëk; zārës muў-sŏ dvīře wëtëmklë. Tak wën vëšēt bënnë, a ty stŏįëlë bëčči

Digitized by Google

s pěńúdzāmī. Tak wën-so wўcěšīl, žě-bë-sŏ vzǫn ā-sŏ kūpīl cŏ dŏ-žīvnŏscë. A tě šēt dŏ-dŭm. Tak ta jēwē bălka-sŏ barzŏ cěšëla a to dzęfčę puëslāla dŏ-tēwē-brăta zā-pōl-kuërcīm, cŏ-bë të pěńudze zmē-řëlë. — Ta cótka-sŏ jī pītāla: »Cěš vā mŏta dŏ-mēřëńī?« — Wëna řękla »Jŏ ńëvīm«.

Tak ta cótka puëd-dnŏ smuëlë puědlāla. Tak tŏ dzęfcy přëńëse dŏ-dŭm. Zāčnō mēřëc të pěńudze a-mëlë kuël pincnŏsce kuërcī. A tē puëslālë pōlkuërcī nāzōt. A na cótka wębëzdřāla puëd-nŏ-dnŏ; tē bëlŏ dvadzësca mārkōf wўlëplī.

Tak wëna zārŏs bęgāla dŏ-ńčχ ā-sŏ pītāla, skųt wëńī të pěńudze mëlë »buë jak vā-mē ńëpuëvëta, tak jŏ na-vāįī vëdŭm«. Tak wëńī puëvëdzëlë, žë v lëse mëškālë muërdāřë, a stųt ten χlóp-sŏ-tŏ ālŏl.

Tak wëna prósi, mŏ vzīc jī-χlópa tēš a mŏ-muў puëvëdzëc, dzë tŏ jë. Tak wëńī-sŏ zāpřëglë čóórŏ kuëńī a jaχālë. Přëjāχālë tęm: të tī muërdařë prāve rūten šlë. Tak wëńī χuўtiškuë f strónę wўjāχālë, jāš tī muërdāřë štëčk wўšlī bëlë.

Tak wëńī šlë v ny jāmy ā-sŏ näsëpālë fuўl ōs; a të jāχālë dŏ-dŭm. Tak ten wўbuëdžī χlóp řēk: »Vˈīcí jŏ ńëpūdy«; ā ten drëdžī řek »Jŏ jīš-rŏs-sŏ ālāiy«.

Jak přëjāχālë dŏ-dŭm, tak tēwē buēgătīwē bălka zărës-wē jīš-rŏs vënëkāla. Tak wën šēt dŏ-nëχ-dvřī a řek: »Cuўzămă, ótvŭř-sę!« a vlŏz-bënne a řēk: »Cuўzămă, zătvŭř-sę!« Tāk-sŏ năsëpŏl fuўl mēχ. A tē zābël řēc, jāk-sŏ mëlë wētëmknųc, a ńmùk-sŏ ńijak dŏ-mëslëc, jak tŏ slówe bëlŏ. Tāk čās năd χuëdzīl, žębë-sŏ zjātīlë tī muërdāřë; a wën tę muўšīl wēstăc, buë-sŏ ínšī rādë ńëvëdzŏl. Vzųn të pěńudze a róssëpŏl tāk jāk wëńī bëlë a wën-sŏ sŏt za-jëdny bëčky a-sŏ mëslīl: »Jag-bųdze, tag-bųdze. Rŏs wëńī mē tū dŏstŏńuˈ«. — A f tīm čęję vëldžī rŏspuëvŏdāńi; tak wën-sŏ mëslīl: »Tērës tŏ wëńī-jū suˈ«. A f tīm stupuˈ fšëtcë v jīzby.

Tag-zārës jëden přëz drëdžīwē vřëščuˈ: »Tū muўšī χtŏ bëc«; zāčńuˈ šëkăc: »të sëdzī jëden za-bëčkuˈ«. Tak wëńī řēklë: »Tŏ të-jęs ten brāt, có-nŭm pěńudze krŏt!« A wën-jīχ prósī, măįuˈ-muў daróvăc žëcī. »Na tī rīzī [1]) më tŏbe ńepuëdārčję̄më tēwē«. Tak ten nŏ-starší vzuˈ-wë zārës f ty šlaχterëįuˈ a tę wën vīdzŭl samë glŏvë wëtlëdzī. A wën-jīχ prósī, măįuˈ-wë rūten puўscëc. A wëńī řēklë: »Tak jak tī vīsuˈ, tak ë të bųdześ vīsŏl«. Tak jëdnīm rāzę sēčěruˈ-

[1]) = *nà-ten-rŏs.*

muǔ glóvy scuᶜ ë puëruᵬílë na dróbnī štëči a f kāždī nōrt jëden štëk puëlǒžëlë.

A na bălka jëwë xuědzī dó-tëwë-drědžíwë xlópa ā-wë prósī, mǒ-jī jī-xlǒpa šëkăc. A wën-jī řek: »Dóc të-jës tāk xcëvǒ? Mǒžˍdósc a jīš ďicí xcëš!« — A wëna ňíc, lë stǒţi (sic!) a plāče a prósī, mǒ-jī dǒx ţic a vëšëkac: »mǒže wën tęm jë, s kųt vā të pěnųdze ālālë«. — Tak wën-sǒ wýžǒlīl a të šët. A přindze v ny jāmy, tęm wën ďidzī jëwë glóvy a f kāždīm nōrce lëžī štëk. Tak wën fšëtkuë zëbrůl a të jāχůl dǒ-dům. A na bălka plakāla dīχtíx: čë-bë tǒ vědzāla, të-bë-wë ňmāla zārës vënëkǒnī za-ďicí. Alë mǎla-wë-bë dǒx rǒt dógrëpë zëšëtīwë.

Tāgˍbël tęm nā jëdnëχ pūstkăχ jëden krǒfc a ňímōk níc víďzëc ălë fšëtkuë šëc. Tàgˍnën-χlóp zāňím jāχǒl, có-bë-wë zëšīl dó-grëpë; a të-bë-wë zaχuëvăc dālë. Tāk nën krǒfc z ním jāχǒl ë fšëtkuë zëšīl.

A të nī muěrdāřë-sǒ dǒvědzëlë wè-nīm-krǒfcū a jāχālë dǒ-ňéwë ă-sǒ-pītálë, cǒš wën mōk fšëtkuë šëc. A wën-jīm řek: »Jǒ muëgy fšëtërnǒstkuë; přët-třema dňāmī jǒ šīl cālǒ«. Tak wěňī-so pītāju, cǒ-tǒ-bëlǒ za-cālǒ.

Alë wën-jīm ňímōk puëvědzëc, wët-kuéwë tǒ bëlǒ. Tāk wěňīmuǔ řeklë »mōk-bë të nō-tën flǎχ trāfˇic, dzë tǒ bëlǒ?« A wěnřek »jó«, žë-bë trāfˇil. Tāk wěňi-muǔ dóbře zāplācëlë, cǒ-bë wěnjíma puěkǒzǒl, dzë tǒ bëlǒ. Tak přějaχālë nā-ten sům flǎχ, dzë wěn-tǒ šīl. A tī muěrdāřë-sǒ nacěχuëvālë na-lǒdăχ, cǒ-bë tëwë ňíχt ňénālǒs ā-jīm ňézgāsīl; të v nócë wěňī-bë jāχālë ā-jīm puëkǒzālë, cǒ-tǒ-bëlǒ jíma krāsc. A të jaχālë nāzōt dǒ-swéţū jāmë.

Tak jāduᶜ v nócë dǒ-nëχ-χěčī zů-nīm-cěχy šëkăc. Alë tǒ dzěfčy ňālǒ zgaśónī. Tak wëňī ňénālëzlë, muǔšëlë jāχăc nāzōt; buë ínšëχ ňéχcëlë zamuërdóvăc jak tëχ lëdzī.

Tagˍdrědžíwë dňā jídzę sům ten nǒvëššī wët-tëχ-muërdářī dǒnéwë krǒfca, mǒ z ním jíš-rǒs jāχăc: žë wën-jů-mǒl zabëtī, dzë tǒ bëlǒ. Tāgˍnën krǒfc z ním jāχǒl a wën-sǒ zǒs nápíšūl zů-lǒdę; tęm-bë tëwë ňíχt ňénālǒs. Tak jāχǒl nāzǒt; jak přindze nóc, tāgˍbë jāχālë. A ten nǒstarší zapakuëvǒl fšëtčëχ jědnǒsce v bëččī. A jědny bëčky-bë vzuᶜ z wëlëvuᶜ, a sům-bë jāχǒl jak pōn.

Tagˍjāχālë ë přějāχālë nă-sům-flǎχ. Tak šët v jízby a prósīl tëχ lëdzī, ňímůk wën-bë wëb-nǒc wëstăc, žë jāχǒl dó-másťů z wëlëvuᶜ a bëlǒ jů trǒχy puëzdze; tàgˍbë-rǒt wëb-nǒc wëstǒl. A-nī-lëdze-wë

wētřīmālē. A-në-bēčči dôl fšëtči v dūm zēstāvïc. Tàk-nī-lêdzē-wē dôbře přējynë; buē tŏ-bël tělděži pōn.

A tŏ dzéfčy mālŏ děrχ tělděži yst[1]*, ńēvēdzālŏ dzè-jāš-mála jïc; ălē tīm stāršīm ńïc nēpuēvēdzāla. Tag-jědnūm rāzy vïndze ten pōn v dōm a wëna χútúškuē zgāsī vït a sādńe v nūrt. Tāk ten pōn šēt dŏ-bēčči a řēk: »Čē jŏ záklēpńy nà-ty-bēčky a řēkyu: »»Jů«« »tē të řēčeš tēš«: »»Jů, jů««, »tē přïndzēta zārēs rūten«. — A tāk wën šēt dŏ kážděi bēčči ā-jïma nákŏzŏl. A tŏ dzéfčy fšëtkuē slëχŏ, ale ńïc nēpuēvēi swējïm stāršīm, lē zāčńe vēčēřy guētŏvāc. Tak jak bëlŏ puē-vēčēřï, tak jïdze zŏs nën pōn dŏ-nëχ-bēčk ā-sŏ pātů: »Žêjēta vā jïš?« Fšëtcë wëtpuēbēdzu*[ɛ]*: »Jó«. Tāk nŏ dzéfčy-sŏ zāstāvi vēldži kuēcōl dŏ-prāńi z wēdu*[ɛ]*, žè-bë-jïš-v nócë muŭšëla prāc. Tag-vïndze nën pōn dŏ-ńí f kŭχńy ā-jï řēčē: »Bůdzeš-të dopéřë jïš prāla?« — Wêna-muŭ řēkla: »Jó, buē čïtrŏ jŏ ńëmdy mála čāsë«. — Tak wën-jï gôdŏ, mŏ-sŏ ālăc s tī jědnū bēčči tī wēlēvë. Tak wëna ālāla. A-tế, jak ta wēda vřāla, tē naŭéře-sŏ fuŭl zbōn vēldži nēwë vārë a-tē jïdze dŏ-kážděi bēčči a-zaklēpńe tačïm glósy jak ten pōn. A jak wën-řēk: »Jů«, tak wëna zārēs vlāla tēwë vārë próstŏ v gārdlŏ, a wën-sŏ zārēs spāřïl. A-tak-šlá dŏ-kážděi bēčči jāš-fšëtčëχ mála zgladzónū.*

A ten pōn-sŏ róspuēvôdôl s tëmī stářšëmī a ńïck ńévēdzŭl — jāž-za-štōčïk vïndze rūten dò-nëχ-bēčk a na-káždu[ɛ] *klépe a ńíχt-sŏ-muŭ ńëwēdēzvē.*

Tak wën-sŏ mëslïl, žē tŏ dzéfčy málo-jïχ spářónū, ălē ńïck-sŏ nēdŭl mērkăc; a tīm stāršīm wëna ńïck nēpuēvēdzāla, žē tŏ muědařë bëlë, lé-jïχ puēslē, māiu[ɛ] *jïc spāc a wêna-bë jïš nózë šërŏvāla.*

A ten pōn přë-ńí wēstŭl a ńŏl f skuéřńi dlŭdži nōš. Tak wën dŏ-ńí vïndze ā-jï řēčē, mŏ z nïm jïc v jïzby. Tak wêna-sŏ vēzńe nózë swējë dŏ-wēcērāńī a jïdze a tē záčńu[ɛ]*-sŏ róspuēvādăc a z nëmī nó-žāmī-sŏ f sy puŷsɛëc. Tak wêna-muŭ řēkla jëden špŏs, a wën-sŏ róssmŏl, a vëna wēpasŏvāla ā-muŭ zārēs gārdlŏ přéřnyna, a wën wēstŭl zārēs na flăχuŭ lēžycë. A tē wëna zbuŷdzi swējëχ stāršëχ a řēče »Stáňta! vā wē-ńúčïm ńéčēta a-jŏ-mōm dvanôsce muërdářï zglādzónū«. — Tak nï-sŏ bārzŏ wŷřāslë a néχcēlë tēwë vēřëc, jāš-wêna jïma-jïχ puēkŏzāla. Tē wëńī ńévēdzēlë, cŏ wëńī nŏ-tŏ jāš řēc mēlë. Tāk začynë të bēčči wëtmëkac, a f kážděi bēcë sēdzī χlóp a*

[1]) »Angst«.

mŏ gārdlŏ dŏ-gōrë a gyby wētēmklī: fšëtkuē jëdnôsce tak sẽ-dzālŏ.

Tak wënï zārës kuëpālë kuŷly a fšëtčëχ f ty kuŷly vřūcēlë. A tẽ pïsālë dŏ-krōla, žë-ţïχ-cōrka ṁāla dvanôsce muërdātŕï zgladzônï. Tāk ten krōl-jï přëslūl vēle pēṇụdzï zō-to, ë-bëlë buëgātï nat fšëtčëχ lëdzï.

4. Die treue Schwester und die böse Schwiegermutter.

Bẽlë-tŏ jëdnï lëdzë a ṁēlë sëtmë sënŭf a jëdny cōrky. A tẽ ta mātka wŷmārla. Tāk tën wēc-sŏ wëžëńūl z jednŭ ïnšŭ bālkŭ. Tak tẽ jak wënï jaχālë z vësélïwē, tāk-tŏ sëtmë brātŭf stóţālŏ přëd-dźï-řāmï a ždālë; ā ta cōrka guëtŏvāla pōlńë.

Tāk ta bālka-sŏ wŷřāsla, žë ty tak vēle dzēcï bëlŏ. Tak wënă-jïχ zāklyna, žë-bë-sŏ stēlë cōrnëmï ptőχāmï: a f tïm zārës-sŏ stēlë a lēcēlë prēč. Tāk na sôstra vïndzë rūten ā-sŏ, wēbdzērő za-swëţëmï brātāmï: ă-jïχ ńīʒdze ńëbëlŏ. Tak wëna zāčyna bārzŏ plākăc; tak wëna wēstāvïla swëţïwē wēca ë mācēχy ë-šla f sôat za-ṁāmï šëkăc.

Tăk-šla nôpřŭt dŏ-slōnīška; a slōnïškuë jŭ bārzŏ zapōlëlŏ. Tak wënă-sŏ pïtāla: »Ńëvïdzălŏ-të tăż-dzë sëtmë muëţëχ brātŭf?« A wënŏ řëklŏ: »Ńë, ālë bő-lë dŏ-ksyżica (?), ten sŷëcï šërŏk ë dālëk«. — Tāk wëna ślā ā-sŏ pïtāla: »Ńëvïdzŭl-të muëţëχ brātŭf?« — A wën-jï řëk: »Wënï sō bărzŏ dālëk na jëdnï skléńānï gōrë; ăle bő-jëš dŏ-vātra ā-sŏ pëtő!« — Tāk wëna ślā ā sŏ pïtāla: »Vātŕë, të vëţëš šërŏk a dālëk, ńëvïdzŏl-të muëţëχ sëtmë brātŭf?« — A wën-jï řëk: »Na vësócï gōrë; alë pŭdzëš-lë, jő dïχtïχ zāvëţę, a të vlëzeš«. — Tak wëna přëšla dŏ-nï-gōrë; a f tïm vātër zāvŭl a wëna vlāzla dŏ-gōrë.

Tak přëšla v jëdny jïzby; tam stóţālŏ sëtmë lōšk ë sëtmë grō-nūškŭf, a f kāždïm grōnūškuŷ bëla lēška. Tak wëna f kāždïm grō-nūškuŷ zaṁëšāla a kāždï lōškuë puëscēlëla a pőt-tŏ nômlŏtši wëna vlāzla. Tag-jag-bēl vēčūr, tak wënï přēlēcēlë: buë wënï bëlë wëb-nŏc lëdzāmï a wë-dzeń ptőχāmï. Tak šlë dŏ-grōnūškŭf, a f kāždïm bëlŏ zaṁëšőnï; šlë dŏ-lőšk, kāždï bëlŏ puëscēlónï. Tak wënă-sŏ gŏ-dālë: »Tū muŷšï-χtŏ bëc, zāčynë šëkăc; tāk-jŭ nālëzlë puët-lōšky, a wëna dŏ-ńïχ vēlāzlă a zāčyna plākăc. A wënï fšëtcë tēš. Tāk-sŏ ötālë ë plākālë; tak wëna-sŏ jïχ pïtāla, ńëšlo tŏ-bë-jïχ dŏ-vëbāvëńï s tëwē. Tak wënï-jï řëklë: »Jó«, ālë tŏ-bë bārzŏ cyškuë přëšlŏ. —

A wĕna-jĭχ próśī; máχuᶜ-lē-jī puēvēdzec, mōžĕ tŏ-bë-šlŏ. »Të-bë-muÿšëla wē-sĕtmë lāt ńic ńējēsc ēńi gādūc«.

Tak wĕna-šla v lắs a zbĕrāla kuĕrōnčī wĕ-šĕsc lāt. A sŏdmīwē rókuÿ jāχŏl krōl přĕz-lās a-mŏl psōf kuël-sĕ. Tak wĕna čëla a vlāzla nắ-χŏiky. A në psë zắčynë ny χŏiky dřec. Tāk nĕn krōl slŏl slëgy, a mŏl wēbĕzdřec, χtŏ ty bël. A wën ŏídzŏl, žĕ jĕdna pÿknŏ fráiλëna na-χŏiče sĕdzāla. Tāk nĕn krōl zlŏs s kārĕtë a šĕt sŭm wēbĕzdřec a próśil-juᶜ, ṁāla zlësc. A wĕna kruᶜëla glóvuᶜ, žĕ-bë-ńĕ. Alë jĕdnāk krōl-juᶜ wÿprŏśil, a wĕna zlāzla. A vzǫ̃n-juᶜ sobúᶜ f kārĕty a jaχālë dŏ-dŭm.

Tak, jak přĕjāχālë, tāk-so zắču-juᶜ pëtắc, cŏ-wĕna za-jakŏ bëla. A wĕna dó-ńēwē ńic ńēgŏdāla, lē-muÿ na-pŏlcắχ puēkāzŏvāla, žĕ jĭš ṁāla dvā ksÿžëcë dŏ-cĕřpĕńą (sic!). Tak wën-jī dŏl swēiy jízby, a wĕna tag-dlūguē bëla, jắš-wĕna ṁāla swēiē dó-kūnca. A tën krōl dŏ-ńť kắždīwē dńā zāzdřŏl. Tak přëšët jĕdnīwē dńā dŏ-ńť: tē wĕna-sŏ sṁāla ā-sŏ zắčynë rŏspuēvādắc fšëtĕrnŏstkuē. Tak wën-jī zắčuᶜ gādắc, ńĕχcāla wĕna-bë jēwē bălka bëc. A wĕna řëkla, žĕ bëla bārzŏ wÿbuēdžiχ stāršëχ. A wën-jī řek: »Jŏ ńĕχc ṁēc ńic ĺnšīwē, jak cēbē«. — »Čë krŏlŏva wēlŏ jē, tē ńĕχ-sŏ stōńē«. — A-sŏ wēžëńtlë.

A, jak prābë jāχālë wëd-zdŏvāńī, tag-jāχálë-jī brācë z muzíkuᶜ na-kuēńăχ. Tak wĕna zắčyna zārës plākắc wël tī frēdë, žĕ wĕna-jĭχ vēbāvónī ṁāla. E přëjāχálë na-jᶦ vésëlī. A bëla vélgŏ rādŏsc a wÿcēχa.

Tak nakŏzālë krŏlŏvī nắ-wēny; muÿšīl wēstāvíc bălky a jic nắ-wēny; A jēwē mātka bëla nŏ-ńÿ vëdnŏ falšëvŏ. Tak wĕna bëla χuerŏ a ṁāla dvŭχ sënŭf. Tāk na stŏrŏ jēwē mātka ṗísāla lëst dŏ-krōla, žĕ jēwē bălka ṁāla dvŭχ psōf puērŏdzŏnī. A wën ṗísŏl nāzōt, ṁēlë tag-dlūguē bëc, jāž-bë wën-sŏ zjāvīl. A ta stŏrŏ naṗísāla lëst a naṗísāla, ṁāla zārës bëc s tëmī dvŭma psāmī strācónŏ. Tāk ta stŏrŏ dāla kātŭf ālắc ā-juᶜ-vëvësc prëc, dālëk v lās. A tī kācë ṁēlë sŏbŭᶜ psōf vzÿtī. Tak wĕna-jĭχ prŏsëla, ṁēlë-jī darŏvắc žëcī: wĕna-bë ńījắk ńëpřëšla nāzōt, lē-bë vëdnŏ v lësë bëla. A tī knŏ́pī jĭš ńë-bëlë wēχcónī. Tak wĕna sēdzi z ńīmī v lësë a plắcë. A tī-kācë ṁē-lë-jī rycë wÿcytī, cŏ ta stŏrŏ vídzāla, že wĕna tëš zābĭtŏ bëla. — Tak jĭdŭᶜ dvaį wÿbuēdzī. Jëdën bël Pŏter a jëdën bël Pāvël; tak wëńī-sŏ juᶜ pītāįŭᶜ: »Cëš të-bë nōlëpi χcāla?« — A wĕna řëkla: »Jŏ-bë-rŏt, cŏ-bë tī knŏ́pī wēχcónī bëlë«. Tāk tī dóāįŭ jĭχ wēχcëlë. Jëdën bël Pŏter a jëdën bël Paul. A tē-sŏ juᶜ pītāįŭᶜ, cëž-bë wĕna jĭš χcāla.

Digitized by Google

A wëna řekla: »Rŏd-bë ryсë ṁála«. — Tak wĕṅi-jī řeklë, ṁála f ty řĕky vētknųc. A wëna vētkla a čë vĕjyna, tē ryсë ṁála. Tak wĕna-sŏ tak cĕšëla a jĭma dzëkuēvāla. A wĕṅi-sŏ-jŭ̆ pītājŭ̆, cŏ wĕna-bë jĭš χcāla. A wëna dzëkuĭjĕ a ńic ńeχcë.

Tak wĕṅi-jī řeklë, rŏd-bë-dŏχ jësc χcāla. A wĕna-jĭma řēkla, žē-sŏ zbĕrāla jągucdë a jadla. Tak wĕṅi-jī řeklë, ṁála-lē ĭjc šlëčk dāll, tę-bë stó̜ąāla χālëpa a v jĭzbī bël-bë stōl nakrētī zē-fšëtcĭm, cŏ-bë-lē wëna χcāla.

A stó̜ŏl stōl; a nà-tīm-stóle lĕžëlë dëë ksųščī a dëë rōzdžī; tŏ bëlo dŏ-tëχ-dvŭ̆χ knŏpŭ̆f.

F tĭm přějăχŏl krōl z wënë ā-sŏ pītŏ zā-swëjų̆ bālku̯. A jëwë mātka řēkla: »Të-dŏχ ṁŏl pīsŏnī v lësce, žë wëna ṁāla bĕc stracónŏ«. A wën-jī řēk: »Jŏ-dŏχ ṁŏl pīsŏnī, žë të psë ṁëlë bĕc, jāž-bë jŏ-sŏ zjāvĭl«.

Tāk wën-sŏ vzǫn tëχ dvŭ̆χ kātŭ̆f, cŏ-jŏ̯ vĕtŏzlë nā ten flăχ, dzë wĕnā-ju̯ wëstāvĭlë. A tę-jī ńëbëlo. Tak wën puëslŏl tëk dvŭ̆χ dŏ-dŭm a wëstŭl v lëse sŏ-jĭšćųcë a šŭkŏl tag-dlūguë, jāš-wë nóc zāšla. Tag-čĭdzī v lëse vĭt. Tag-jăχŭl-wën dŏ-tëwë-vīda. Tę wëna sëdzī. A knŏpī-sŏ wĭjčų̆. Tak wën prósī, mōk wën-bë wël-nŏc wëstăc. A wĕna-muў řekla, žë jó. Tak wën-sŏ lĕk nă-zŏfę a spădla-muў nóga zé-zŏfë.

Tak wëna řēkla: »Pŏter, bŏ, puĕdńësë pānë wëcë nógę«. — Tak wën-sŏ mëslĭl: »Mŏże-tŏ bëc muëžnŏ, žē tŏ mó̜ šīn jē?« — Tak wën spuўscīl ryky v dōl; tak wëna řēkla: »Pāvël, bŏ, puĕdńësë pānë wëcë ryky«. — A f tĭm wën-wë wŭχvŏcīl a řēk: »Sëńë, jës të mó̜ì?« — A wën řēk: »Jó, wëcë; jŏ̯ jëm vāš«. — Tāk-sŏ zūčų zārës pētăc, jāk-tŏ zē-fšëtcĭm bëlŏ.

A wëna řēkla: »Tĕ-vëž-dólbřë, žĕ-jŏ-ṁála-bĕc s tëwë svāta zgladzónŏ«. A wën-jī gŏdŏl, žë tāk ńiṁŏl pīsŏnī, lë-ṁāla bëc, jāž-bë wën-sŏ zjāvil. Tak wĕn-ju̯ prósīl, mŏ jāχăc z ńim dŏ-krōlëfstva. A wëna-muў-sŏ ńëχcë dāc; buë ṁāla strāχ přët-tëmī-kātāmī, žë wëna ṁāla jĭma muëcno přëřēklī, žëbë ńiјăk f tŏ ṁāstŏ ńëpřëšla nāzōt. Alë wën-ju̯ jëdnak prósīl, mŏ z ńim jāχăc. Tāk, jak jaχālë a bëlë jŭ̆ pōl-dródžī, tē plëńë puë-řëcë tën stōl s tëmī ksųšskāmī a rōzgāmī. Tāk nën krōl-sŏ pītŏ: »Cŏ tŏ jë?«

A wëna řēkla[1]*: »Tó-jë dŏ tëχ sënŭ̆f; a jŏ-tŏ zăbëla vzĭc*

---

[1]) Ich hörte auch »*wëna-řekla*«.

Digitized by Google

sŏbŭ?« — Tăk tĕn krōl-χcē zā-tīm zlēsc; a wĕna nĕχcē-muў dāc, lĕ-χcē sāma zlēsc za-tĭm. A krōl-juᶜ prôsi, mô-sĕdzēc; a-wĕn-χcē zlēsc a ālăc. Alē tó-sŏ-muў ňĕdālŏ wўχvācĕc. Tak wĕn-sŏ bārzŏ dzĕwēvôl, có-tŏ muēglŏ bĕc. Tak wĕna muўšĕla zlēsc sāma a zărĕsĉi tŏ dôstāla.

A tē jaχālë dālĭ, přĕjaχālë do-krōlĕfstva z vĕlguᶜ wўcēχuᶜ. Bĕla zārĕs vĕlgô mŭzŭka, jak krôla s krōlēvuᶜ ŭtdzēlë. A ta stŏrô-māla strāχ, cŏ ňĕvēdzāla, dzē-sŏ skrĕc ńāla. Tāg-jak zlēzlĕ, tāk-sŏ krōl pītôl zā-swēiuᶜ mātkuᶜ, a ńĭmuēglë-jĭ ňĭzdzĕ nālēsc. A bĕla wĕna třĕ dňī prēc. A ten krōl zrôbīl jĭš-rôs dĭχtĭχ vēsēlī, a f tĭm vēsēlĭm ta stŏrô přĭndze; ā tī pánovĕ ńĕlë prāvĕ dô-rādë, có-bë tāčimuў třĕba bĕlŏ zrôbĭc. A wĕna zārĕs vĕvŏrĕšĉi: »Ńĭc vĭcí, jak nă-puēle vĕvēsc a pōl zākuēpăc a tē žĕlôznëmi brônāmī rŏstārgăc«.

Tak fšĕtcë zăvŏrĕšĉĕlë: »Urá! Jāk-sŏ zavўnšŏvāla, tāk-sŏ s tŏbŭ stôňe!«.

5. Fuchs und Wolf II (vgl. II. a. 1. S. 16).

Jāχôl rôs jĕdĕn χlóp s fōruᶜ slĕdzāmī. Tak jĕdzĕ a vĭdzī, žĕ lĕžī lĕs v róvĕ. A mĕslī wĕn, žĕ tĕn lĕs jĕ zdĕχlī. Alē dŏ-sŏ wўχvācĕc a nă-ôs vlôžĭc (sic!). Tak jak jĕdzĕ z nĭm lĕsę, tāk-tĕn lĕs-sŏ zāčnĕ slĕdzĕ nă-zĕmę zdrĕcĕc. A jāk-jŭ môl tak-zăχt zdrŭcónī, tak zē-skuĕkňĕ v dōl a zăčnĕ-sŏ fšĕtcī dó-grĕpë znāšăc. A-nen χlóp cĕstŏ zābĕl wĕ-nĕwē lĕsa ā-sŏ ňĭjak ňĕwēbzĕrô. Jāš jĕ kuĕl-dŏ-dŏmuў, tĕ-lĕ mŏ pōl-fôrĕ slĕdzī — a lĕsa ňĭma.

A-nĕn lĕs mŏ dĭχtĭχ dĕĕ grĕpë-sŏ znóslī. Tak přĭndzĕ vĭlk ā-sŏ pītô: »A dzĕš-tĕ-tŏ, brācĕ, wўlŏvĭl?« — A lĕs-muў řĕk: »Kuē v muēřĕ jŏ-tŏ wўlŏvĭla«. — Tak vĭlk-muў řĕčĕ: »Xcĕma-sŏ dzēlĕc tĕ rĕbĕ nā-pōl«; a lĕs ňĕχce nō-tŏ přĕstac, lĕ-mŏ-ĭc a-sŏ sŭm wўlóvĭc. Alē vĭlk-muў řĕk: »Alĕ brācĕ, jŏ ňĭmuēgų; pŭdzĕš-mĕ nawўcĕc«. — Tak lĕs řĕk: »Nĕ-jŏ, tĕ-lĕ pŭdzĕma nă-muēřĕ«. — A-bĕl dĭχtĭχ vĕldžī mrōs.

Tāk tĕn lĕs-muў řĕk: »Tĕrôs-lĕ vlĕzĕ v muēřĕ a vētkňī wēgūn dĭχtĭχ glębuĕk; ā-jŏ wĕstônę na-krāiŭ, a čĕ jŏ-cĕ řĕkę, tĕ-wĕ vīmĕš«. A vĭlk nō-tŏ přĕstôl. Tak sĕdzī v muēřĕ a wēgūn třĭmô žĕ-sŏ māiuᶜ vĕšăc nā-tĕn wēgūn. Tāk-sŏ zā-štŭt pītô lĕs: »Próbŏi-žĕ vĕχĭc, bdzĕ-wĕn cŏ cęšĭ«. Tak vĭlk próbuўje a-jĕ-jŭ zāχt cęšĭ. A lĕs-muў řĕčĕ: »Třĕmô-lĕ, brācĕ, jĭš štōcĕk, tĕ-bdzĕš-môl vĭcí, jak-jŏ«. — Tak zā-štŭt lĕs řĕk: »Tĕrĕs vīmī wēgŭn dŏ-gōrĕ«. A vĭlk próbuўjĕ, alĕ

Digitized by Google

ńĭmōžĕ. A lës χuўťiškuē wўcēk dŏ-swēχĭ dzūrë ā nën strôdnī vĭlk tën sĕdzī a vēχĕ a ńĭmōžĕ wĕguēna vërvlĕc. E bĕgô pës vēdlŏ-muĕťa a zāčńe nă-ńewë vĭlka lāχāc, jās-sŏ dŏčēχĭuᶜ lëdzĕ ā-sŏ zbēgāχuᶜ dŏ-ńewë vĭlka; přinduᶜ zē-sĕčĕrāmī a zăčynë nëwë vĭlka prāc. A vĭlk vēχĕ ā-sŏ ńĭck puëmuëc ńĭmóžĕ, jās-sŏ wўrwŭl wëgôn a tĕ wўcēk. A-nī fšëtcë za-ńĭm bĕgālë, jāš-wë dóstēlë ā-wë zăbĭlë.

d. Gnezdau.[1])

1. Wie man Sorgen bekommt.

Tŏ-bĕlā bāba a wëna ńĭmā klópuētë. Tak wĕna-sŏ kūpĭla prósy a nazvăla-jī Pēda: tē māla bāba klópuēt. Řĕkla wëna dŏ-Pĕdë »Olālë Pēda! kūpę jô-sŏ pĕska«. Ale pës ńĕχcŭl Pĕdë grësc. A Pēda ńĕχcāla f χlĕf jïc. Tē māla bāba klópuēt. »Olalë pëskuў, kūpę jô-sŏ puëvrŭs«. Ale puëvrŭs ńĕχcŭl psā vĕšăc: māla bāba klópuēt. »Olale puëvrōs! hălāχę jô-sŏ mĕš«. — Mĕš ńĕχcā puĕvrŏza grësc: māla bāba klópuēt. »Hólule mëš! hălaχę jô-sŏ kuëta«! — Tē tū kuët dŏ-mĕšë, mëš dŏ-puĕvrŏza, puëvrōs dó-psa, pës dŏ-Pĕdë, Pëda f χlĕf a bāba f smĕχ.

2. Der einfachste Ausweg.

Tŏ-bĕl rôs jëdĕn χlóp; a tē wën jāχŭl dó-lāsa za-dębę. Tak-tĕ, jak-wën-tę přĕjāχŭl, tak tē ńĭžōdnī dródjĕ ńĕbëlŏ dālĭ. Në tak-tĕ wën-sŏ mëslil »Dzëš jô tū năvrūcy?« Tak-tĕ bĕl šônuk, tak wën-sŏ mëslil: »Jô-muўšę puë-tĭm šôniguў navrócëc; buë tū dālĭ dróga ńĕjĭdze«. Tak jak wën mŏl navrūcônī puë tĭm šôniguў, tak přëšët lësnĭ ā-muў řĕk: »Xlópe, tū ńĭžôdnë dródjĕ dŏχ ťĭma, a vë puë-tĭm šôniguў mŏce navrôcônī«. — A ten χlóp-muў řĕk: »A dzëš jô-mŭm tū navrācăc, čĕ tū ńĭžôdna dróga ńejĭdze dalĭ? Tak jô muўšil puë-tĭm šôniguў navrócëc«. — Tāk tën lësnĭ-muў řĕk: »Jô-vās mŭm păndovônī«. A ten χlóp-muў řĕk: »Čë-jô, të-jô«.

Tak-tĕ tën lësnĭ-wë wўdŭl. Tāk ten χlóp dóstŭl termĭn. Tak jak wën přëšët nă-sut, tak wĕnĭ-muў řĕklë: »Ten lësnĭ-vas mô pandŏ-

---

[1]) Der Erzähler der beiden folgenden Texte, ein junger Mann von 22 Jahren, hat in folgenden Ortschaften gelebt: Reddischau, Werblin, Celbau, Gnezdau. Nach letzterem Orte ist er noch in seinen Knabenjahren gekommen.

Digitized by Google

vônī, žē vë jaχālë puë-šóniguǔ«. — A ten χlóp jïma řēk: »Muēįi pánδóë, dzéž-jô môl jāχāc, čë tę dālí drôga ńēšla? Tak jô-muǔšil navrócëc puë-tïm-šóniguǔ«. — Tak-tě wéńī-muǔ řēklë, tī sydzí: »Vë môce stracónī, vë muǔšice zaplācëc tę škuēdę, čδ vë môce tę f tïm šóniguǔ puërδbónī«. — A wén-jïma řēk: »Muēįi pánδóe, tēwē jô ńēzāplācę, χuëc-tó přēt-sámëwë krôla přindze«.

Tak-tě wéńī-sδ tak dlūguë skářëlë, jēš wéńī přēt-sámïwë krôla přëšlë. Tak jak wéńī přēt-sāmïm krôlę přëšlë, tak krôl-jïma řēk: »Tak va-jêsta tū fšëtcë zēšlô«. Tak wén-jïma vêstāvil fšëtčïm stôltχë, a tě-jïma řēk: »Těrës-sδ tū fšëtcë sādńïta zā-rēzų. Tak jak wéńī fšëtcë sędzëlë, tak-tě ten χlóp, čδ ten lësní môl wēskařónī, ten sôt dëχt kuél-krôla; a tī jēwë mīnïstrôvë tī dókuēla. Tak jak wéńī sędzēlë, tak ten jędën wēt-tëχ mīnïstrôf jędnïwë třās ā-muǔ řēk: »Slë dālí«. Tak wéńī dërχ bïlë jędën drędjïwë, jēš-tδ přëšlδ nātēwē-χlópa, čδ-bë wën môl krôla wǔdëřëc. A wēn-sδ, ten χlóp wǔkrucīl ë řnǫn tēwē, čδ kuél-ńēwē sēdzúl, nā-pësk ā-muǔ řēk: »Tāgdôbře, jak jô muǔšil v nïm sóniguǔ navrócëc, tak jô muǔšę tū: buë tęm ńēšla dālí drôga, tak tū tēš ńë«. Tak tē, jak wēn tδ řēk, tak nāįjēsńëši krôl fstôl a řēk: »Dôbře, mõį sëńe, zróbīl; buē, žë-bë jēs môl-më třāslī, tē-bë jēs môl strācónī; a tāk môš dôbëtë«.

IV. Aus dem Dialect von Putzig und Polzin.

a. Putzig.

Ein Retter aus mancherlei Noth.

Bēl-to jêden mlôdī pōn, barzo buëgātëχ starśëχ. Tak tẽn-χcôl ten sôāt wǔvądrovāc. Tāk-so vzựn vele pełnądzī mët a χcôl mądrosc nābrac co f sêëce puëχuëdzëlo.

Tak přëšet do-jêdnïwuë krôlēfstva. Tak ten krôl jewuë-so zāpītôl, dzē wēn χcôl vądrovac. A wēn-muǔ wétpuëčedzúl, co-bë f sêëce puëχuëdzëlo.

Tak wēn-muǔ řēk tāk: »Wǔ-më je velgü bēda z wuëdų, ńïma žôdnë wuëdë«; a čë-bë-so môk vǔdovêdzec, jāg-bë lētčïm spúësobą-bë môk wuëdą dostāc. — Tak wēn wǔ-ńewuë wuëstúl do-drędžïwuë dńā.

Digitized by Google

A tē šēd-dāľ; tak tē přēšēt zŏs do-jědnīwuē krōlējfstva a-so pītŭl: »Co novīwuē slëχăc?« — A ten krōl-muў wětpuëvědzŭl: »Jŏ-ńŏl cōrką, ta bëla barzo mlodŏ ă-šla v uëgrōt špacērų a zdjīną a vĭcĺ-so ńėnālāzla; a jŏ-dŭl fšądze pĭšăc a meldovăc, có-bë-so nālāzla«; a tχē-bë wën-ją mōk vëšëkăc, tāg-bë jĕmuў barzo vele zāplācīl«.

Tak tē šēd-dāľ, přēšet zŏs do-jědnīwuē krōlējfstva ā-so pītŭl zŏs, co tam slëχăc. Tak vēšet do-ńēwuē krōl ā-muў řēk tāk: »Jŏ-mŭm třē bōmë, a tē bōmë māįų zëmą ë lāto lëstë; a jědna bŏma-mŏ žōltí lëstë, ta drēgŏ-mŏ čeřvónī a ta třēčŏ-mŏ bŏlī. Tag-jŏ-bë rŏtχcŭl vědzŭc (sic!), co to mŏ znāčëc. Tāk-so vëpëtŭ a tē-ńē přīndzeš puëvědzëc«.

Tak šēd-dalĭ bārzo dālēk lāsą ë gōrų, přēšet do jědnīwuē dōlë; tak vīdzŭl, tak stōįŭl jědën žŏlńář a-so pītŭl: »Dzeš të tū brāce jīdzīš?« — A wën-muў řēk: »Jŏ tū jīdą za-mųdróscāmī«. — A wën-muў řēk: »Tχē-bë të mōk-so wўdovědzŭc (?), jāk-tū ze-mnŭ stōįū! Jŏ tū stōią bārzo dlūguë, pŏrë lāt ā-ńē ńĭχt ńeaplēzëįe. Tāk-so wўdŏvīš a tē přīndzīš (?) ā-ńē puëvíš(uë!).

Tak šēt zŏs bārzo dālek zdrŏįāmī ë lāsą pŏrë dńŏf ë přēšlo-muў žë bëla nóc. Tag-vīdzŭl přet-sobŭ mŏlī vīt; tak nō-nen vīt jīdze; tak přīndze do-jědnī mŏlī χălëpë a jīdze bënnen. Tak tam bëla f tī χălëpë jědno mlodĭ dzēfčą ā-muў řēklo: »Dzeš vās pōn Jēzus tū přēslŭl?« — A wën-jī řēk: »Čemuўš?« — A wëna-muў wětpuëvědzāla (ē!): »Tū jē, jěden puëžērca, ten lëdzī puëžērŏ; tak to-mdzē bārzo zlē z vāmī!« — Ale wën řek: »To ńemdze doχ tak zlē, jak të mësliš«. Tak wën-jī fšëtkuë púëvědzŭl, có-wën f sŭëce čŭl.

Tak wëna fšëtkuë to wўpaṁątāla, dāla jĕmuў vĕčëřą a-řēkla jĕmuў: »Jŏ vēzną v bālëįą wuëdë, a vë-so v ną bālëįą wuëdë lëgńĭce; tak wën-vās ńewўckńe; buë[1]) wën-mdzē vnēt dóma«.

Tak ńevārŏ dlūguë, tak-wën lēcī. To tak šĕmālo a tātχī vātĕr bël, jëš-so χŏįĕi třëščelë. Tāk-wën přēšed-v jīzbą a řēk: »Të mŏš mēst tū dze co sŭëžīwuë; tū dëχt wěńŭ (!)«. A wëna řēkla: »Tātkuў, tū ńĭc ńĭma; to le tak tóbe-so vĭdzī; mŏže të v dróždë-dzē kuëwuë dóstŭl«. — A wën řēk »Jŏ, jŏ jědną bălką pŏlk (sic!), jak jŏ lēcŭl«. — A wëna-muў řēkla: »Në jŏ, vē-le, tak tū ńĭc ńĭmā!« — »Në-jŏ, të ńē nŏpřŭt bųdzeš vĭskāla«. — Tak wën púëložīl glóvą

[1]) sive »puë«.

Digitized by Google

nā-jī lóno, tak wěna jewuë zāčą ťiskǎc. A wěn ńół v gloťe ťele pór, tě-muў bělě přěróslī. Tak jak wěna-wuë štôčik ťišče, tak wўχvôcěla jewuë zā-nŏ pŏro a puëtargną. A wěn řěk: »Cěš-ńě tak tărgŭš?« — »Në, vě-le tátkuў: Mě-so sńilo dopěrë, žě v jědnim krôlěfstťe ńima žôdnī wuëdë«. A wěn řěk tāk: »Tēn nĕrūdnī krôl! za-jewuë krôlěfstvą zārěs je tāčī věldjī kām, a čě-bë wěn ten kām dôl puědnesc, ale bārzo do-gōrë ně, tak wěn-bë ńół wuëdë, tělī jāg-bë wěn χcôl ńęc (sic!). Čě-bë wěn jěwuë zā-barzŏ puědnôs, tāg-bë to cālī ńāsto wúëdų-bë zaplënų«.

Tak wěn zôs dřimůl a wěna-wuë wўχvôcī zā-no drëdjī pŏro. A wěn řěk: »Cěš-ńē dërχ dzīs štůrůš?« — Mě-so sńilo zôs: wў-jědnīwuë krôla sų třë bōmë; a jědna mô bôlī lëstë a jědna čeŕóńī a ta třečô-mô žůltī«. — Na, ten glūpī krôl! a wěn-so ńěťī ¡žôdnë rādë! Ńëχ-le wěn të bōmë věkuëpe, tak puët-kāždī bōmë sų, jāčī lëstë, tātχī pénųdzë; tak wěn mô peńųdzī barzo ťele«.

Tak wěn wўdřimůl zôs; a wěna wuë zôs zā-no pŏro puëtārgńe. A wěn řěk: »Cěš to tóbe-so dzīs tak ťelː plěńi? (= sńíje), në jes-të tak spųčů bārzo?« — Ale ně, tātkuў, dëχt tak bārzo ńë; mě-so zôs sńilo, že wў-jědnīwuë krôla šla mlodô cōrka v uëgrōt ë zdžīną a-so ťičí ńénālāzla«. — Nā, co-tě-mě puëvôdiš? Kuë të jes ta cōrka tewuë krôla; të bëla v úëgrodze a jô f ten-čás tam přěleczůl ë-ce vzǫn; tak të tërës jes wў-mě ë-muўšiš bëc dërχ«. — Na, ale tātkuў, jākuš jô-bë muëgla stųt rôs rūt přinc?« — A wěn řěk: »Čě-bë tů jëden člověk přěšet ā-ce wўχvôcīl za sërdečnī pôlc (za vestřídnī pôlc), a jô-bë tē muўšil spāc, ā-ce třímůl zā ten pôlc a-ce dërχ próvādzil, jěš přéz-gręcą, tě jô-bë-ce ťičí ńédostůl«.

Tak wěn wўdřimmųn zôs; a wěna jëwuë zôs wўχvôcī zā no pŏro. Tak wěn zāčųn dëχt jū vādzŏc (!): »Cěš-na svěce môš dzīs za šarpāńī? Dërχ mě šărpíš a ńěťičiš?« — »Mě-so zôs sńilo, že tů stōįī jëden žôlńíř na-vāše a dërχ stōįī. Rôd-bë χcôl s tī počtë bëc aplëzovônī«. — A wěn řěk: »Në, ten žôlńíř glūpi, čě tąm χto vědlo ńëwuë jīdze, tak ńeχ tą jevěrą ŕńe a řěče: »Rūc-rūbáš!« tak ten ją muўšī vzīc, co tą jīdze, ë stōįc (sic!); a ten jīdze, co tam stōįůl, zôs do swúëįīwuë dóma. Ale ten glūpī žôlńíř-lē wuë-tīm ńěťī ā-muў ńíχt wuë-tīm ńepuëčī; puë[1]) tam diš ńíχt do-ńëwuë ńepřindze«.

Tak tē wěńí-šlë spāc. Jak wěn-bēl wўsńómī, tāk-wěn vëlôs z nī

[1]) = *buë.*

Digitized by Google

bālę̈ë wuëdë ā-ją wy̆χvŏcīl za vestřidnī pŏlc ā-so nabrālë ɓele dóbra ë ɓeńądzī ë-tē šlë.

Tak přëšlë do-ńewuë, co tam stōi̯ŭl poćtų. Tak-muў puëvēdzēlë, jāk-mŏl zróbĭc. »Tū jęden přëlēcī, tak řūciš tą jēvērą a řečeš: »Răc-răbās!« a wën ją muўšī vzīc ë stōi̯ic (!)«.

Tak jak bëlë wĕd-ńēwuë wuëdëšlī ë bëlë prĕz-gręcą přëšlī, tak wën ją zā-nen pŏlc puўscil. Tak tē puëžērca wúëcūcil, tak wën tū za-ńīmī. Tak wën přëlēcūl do-ńĕwuë, co tam stōi̯ŭl poćtų. A wĕń tĕš bëlë-le dëχt pëřną wuëdëšlī wĕd-nī poćtë. Tak jak wën lēcūl, tak wën, nën ẑŏlńĭř, řēk: »Răc-răbās«. Tak wën-ją muўšil vzīc, ną jēvērą ë stōi̯ic (!). Tak wën nīm dwuëguў grózil ë-jī-řēk tāk: »Tē sŏbākuë, čē-bë jŏ-mŭl toɓe to vēdzŏnī, jŏ-bë-cē mŏl wўgardlónī.

Tak tē wën do nēwuë krōla přëšet, dzē-no ẑōdnī wuëdë ńëbëlo. A nen krōl-muў řēk: »Na jākúš? Wy̆dóvēdzŭl jes-so dzē-co čy (!) ńë?« — A wën řēk tāk: »Rāda jē; tām-jē kām vēldzi; tak krōl dŏ ten kām pŏdńĕsc (!), ale bārzo ńë, do-gōrë: puë ta wuëda-bë zāla cālī māsto«. — Tak nen krōl to dŏl probuëvăc ë mŏl wuëdë telī jak wën χcŏl. Tak jëmuў bārzo ɓele zō-to zăplācil.

Tak šlë zŏs do-ńéwuë drëdžiwuë krōlēfstva, dzē në bōmë në lëstë mēlë. Tak krōl-so jëwuë zăpītŭl: »Na jākúš jes-so dóvēdzŭl wuë të bōmë?« — A wën řēk: »Të bōmë, čē-bë krōl dŏl vēkuëpăc, tak puët kāždų bōmų sų pëńądze tātχī jātχī kāždŭ lëstë mŏ«. — Tak wën dŏl vēkuëpăc, a bëlo puët kāždų bōmų ɓele pëńądzī. — Tak wën jëmuў dŏl zō-to ɓele pëńądzī tĕš.

Tak šlë do-ńéwuë třecīwuë krōlēfstva, dzē-no na cōrka bëla zdjĭńónŏ. Tāk-nen krōl jëmuў řēk: »Dóvēdzŭl-jēs-so dzē wuë-muëją cōrką?« — A wën řēk: »Tū, krōle, wëna jē; tāk-muў fšëtkuë púëvēdzŭl, jāk-muў puëχuëdzëlo. Tāg-bëla vęlgŏ frēda ë vęldjī bāl, że cōrka bëla nalāzlŭ. A krōl jëmuў řēk: »Čē-jēs ją vēšūkŭl, tak tĕrēsso z ńų wúëžĕńū!«

Tāk-so z ńų wúëžĕńŭl a žëlë bārzo dobře.

b. Polzin.

1. Der ausgelernte Dieb II (vgl. II. a. 6.).

Jędĕn bẓūr[1] *mŏl třę̈ęχ sënŏf; tā doāi̯i šlë f svāt ā-tën třécī-so vўčil krāsc. Wën řēk: »Wĕčë, daję më mōi̯ dzël, a jŏ jīdą prĕč*

[1] sic! = *zbūr.*

wĕt-vắs«. — Ten wēc-muī dŏl, cŏ jĕmuī slĕχālŏ. A wĕn šĕt přēs jĕdĕn lās, nátrāfχĭl tę raĭbrŏf. Tīm wĕn řēk: »Mōk jŏ-bĕ-sŏ tū wŷ-vāĭī vĕwўčēc krāsc?« — Tēn nŏstắršī wĕt tĕχ raĭbrŏf muī gŏdŏl: »Zĭχĕr mĕ-cē vĕzńĭmë dŏ-nāšī röbuëtë, ălē të muўšĭš dôbřĕ nās šlĕχăc (!)«. — Wĕnə-řēk: »Jŏ zróbą tó, cŏ vĕ-mĕ röskŏ́žĭcē«.

Tāk pχéršĕwuë dńā wĕńī šlĕ sĕra krāsc. Jak wĕńī tą vlĕzlë dŏ-gõrĕ, zắčŏn-wĕn třósk róbĭc ā të klôcë sĕra puë tīm přętřĕ kuўlắc. Tī ĭnšī ráĭbrŏvī (!) škălŏvālë a wўčĕklë do swüĕĭīwuë dŏ-domuī. Wĕn-sŏ skrīl f plĕvë, jāk tën gúëspuëdŏ́ř z vīdą přĕšĕt ắ-χcŏl vīdzĕc, cŏ-tą-sŏ dzālŏ. Wĕn vīdzŏl žĕ ńĭχt tą ńĕbĕl a mĕslīl, žĕ-tó strŏšālŏ; šĕt nāzŏt spāc. A nēn raĭbĕr, cŏ tą wuëstŏl nắ-tīm-přętřĕ, sŏ-nābrŏl nĕwuë sĕrü cālī ńĕχ a šĕt dŏ-tĕχ-ńnšĕχ raĭbrŏf. Tę wĕn-sŏ vĕsmŏl z ńĭχ, čēmuī wĕńī wўčĕklë.

Ten rŏk bĕl dó-kõncă ắ-wĕn-šĕt dŏ-swúĕĭīwuë wēca nāzŏt. A řēk: »Wĕčë, tĕrë jŏ-jĕm vĕwĭčónī tāk krāsc, žĕ nŏ-mę ńĕpřindzë«. — Jĕdĕn põn tĕn-sŏ-tŏ dóvĕdzŏl a dŏ-sé-wë zắwĕlŏl. Wĕn-muī řēk: »Čë tĕ-ĵēs tāk krāsc vĕwўčónī, tē wўkrádńĭš(!)-mĕ múĕĭīwuë kuēńă. Jŏ-cë dõm jĕš dzéźinc-sĕt mārk a tĕwuë kuēńa«. — Wĕnə-řēk: »Tó-jŏ zróbą võm dëχt lētkuë«. Wĕblĭk-sŏ zā-stórų bābę a jĭdzë f tĕn χlĕf. Tę dvāĭī kuўčrŏvī pāsövālë tĕwuë kuēńă. Tŏ bĕlŏ v zĕmĕ ắ-jĕž-dĭχtĭχ mrōs dó-tĕwuë, ā na bắba-jĭχ prôsī, wĕńī mĕlë ję mĕt f χlĕf vzīc, žĕ tŏ bĕlŏ bārzŏ zĕmnŏ. Tāk tē wĕńī puëzwuëlĕlë, žĕ mắ-lē přinc dŏ-nĭχ. Wĕna šlā ắ-mā buĭdlę šnāpsë a gŏdắ, ëž-lë wĕńī-bë tĕš-χcĕlë pχīc. Wĕńī-sŏ nĕdĕlë prósëc, lē-pχĭlë străm. A zắ-pōlgúëdzĕnë wĕńī wўsnęlë; buë f tī buĭdlī bĕl šlŏbdrąk. Tē tëwuë jĕdnĕwuë ta bāba, cŏ tēn raĭber bĕl, puësādzëla nắ-rópą jāk na-kuēńă, ā tëwuë drĕdźëwuë wëna puësādzëla kuël-dźĭřī zāmăst nàχtvăχtrū. A-sŏ vzę nëwuë kuēńă dó-dŏm.

Tāk nen põn, jāk wĕn puërĕn fstŏl a vīdzŏl, jāk tī dvāĭī wўpā-sövālë, muўšĭl-wĕn-sŏ sńŏc. Alë tĕš bĕl nā tĕχ dvūχ bārzŏ röžžārtī, žĕ wĕńī-muī tëwuë kuēńă dēlë prĕč vzīc.

Tāk tēn põn drĕdźī rŏs-muī řēk, nēmuī ráĭbrŏvī, ëžlë wĕn-bë swuëĭī pāńī pχérscĕn vzõn z ręčī. Wĕnə-řēk: »Tŏ jŏ zróbą, vzõn jĕdnĕwuë trūpa, šĕt dŏ-wuëkna a gębą přĕložil. Tāk nĕn põn vzõn swuëĭę flintë a střīlil próstŏ přēz-wúëknŏ nắ-tëwuë trūpa. Nēn raĭbĕr puўscīl tëwuë trūpă a wўskuëk zắ-stronę. Nēn põn-sŏ vzõn špŏdę a šĕt nëwuë trūpă zākuëpăc. Nēn raĭbĕr fskuëk v jĭzbą dó-nī-pắńī a-gŏdŏl puë-pắnövī gŏtcë, žĕ mā-muī tēn pχérscĭn dāc, žĕ wў-nëwuë

Digitized by Google

wën bël zïχër. Nā pắñï-muī dǒ nën svōį pχërscën ā nën raįbër jădzë z ńïm dó-dŏm. Ten põn přindzë a řëk: »Jó-wuë mōm tërë zāgřëbŏñī; ălë mŏš-të tëš ten tvōį pχërscën kuël-sëbë (sĕ)?« Wëna řëkla: »Të-wuë döχ dòpχĕřë vzŏn wëd-ńĕ«. — Nën põn řek: »Të wën-wuë jū mŏ«. — Muўšïl-muį tësnc tālărŏf zāplācëc ā tën pχĕřscën-muī jëš-tëš wuëstāčïc.

2. Das Glück des tapferen Schneiderleins.

Jëdën knŏp-so wўčïl zắ-krŏfcă. A jăk wën jū bël třĕcēwuë rókuī, šet-wën nắ-vïšńë ā-sŏ wўrvŏl fuўl grōsc vïšïn. Jāk wën sëdzŏl a šïl, tāk nā-tī slēdnī vïšńī wўsādlŏ-muī sëtmë muўχ. Wën třās rękų a zābïl fšëtkuë sëtmë dŏ-rāza. Tāk-wën řëk dŏ-swüëįïwuë pāna: »Jŏ-jĭdę prĕč wët-vắs«; ā-sŏ nắ-pχërsë vëšïl: »jëdën krŏfc, cŏ sëtmë dŏ-rāza zābïl«. Wën šët, sŏ-nāpχïl dïχtïχ a přëšet v jëdën lās. Tą wën-so lĕk a spŏl.

Jāχŏl prāvë krōl přës-tën lās a vïdzŏl ńïcŏ vëpχïsŏñīwuë na swuëįï (!) jăcë. Wën puëslŏl jĕdnēwuë bēdĭntra dó-ńëwuë, žë mŏlwuë zbuīdzëc. Tën bēdĭntër přëšēt dó-ńëwuë a vïdzŏl, že wën mŏl nā-swuëįï jăcë vëpχïsŏñī: »Jëdën krŏfc, cŏ sëtmë dŏ-rāza zābïc mōžë«. — Tën bēdĭntër dóstŏl strāχ a ńëχcŏl zbuīdzëc; lë sōm krŏl muўšïl įïc a zē-strắχę-wuë zbuўdzëc. — Tāk nën-sŏ puërvë, jăk wën χcŏl tëwuë krŏla dŏ-rāzā zābïc. Tën krŏl z ńïm s pχëršă dóbřë gŏdŭl ā-wuë dóstŏl nā-swuëįą stróną. A řëk-muī: »Čë të jës tāči muëcnĭ χlóp, cŏ dŏ-rāză sëtmë mōžë zābïc, tëwuë jŏ-bë brëkuëvŏl«. Wën-wuë vzŏn nā-svōį hōs a jāχŏl z ńïm dŏ-swuëįïwuë dómuī.

Jāk wën tę přĕjāχŏl, tāk wën-muī řëk: »Jŏ-cë dōm tře řëčë dŏzröbēñī. A čë të të zróbïš, tē jŏ-cë dōm muëįą cōrką a muëįë cālï królefstwuë«. — Wënə-řĕk: »Jó, jó; cëš tŏ māįų bëc zā tře řëčë?« — Tën krŏl-muī řëk: »Jëdna dzëkŏ (dzëcŏ) svïña, tā mŏ šësc prōsc; čë të tę zglādzïš, tē pūdzëš (sic!) f tën lās a tę jë jëdën hōl, tën mŏ jëdën rōk, ten fšëtčëχ lëdzī puëbŏdŏ; a čë të tëwuë zglādzïš, tē të jës jëdnę róbuëtę muўšïš zróbïc. Dwāį štólmōvī tā f tïm lësë sų a każdërnī dzëń jëdnēwuë χlópa muўšų dóstăc dŏ-zjëdzëńī (dŏ-zërżëńī)«.

Tāk wën řek: »Dāįcë më flįtę a šāblę«. Nën krŏl-muī tŏ dŏl. A wën šët v nën lās. Jāk wën vïdzŏl nę svïñę, tāk wën zāčŏn wўcŏkăc. Alë na svïña bë-wuë vnëtkę mā. Tāk wën fskuëčïl v jëdną

Digitized by Google

kắplëcę, cŏ tą stǫ́ią. Nā sṓiṅa fskuëkla zā-ńim a wën vëskuëk χuў-tăškuë wuëknę, cŏ wўgōrë bëlŏ. Wën wúëblaįcŏl f kōl tī kắplëcë a zūmk nę sṓiṅę f tę kūplëcę. Tę wën vzōn swuëę̨' fɪ̨tę ā-jç wўstřīlīl. Të prosęta wën vzōn v jędën ńęχ a zāṅōs tēmuī krŏlóvī. Tāk ten krōl řek: »Jędnę róbuętą të mṓš fārdíχ. Tērë pŭdzīš a hắlŭš-ńë tēwuë wuëla. Wën-sŏ vzōn a šęt. Jāk-wën vìdzŏl tēwuë wuëla, tāk wën wўcīkŏl; ā nēn hōl za-ńim. Wën skuëk zā-bōmę ā tēn hōl vë-svuguī bël: tāk wën tēn rōk přes-tę bōmę přëbŏt. Nēn-wuë vzōn a χuў̆tăškuë wўstřīlīl. A tē-wuë s tī bōmë vëvlēk a-šęt dŏ-krōla. Tē wën řek: »Krōlë, ta drëgŏ róbuëta jè zroḃónŏ«. — »Tērë jěš tā třēcŏ«, řek tēn krŏl, »tŏ jè ta nŏguëršŏ«.

Wën-sŏ vzōn a šęt. Jāk wën přëšęt dŏ nëχ štōlmŏf, tak tī lé-žëlë a spālë. Wën-vlŏs nắ-bōmę a ftrīcṓvōl třë kắńëńë dŏ-gōrë. Tą wën tēmuī jędnēmuī prôsto nā-nŏs spuÿscīl. Tăk tēn pùërvŏl-sŏ a řēk: »Cěš të ńë bīį̆ìš(!)?« dŏ swúëį̆īwuë brāta. A tēn řēk: »Jŏ cë ńick ńërŏbą«. A spālë dāłł. V ńim wën spuÿscīl zŏs jędën kām nắ-tēwuë drędžëwuë. Tāk tēn řēk: »Jěm-jŏ-cē cŏ vńńël(!)?« Tāk tēn řēk̨: »Jŏ-cē ńick ńërŏbę; dăį-ńë puëkuį«. Alë v ńim wën spuÿscīl tēn třécī kām nắ-ńēwuë. Tāk tēn-sŏ puërŏë a swúëį̆īmuī brắťóvī f pësk χpŏlīl. Tak tē wëńī fstēlë, vërvālë χōį̆čī a tē jędën drędžìwuë prŏl, jěš cŏ wëńī sŏ zắbīlë.

Tē nēn krŏfc jīdzë zŏs dŏ-krōla ā-muÿ gŏdŏl: »Stārëškuī, tērë wëńī sų zābīti, tērë mŏžécë spuëkōi̯nī žëc«.

Nēn krōl vzōn, hālŏl nëχ χlópŏf, nēwuë wuëla z ńim jędnīm rôgę ā nę dzëkų sṓiṅę: tŏ wën fšëtkuë sχuëvŏl. A tēmuī krŏfcōvī wën dŏl tŏ krōlefstwuë a swuëį̆ą cōrką na-véřk. Tī mëlë vësēlī cālī rók a žëlë šcéstlëvë dzìsŏdńę.

V. Aus dem Mechau-Starsiner Dialect.

a. Darslub.

Die Entscheidung im Grenzstreit zwischen Darslub und Polzin.

Jŏ-mŭm čëtī wắt-ìnšëχ lëdzī stāršëχ, žë Dắrlëbŏ s Pŏlčëną sēlë ńidzë sŏbų̄ swūį̆ę puūlë a ńimëlë grăncë.

Digitized by Google

Tak na-źńīvā Pôlčënď fūdrďvālď jědnīwä χlópa; tū-muў dělë jěsc bŭri grόχ. A Dářlëďď tĕš-sď χlópa fūdrďválď; tī dělë jěsc bôlū grόχ a sťīńĕ męsď.

Tāk na-źńīva dď-sĕčëńī Pôlčīnstχī χlóp šēt s kuūsų wăt-Pôlčënā; a Dářlëpstχī šēt s kuūsų wăd-Dářlëbā. A dzē-bë tī dvaį-są zĕšlë, tą-bë bĕla grănca.

Alë ten Pôlčīnstχī χlóp, žĕ wăńī jěmuў dělë ten bŭrī grόχ a rīntôvnī męsď, tą ten přĕšēt pīnc gōn s kuūsu; ā ten Dářlëpstχī blōs přĕšēt dwāįe gōn, žĕ puū-tīm bôlīm grόχuў a sťīńīm męsū wăn dóstůl srāčką. Wăn muўšīl bŭksĕ třëmăc v grōscī.

A Pôlčīnstχī puū tīm bŭrīm grόχuў a rīntôvnīm męsū šēt dërχ. — Tërës ta grănca jĕ wăd-Dářlëbā dwāįe gōn a wăt-Pôlčënā pīnc. Tą mōže jĕš dzīs kāždī ćlóvĕk přīnc ā tŏ zmĕřëc.

b. Mechau.

Der alte Fritz und der kluge Bauer.[1])

To bēl stŏrī Fric; ten mŏl jědnĕwĕ gbūra bārzo wĕkřīvdzōnĕ. Tak tē wën-muў χcë co puĕvĕtōvăc nāzōt. Tak wën-wĕ zăprosĕl nă-bălą ā-so zăprosĕl swĕįīχ ofcīrŭf nō-ten-bál. Tak wĕńī χcĕlë tërës tĕwĕ gbūra wўχvācëc f čim. Tak wĕńī-so puëstāčílë sklōnką zĕšnăpsą a tĕ wĕńī vĕpχílë kuĕždī svōį šnăps. Tërës wĕńī wĕt-krōla zăčąlë a tĕ ten, co nôpřōt vĕpχíl, ten dôl tēmuў svĕmuў kolĕdzĕ zăwўχuĕ. Čĕ ten wĕstātńī tĕwĕ gbūra trāfχíl, tĕ tī innī mĕslĕlë, žĕ-bë wën tēmuў krôlovĕ (sic!) zā-wўχuĕ dôl. To wĕńī mĕlë tak vërëχtovônĕ, žĕ wën mŏl dăc tēmuў krôlovĕ (!). Tak wën vĕpχíl svōį šnăps a tĕ wĕńī-muў řēklë »dălī gbŭřë«. Tak wën-so tak puĕmĕslīl a tĕ jēmuў, wĕt-kuĕwĕ wën dōstôl řēk: »Hoįt zŏs« ā-muў nāzōt jědną zā-wўχuĕ vĕńĕcīl a krôlovĕ ńĕ. Tak krōl řēk: »Зbŭr jĕ nŏmųdřĕšīe.

[1]) Vgl. den Schluss von III. d. 2, S. 49.

Digitized by Google

VI. Aus dem Dialect der Oxhöfter Kämpe.

a. Rewa.

Der erfinderische Schneider.

Bēl jẽdẽn krōl a ńŏl jẽdną cōrką ā tī wẽn dŏl zróbĭc jẽdẽn muēst nă-klëpχē, có-tĕš żōdẽn mănsperzōn dŏ-ńí ńĭmōk přĭnc, vă-χāmī šărp zĭχrŏvōnī. Tą tĕš dŏ-ńí ńĭχt přĭnc ńĭmōk. Alē bēl kŭš-tóvnī krŏfc. Tēn mōk faịn na-skřëpχĭcăχ mōzĭkuēvăc. Xuëc stŏrŏ bābă na-skuēnāńĭm jē, tak wëna dŏχ-sŏ smŏc muўši jak mŏlpă.

Alĕ wẽn přēmëslı tēn krŏfc: jĭdzĕ dŏ-gółtšmëta a-wē próši, żē-bë muў zlótīwē kuēńa zróbĭl. A gŏltšmët gŏdŏl: »Dŏ-čēwē?« — A krŏfc gŏdŏl: »Tak ċĕldjĭwē, cŏ jŏ f tēguē kuēńa vlēsc mdą mōk zē skřëpχĭcāmī muēịmë(!); a tē-wē puēstáťicē přĕd-wēknŏ. Kē[1]) tēn krōl puējẽdzĕ, tāk wën-sŏ mdzē pĭtŏl, có tēn kŏń plācī. Tāk ńĭc ńē-vēzńēcē, tŏ jŏ šąkuўjąą tī krōlóvī cōrcē dŏ-čāsëmńéńŏ«.

Tāk tēn krōl dŏl zārŏs ālăc tęguē kuēńā a-zārŏs dŏ tī cōrtχī dŏl-guē zāprŏvādzëc. Cōrka bărzŏ-są cēšëla tēmuў kuéńŏĭ. Jāk nóc přëšlă, tāk krŏfc na-skřëpχĭcăχ f kuēńŭ grāịĕ. Cōrka gŏdālā: »Xtó jë żĕvў, tēn puē rūtēn dó-mē«. Tak krŏfc vëlŏs s kuēńā dŏ-cōrkχī. Tāk-sŏ mĭlŏ přëťítělë wëd_dóbrŏscë. Tē bëlë cëstŏ jāš marŏt, jāš-sŏ dŏ-lōška dóstēlë.

Na-puērénk, kχē pχëršŏ počta přëšla s krōlą, cōrką naťédzĕc, tē ťídzŏl krōl, żē mĭlŏ-są tŕímēlë f kōl šëję. Jā, cŏ dŏ-rādë jāk wé-buēịĕ dwēịĕ vzục dŏ-krŏlēfstva a dāc-sŏ jímă żēńic? — A jŏ-bēl tĕš na tīm cësēlīm.

b. Pierwoschin.

Abenteuer zweier Burschen.

Bēl-tŏ jẽdẽn zbūr a tēn-ńŏl jẽdną cōrką; a tē wŏn ńŏl dvūχ parōpkŭf. A tēn jẽdẽn-muў lēpχī róbĭl a ten drëdjĭ tŏ puëstřĭk; tāk wŏn jëš lēpχī róbĭl. A tak wŏn, nen zbūr, řĕk, cŏ-bë lēpχī róbĭl, tēn-bë dóstŭl tą jẽwē cōrką.

A tak tērës wŏńŭ wébaịĕ dvāịĭ dóbřë rŏbĭlë. Tak wŏn ńëvëdzŭl,

[1]) Ein Zuhörer verbesserte: *Tχē.*

Digitized by Google

kuēmuў dāc. A īnāčī ńččędzŭl, jāk ṁēlë jīc wčbāī dvaī f svāt a χtó-bë čīcī zārðbīl a čīcī pχėńųdzī přėńōs, tēn-bē-sð z ńų mōk wėžėńīc. Tak wóńī-sð vzqnë a ślë f svāt. Tak tē wōńī přėšlë v lās, tą bëlë dėe dródjī. A tē wōńī stǭėlë ā-sð rðzmīślēlë, jakú-bë drógų tēn šēt ābuē tēn. Tāk wóńī-sð wўrādzēlë: tēn püdzë na prāvų ā tēn drëdjī pūdzē na lēvų.

Tak tērės ten jèdėn šēt na prāvų. Tak tē-muў přėšla nóc a jēsc muў-sð χcālð. Tak wōn dóstŭl tą jędną χālėpą dð-vdzéńŏ a tą wōn-sð pīťŭl zā-slūžbų. A wóńī-muў řėklë že ńē, že ńēbrėkuévēlë. Tak tē wōn prósīl-jīχ wē-jędzēńī. Tak wóńī-muў dēlë jēsc a pχīc a wēb-nðc-wē wētřímēlë.

A na-drëdjī dzėń, tē wōn-sð vzōn ë šēt dālī. Tak wōn přindze zős dð jędnīwē ā-sð pītŏ zā-slūžbų. Tēn-muў řėk, že cð-ǭńšiwē ńmōk-muў dāc, jāk svńē fūdróvac. A-tð muў-sð bārð ńēvīdzālð. Tāk wǭn-sð rðzmīšlŭl, cð wōn-ṁól zāčųc; tak wōn-sð wўřīdzŭl a tē fūdróvŭl të svńē. Alë barzð dóstŭl mólī mўtð (?), ălė-sð mēslīl: »dǒχ-bųdze cð«. Tak wōn vēslūžŭl pōl-rókuў a tē wōn vzōn swēǭė mўtð a šēt dālī ā-sð ǭiscī, že tð bëlð lëχuē mўtð, že-bë dóstŭl čīcī.

Tāk wōn zős šēt dālī a tē-sð pītŏl zős za-slūžbų; tak tī-wē tēs do-svńī-sð χcēlë ṁēc. A wōn ńėχcŭl, že tð bëlð čęškuē (?); tak ńėχcŏl dð-svńī-sð wўřëdzēc; ălē ǭinšī slūžbë wōn ńmōk dóstāc.

Tak tē wōn šēt dālī ë tēwē-sð pītŏl ë tēwē. Tak wōn-sð jędnăk wўřīdzŭl dð-svńī; ălë tą ṁól bārzð jēš čęžī(?)jak na-pχēršīm mólū. Tak wōn zős pōlrókuў vēslūžŭl. A tē-šēt zős dālī.

Tak tē wōn šēt ā-sð ǭiscīl. A natrūfχŭl jędnīwē lēsnīwē. Tēwē wōn-sð pītŏl zā-slūžbų. Tak wōn-muў puēčŏdŏl, že »jó«; ale wōn-bë muўšīl pue-lēsë lātăc a bārzð čąškuē-bë ṁól, ălė-bë dóstŭl na trë ṁēsųcë stó tālārŭf, čē-bë wōn tð vētřīmól. Tak wōn-sð mēslīl, že tð jē vēlë pχėńųdzī, tak wōn-sð wўřīdzīl. A drědjīwē dńā zārős puērėn šlë v lās; tak wōn muўšīl tāk lātăc, jāk pχēs. Čē wōn přėšēt vēčŭr dó-dům, tak wōn ńmōk-sð rēšēc wŏt-tēwē lŏtáńŏ. Tāk-sð mēslīl, že tó-jē bārzð čąškuē, ălē sóbē mēslīl, že tð wōn dǒχ střímŏ. Tak tð-šló dzėń kōlē dńā. Tāk ten pŏn-sð-wē pītŭl, jāk tó-sð jēmuў vdzālð. A wōn řėk, že dóbře; buē čē-bë wōn řėk, že lëχuē, tē wōn-bë jēwē wўsmėrčīl. Tak wōn lēpχī ńīc ńėřėk. Tak wōn lëdŏl, cð mōk, cð wōn të třë ṁēsųcë vēslūžīl.

A jāk të třë ṁēsųcë bëlë kŭnc, tāk wōn-muў dŏl stó tālārŭf. A tē wōn-šēt dð-tēwē gbūra, cð tą cōrką ṁól, tą, dzē wōn slūžŭl.

Digitized by Google

A ten drëdjī šēt na-lēvų. Tak šēt přēz-lās tāk dālėk, žē dālī ńtmōk. Tāk vēčūr dóstůl dŏ-čidzēńŏ jędna χálēpą. Tāk-tą wŏn šēt, a tą přindze ā-sŏ pītŏ, žē-bë mōk wēb-nŏc bēc. A tą ńkuēwē įlnšūwē ńebēlŏ, jāk jędna stŏrŏ bůlka. Tā-muў řēklů: »Cēš të tů χcůl? Jŏ mōm dvanôscē sënůf a tī sų ráįbrāmë(?); a tī přindų tērēs vnēt dódům, tī-cë vēznų žēcī«.

A wŏn řek: »Wŏńī dŏχ ńēmdų tak zlī, žë wŏńī-më zārë smērc vēznų«.

Tāk zā-štōt wŏńī přēślë; tāk ta stŏrŏ bůlka řekla, wŏn-sŏ mŏl skrēc. Tak wŏn-so skrīl pųŏd-lōškuē. A jāk tī sěnŏvē přēślë, tak wŏńī, řēklë tī mātcē, žē wŏna māla svēžų krēf. A wŏna řēkla: »Tü jē jędēn; tēn mē tak bārzŏ próšil, žē jŏ-wē māla wēb-nŏc wētřēmāc; tak jŏ wētřímāla«.

Tak wŏn muўšil zārēs dŏ-ńiχ přīnc dó-stŏlë. Tak wŏńī jędlë a wŏn přë-ńiχ. Tē wŏńī-sŏ jēwē pītēlë, ždzē wŏn χcůl įšc. Tak wŏn řek: »Dó-pχēkla«. Tak tēn nŏstāršў řēk dŏ-ńēwē: »Nўžë-dóχ-sŏ wēvīc wē-më, cŏ wŏńī bųdų f pχēkle wē-më gŏdēlë!«

Tak wŏńī-muў na-drëdjī dzēń dēlë bārzŏ vēlë dŏ-jędzēńŏ ë dŏpχicŏ, co wŏn-bë strīmŏl z jędzēńīm.

Tak wŏn šēt wŏd-ńiχ prēč a přindzē přēz vēldjī lās. Tak jů dlūguē šēt, tak tē-muў-sŏ χcālŏ jēsc, ā-sŏ vzōn a-jŏt. A šēt; tak nātrāfχil vróną, a ta vróna řēklä jēmuў, že jī mŏl tēš dāc. Tak wŏn-jī dŏl. Tak wŏna-muў řēkla, žē, čē-bë jēmuў lëχuē šlŏ, tē wŏn-sŏ mŏl zmēslëc nā tą vrónų, tē wŏna bë-muў dŏ-puémuēcë bëla. Tak wŏn-sŏ mēslil: »Tŏ jē tēž dóbrў«. A tē jidzē dālī. Tāk nātrāfχil mrōfką. Tak tā-muў tēš řēkla, mŏl jī tēš dāc dŏ-jędzēńŏ. Tak wŏn-jī dŏl. A wŏna-muў řēkla: »Čē të-sŏ zmēslīš na-më, tē jŏ-cë mdą dŏ-puémuēcë«. Tak wŏn-sŏ mēslil, tŏ jē tēš dóbřē. A tē šēd-dālī. Tē wŏn natrāfχil zaįcā. Tak wŏn-muў mŏl tēš dāc cŏ dŏ jędzēńŏ. Tak wŏnmuў tēš dŏl, a zaįc řēk: »Čē tē sŏ zmēslīš nā-më, tē jŏ-cë bųdą dŏpuémuēcë«.

A tē šēt dālī; tak natrāfχil wŏn lësā. Tāk ten lës-muў řēk: »Dēį-më tēš-cŏ dŏ-jędzēńŏ«. Tak wŏn-muў dŏl. »A čē të-sŏ zmēslīš na-më a tŏbē lëχuē pūdzē, tē jŏ-cë bųdą dŏ-puémuēcë«. A tē wŏn šēt dālў; tak wŏn nātrāfχil vilka. Tak ten vilk jēmuў řēk, mŏl jēmuў tēš cŏ dāc dŏ-jędzēńŏ. Tak wŏn jēmuў dŏl. Tak ten vilk-muў řēk: »Čē të-sŏ zmēslīš wē-më, tē jŏ-cë bųdą dŏ-puémuēcë«. — Tak jidzē dālў. Tak jēš bārzŏ dālėk bēlŏ dŏ-pχēklů. Ale zā-jędnūwē

Digitized by Google

čäsë přīndze wŏn dŏ-pχēkla ā-sŏ pītŏ́ f pχēklé, žē wŏn-bë mōk slūžbą dôstăc. |A wôñī-muў řēklë, žē »jó«. Tak wŏn-bë jĕmuў dôl na-třë mĕsцcë třë stā tālārŭf.

Tak wŏn-sŏ mĕslīl: »Tó-jĕ dôsc dlŏ-mé«. Tak wŏn cŏ ĭnšīwë ńĭmôl rôbïc, jak p(ц)ŏt kŏclë môl dôbřë pŏtklādăc wēdjĭn, có-bë tó-sŏ dôbře pôlëlŏ; ŏïcī wŏn-bë ňĕdárŏvôl rôbïc, lē blōs ten čëldjī wēdjĭn rôbïc.

Tāk wŏn dôbřë pŏtklŏ́dŭl, cŏ tó-sŏ dôbřë pôlëlŏ. A wŏn f tīm pχēklë tą vĕdlē ňĕwë χuēdzĭl, có-bë wŏn tĕš dôbrī wēdjĭn môl. A tó-sŏ jĕmuў dôbřë ŭídzālŏ. Alë wŏn ńĭmôl f të kŏclë zāzdřēc. Tak jĕdnīwë čäsë tēn dyôbël jĕmuў řēk: »Jŏ vĕjādą nā třë dńā prĕč; a të tū dôbřë bцdzĕš pŏtklŏ́dĭl, có-tŏ-sŏ dôbřë bцdzë pôlëlŏ«.

Tāk jāk wŏn wŏdjāχôl, tāk drĕdjĭwë dńā wŏn-sŏ mĕslīl, có f tëχ kŏclāχ-bë tą muēglŏ bëc. Tak wŏn wŏtkrīl; tak wôñī-muў tą řēklë s tēwë kŏcla, lē tāk bārzŏ ńĭmôl pŏtklādăc, cŏ-bë bël mĕšў wēdjĭn; buē tŏ jĭχ bārzŏ pôlëlŏ.

A f tīm drëdjĭm kŏclū wŏn wŏtkrīl, tak tą wŏn ŭídzŭl, žē tą bëlë tī stāršў ŏfïcĕřë, čē wŏn bël kôlë žôlnĕřў; tëχ wŏn znôl. Tak wŏn jĭmā řēk: »Tó vāmā zdrôf«, a pŏt-tén kŏcël wŏn dïχtïχ pŏtklŏ́dŭl, cŏ tó-sŏ dïχtïχ pôlëlŏ. A pŏt të drëdjī tak bārzŏ ńë.

Tāk tēn dyôbël třécïwë dńā přĕšët nāzōt. Tak wŏn dŏ-ňĕwë přĕšët a-sŏ-wë pītôl, jākúš jĕmuў šlŏ. A wŏn řēk, žë dôbřë.

Alë pŏt tīm jednŭm kŏclą, tą wŏn môl dôbrī wēdjĭn a pŏt tëmë drĕdjëmë tak vĕlë ńë.

(Ich musste hier abbrechen.)

c. Oxhöft.

1. Der furchtlose Dumme (vgl. S. 68).

Bëlë rŏs dvāχĭ brācë, jĕdĕn bël mцdrī ā tën drëdjī glūpī. A tën mцdrī-so guĕřīl vĕdno, žē tën glūpī ńĭmôl žŏdnēguë strāχuў. Tāk tën mŭdrī χcŏl-guē nāstrāšĕc rŏs, puēslŭl tēguë glŭ̄pīguë v jĕdnī nŏcë dŏ-drëdjī fsë zā-guĕřŏ́lkų. A tŏ-sŏ trāfχilo přēs-smątŭř. A tē ten mцdrī χcŏl tēguë glŭ̄pīguë vëstrāšëc.

Tak wŏn-so vzŏn vądjël v gąbą ā-so f sūkńą wĕ́vïnŏn glŏvą. F tīm jĭdzë tën glūpī s tų guĕřŏ́lkų, ā tën mцdrī stōχĭ nā-stēgńë, ā tën glūpī nā-ňëguë vřēščī: »Hĕ, cĕš të tą stōχĭš? Wўndzĕš-mĕ z drŏdjĭ, buē jāk ňĕwўndzĕš, tāk cēbë tχīцą přēz-lēp!« — Alë nēn mцdrī

Digitized by Google

ѣ̈dno šēt bă̈ř̈ na-ńēguē lōs; buē-muў χcŏl strāχuў nādă̈c. A nēn glă̈pī-šŏ ńēbueį̈ă̈l, lē puŏd-ńōs tχī do-gōrë a zāć́ńē mụ́drēguē brāta vālëc tīm tχīį̈ą a tāg-guē puēbī̈l, jāś tēn mụdrř̈ prōšīl, mŏl-muў dāc puēkīą̈. Tē wŏn-muў-so př̈ëznŏ̈l, žē wŏn bël tēn brāt; ā tēn glă̈pī ř̈ēk: »Dŏ-čēgueš \të tāk glă̈pī bël? Jidzëš të nā-smątŭ̈r z vąglą f pëskuў! Ńimōk-të zārŏ̈ puēvēdzëc, žē tŏ të-bël, to-bë jŏ̈-cë ńēbï̆l!«

Ten mụdrī brāt šēt dō-dŭm plāćụcë a puēvēdzŏ̈l to fšëtkuë wēcë. Tak wēc-so rozguēř̈īl a vēnëkŏ̈l tēguē glă̈pīguē z buўdīnkuў.

Tēn glă̈pī šēt f svāt za-strāχą šëkăc, χuēdzŭ̈l wŏd-jědnīguē do-drēģīguē, žē-bë muў-χto puēvēdzŭ̈l, dzë-bë wŏn strāχuў nābēl. Přīndzë wŏn rŏs do-jědnī kārćmë. Tăm wŏn-so pitŏ̈l, žë-bë muў χto puēvēdzŏ̈l, co-bë wŏn mōk strāχuў nābëc. A tēn kāćmŭř̈, ten-sŏ s tëguē smŏ̈l, mëslīl, žë wŏn to nā-špŏs gŏdŭ̈l, ā jăk wŏn ťidzŏ̈l prŏvdą wŏt-tēgue glă̈pīguë, tāk wŏn-muў ř̈ēk, mŏ̈l jục na-jědną gōrą; tam wŏn-bë strāχ puēznŭ̈l. A jëš dŏ̈l tēmuў glă̈pīmuў do-pχīcŏ̈, do-jědzëńŏ̈. Tāk tē ten glă̈pī šēt a tē přīndzë tą, tē-so zāć́ńē wēgjīn rŏ̈bīc f kuëmīnkuў a tē wŏn-so zāć́ńē pχēc a jēsc të tχélbŭ̈së, co ten kă̈rćmŭř̈-muў dŏ̈l. F tīm wŏn ćëję, žë co f kuémīnë zūrëčā. Tē wŏn-sŏ wēbēzdř̈ī, tak tē-muў spādlo pōl-člŏvëka. Wŏn vēzńë to pōlčlŏvëka a vëř̈ūčī zā-sēbë. F tīm ńēje dlūguē, tē zāć́ńë zŏs co f kuémīnë zarëčëc. A ten glă̈pī vř̈ēšči: »Dŏždžë, ńépādŏ rëχlī jāś jŏ̈-so swējë kχélbŭsë wўpχēką«. Alë to ńēslëχā, lē spādlo v dōl. Wŏn to zŏs vēzńë a vëř̈ūčī za-sēbë. F tīm wŏn-sŏ wēbēzdř̈ī, tē stōį̈ī cālī člŏvëk. Tak tē wŏn vēzńë swējë kχélbŭsë ī (!) puēstāťŭ̈l nā stōl ī jŏt; a ten strāšnī (străšŏk) na-ńēguē vzērŏ̈ a-ńňc ńēgŏdŏ̈. A ten glă̈pī vědnŏ jŏt. A tē puēdŏvŏ̈ tēmuў strašŏkuëřī tëž-do-žērcŏ̈ a tēn strāšŏk ńēvzōn, lē stōį̈ŏ̈l a zdřŏ̈l. Jāś wŏn ťidzŭ̈l, žë tën glă̈pī jŭ̈ rëštą dŏ̈jŏdŭ̈l kχélbŏsŭ̈, (g. sgl.) tē wŏn χcŏ̈l mëc. Ale nen glă̈pī-muў ńēdŏ̈l, lē-muў ř̈ēk: »Tχē jŏ̈-cë dŏvŭ̈l, tē të ńēχcŭ̈l; tērŏ (!) ř̈ë psī gnōį̈!« — F tīm ten strāšŏk-so na-ńēguē puŏrvŏ̈l a sχvŏčīl-guē zā-pχërsë. Alë tēn glă̈pī-so-muў ńépuŏdlëk, lē prŏl-guē tëš, klëk-muў nā-pχërsë a bīl a wўχvŏčīl-guë zā-brŏdą a prŏl-guē pχīscų puē-lēpχë (!). Na wēstātkuў zăčōn-guē prōsëc, ten strāšŏk, žë mŏl-guē puўscëc a wēbëčŭ̈l-muў vēlë zlōta, ălë ńë zā-to, žë wŏn-guē vëbī̆l tāk, lë zā-to, žë wŏn-guē z mąk vëbātŭ̈l. I puë-tēmuў tą ńizdë vīcī ńēstrāšëlo. A tēn glă̈pī-so nābrŏ̈l tëlī co χcŏ̈l fšëtlχīguē, jāk mōk ńēsc, a žīl sobë dŏbř̈ë.

Digitized by Google

2. Der aufgewachte Todte.

To ńějě puéóstkă lē prŏvdă. V jědnī famĭlĭjī bēl jědĕn wўmārlī. Wön lĕžŭl f tī sămī jĭzbě, gdzē tī drĕǧī bělĕ. Wē-véčŏr wönī sědzělĕ ā-so rospuévědělĕ. F tīm zāčŏn tĕn pχĕs puŏd_lāvų bărdzŏ věc. Fšĕtkī-so wēbzĕrĕlĕ a ŭídzelĕ, žē tĕmuў wўmărlĕmuў ta lĕvŏ rąkă spādlă. Wönī nā-to ńĭjăk ńĕwўvŏžĕlĕ a mĕslĕlĕ, žĕ tŏ ńébělo tak zlē.

Zā χŭilką zāčŏn tĕn pχĕs ălĕ jĕš bārī věc. Tē wönī ŭídzelĕ, žē tā prāvŏ rąkă tĕmuў wўmărlĕmuў nă-zĕńą spādlă. Tĕrĕs wönī dŏstĕlĕ pĕrną strāχ; ălĕ jĕš wönī to-so tak zlē ńĕmĕslĕlĕ. Ten pχĕs to ălĕ védzŭl.

Tĕrĕs wön zāčŭn zē fšĕtkĭχ gvŏltŏf věc. Tĕn wўmārlī tĕrŏs puŏdnŏšŭl glŏvą: wönī fšĕtkī (so)brĕlĕ v noǧī, ā tĕn wўmārlī zā-ńĭmў (!). Tĕn pχĕs ălĕ zā-ńĭm a zvĕčąžŭl-guē.

3. Ein Heirathshinderniss.

Jědnī stāršī ńĕlĕ tĕlkuē jědną cŏrką, a ta ńĭmuēgla dĕχt co ŭídzěc. Wŏna ńā bărdzo krŏtkī ŭít. Alĕ rŏt wŏna-so χcū wĕžĕńĭc; kăždī ălĕ védzŭl wē jī ŭídzĕ.

Nārŏs pŕĕjāχŭl jědĕn kāvālĕr z dălĕkă. Wönĭ-guē pŕĕjąlĕ jāk nŏlĕpχī. Tā mātkă puĕložĕlă pŕĕt-tĭm jědną špĭlką nă-zĕńą a ŕĕklă do tī cŏrtkχī: »Kχē ten nāwĕžĕńī tū bųdzĕ sēdzŭl a vzĕrŭl, tŏ-sŏ zēgńī a puŏdńĕsĕ tą špĭlką; tē wön wўzdŕī, žē tĕ ńějĕs slĕpŏ«.

Tak wŏna tĕš zrobĭla, puŏdńŏsla tą špĭlką zĕ-zĕńŭ a puĕložĕla ją nā-stŏl do-tĕwē nāwēžĕńĭguĕ, co-bĕ wön tĕš ŭídzöl, žĕ wŏna ńā dŏbrī ŭít. Tĕrĕ tŏ-sŏ ălĕ puékŏzālo, jāk wŏna muēgla ŭídzĕc.

Stŏjöl tą nă-stölĕ tālŕ z māslą. Buē ten nāwēžĕńī pχĭl kāvą a smĕrovŏl to māslo-so nā-χlĕp. Jědnŭm rāzą prĕlēcī ta brūtkă dŏstŏlĕ a vŕĕšćī: »Pšĭkuöta, pšĭkuöc« a trāsńĕ rąkų f to māslo a zdŕūcī jĕ nă-zĕńą; buē mĕslĕla nā to māslo, žē to kuöt bēl. Tēguē nāwēžĕńĭguē wŏna čĕsto wēprĭskā kāvų ĕ māslą. Tĕrŏs wön ŭídzŏl, co z ńǫ bĕlo lŏs.

Na wēstātkuў wön-so z ńǫ wŏddząkuēvöl; wön jĭ-χcŭl dāc gąbĕ a wönă jĕmuў tĕš. Wön-ją kuўšnǫn v gąbą: buē wön-mōk ŭídzĕc. Alĕ wŏna-guē kuўšnąna zā-māst v gąbą v nōs; a ten nōs bēl bărdzo stobāčōnē; ta tobākă jī vlĕcālă v gārdlŏ, a wönă muўšĕla puē-tīm bărdzŏ prūskăc a smārkăc. — Tēn nāwēžĕńī šĕt zē-sńĕχą dŏ-dŭm ā mŏ jĕš dzīs dŏ-ńī nāzōt pŕĭnc.

Anhang.

Sprachproben aus ł-Dialecten.

I. Putziger Kämpe (ausser Putzig und Polzin).

a. Sellistrau.

Grobe Belehrungen.

Bē to jeden gbūr a ńŏ dvā wuelë a dŏ tëχ wuelŭf wën-so ńŏ knŏpa wўřidzónī. A ten knŏp të wëlë pās v blóce.

A ten jeden wōł tēwë drědjīwë vēpχ v rōf a ten wўtŏnųn. Tāk ten knŏp bëgŏ dó-dŭm zā tīm guëspuědŭřą, tak ten guëspuědŭř přëšet a tē sŏ pītŏ tēwë knŏpa, jākūš ten wōł tēwë vēpχ f ten rōf. A ten knŏp řēk: »Wўstąmpícë-lē tū tāk, tē jŏ-vŭm puékŏžą«. Tāk tē ten gbūr wўstųmpī kuël tēwë rówū. Tak tē ten knŏp jëmuў dŏ tātχī šŭps a ten gbūr fpŏt v rōf a wўtŏnų tëš. Tak ta bałka wëstū gdŏvų. A tē wëd-jědnīwë răza-sŏ wў ńë tak vëlë mëši-sŏ nălazłŏ, žē wëna-so žōdnë rādë ńëvēdză. Tak wëna-sŏ vë-fsë jīscëła, žë wў-ńł bëłŏ vele mëši. Tak jeden χłóp řēk: »Jŏ vŭm jë vëgłādzą«. Tak wëna řēkła: »Jākūš?« — A wën-řēk: »Dŏce-me dvā mŭrtχī nā-dzëń a jësc; a tē jŏ pūdą v zŏgrŏdą a tē jŏ-mdą jī χvŏtŏ[1]*)«. — Tak wëna řekła: »Na tē tŏ dóbře«. — Tak wën šēt f tą zŏgrŏdą a lēk a lëžŏ*[1]*). Tak třecíwë dńā, tē wëna dŏ-ńewë přëšła: »E mŏce-vë jŭ jakú wўχvŏcónī?« — A wën řēk: »Jëš ńë, ale tχē jŏ tą wўχvŏcą, cŏ jŏ kuël tē dzūrë lëžą, a tē jëš dvë, tē jŏ-mdą ńŏ*[1]*) třë«.*

Tak na bałka šła v dōm a sŏ z ńótłë vëcīgnáˊ ńŏtēlëk. A tē šła do-ńëwë f tą zŏgrŏdą a tē-wë zāćą wëpkłādăc. Tak ńëbëłŏ žōdnë rādë; tak χłóp muўšël wўcëc.

---

[1]) particip.

Digitized by Google

Tak jak přëšët dó-dŭm, tak jëwë bátka-sŏ jëwë pītá: »Čëš-të mŏš zārŏbónī?«. — A wën řëk: »Dŏādzēsca«. — A wëna řëkła: »Čëwë dŏādzēsca?« — A wën řëk: »Ež-lë të χcëš mëc puélδva, të jŏ tδë dōm«. — A wëna řëkła: »M'ë-doχ ŏëdnŏ puélδva nôlëžī«. — Tak wën řëk: »Në, tŏ dóbře« a vzųn mŏtēlëk a tē zắčų-ją wëpkłādăc. Tak jak wën-jī mŏ [1]) třë-hībë dőnī, tāk wëna gŏdá: »B'ałcë lēsŏ ćŏŏrtī dzēl nôlëžī«. — Tak wën-jī dŏ pīnc ë wëna bëła s tīm spuëkōjnŏ, cŏ dŏstônī mā.

b. Oslanin.

Rettende Vorsicht.

Bëlë jëdnī lëdzë a mëlë dće cōrtχī a wuëñī jăχālë na jednŏ ćësēli. A tą jędną cōrką wўñī vząlë sobų; a ta jedna wўstā dóma.

A jak přëšët ćëčŭr, tāk tē wúëna-sŏ zāmkła fšëttχī dćëřë, a tē wuëna spała. Tak klēpë ná-dŏřř nîχtŏ a gŏdŏ: »Puўšcŏ-më«; a jāk wuëna wúëtëmkła, tak stŏjī jeden χłop a mŏ trūpa na remónăχ. A tē jîdzë v jîzbą s tų cōrkų a tē gŏdŏ, wuëna mŏ šëkúc nôžë a gāflë. A wuën mŏł puëłδžónī na-stōł tëwuë trūpa a tē wúëñi-bë jëdlë. A přët-tîm wuëna māła nafūdrδvŏnī kuëta a psā. A tē wuëna sădłasŏ s tīm χłópą, cŏ tŏ přëñōs tëwuë trūpa. A tē wuëñī jëdlë a wuëna swuëje męsŏ wuët-tëwuë trūpa pūščāła ná-zēmą; a psë a kuëtë, të të rŏzvlŏkālë puë-kųtăχ.

A tē jak wuëñī mëlë zjādłў tŏ męsŏ wúët-tëwuë člóveka, tak tē ten χłóp vzų svéčką a fšądzë wúëpsvēcīł, žlë tēš cŏ bëłŏ wўstônī. A wuëna māła zjādłў tŏ męsŏ, a ńăc ńëbëłŏ ńîzdzë tídzëc, jak wuën wúëpsvēcīł. Tak tē ten χłóp šët prēč wuëd-ńī a řëk, žë wuën-bë zôs přëšët na drêdjī rôs, a wuëna zaštëkāła dćëřë.

A na puërěnk tē wuëna zắčąła vëmātăc v jîzbī tą, dzē wuëñī jëdlë tëwuë trūpa. Tak tē bëło fuўl pëñųdzī, dzē tē psë a të kuëtë mālë tŏ męsŏ rŏzvlŏkônī wuët-tëwē trūpa.

Jak tī-stāršī přëjăχālë s tëwuë vësēlŏ, tak ta cōrka māła fuўl pëñųdzī. Tak na drëdjī rôs tī stārši zôs jăχālë na vësēlī a vząlë tą drëgų cōrką sobų. A ta wuëstā dóma, cŏ přēt-tîm bëła na tîm vësēlīm. Tak ta cōrka tēš tag-zrŏbîła, jak ta přëršŏ cōrka fšëtkuë, lë blōs ńenafūdrδvāła psōf ënī kuëtōf. Tak přîndze χłóp vëčŭr; a

[1]) praeter.

wuëna ṁāła dėėřė zaštėkôṅī; a klėpė ná dėėře, wuëna ṁāła puÿšėėc (!). Tak wuëna puÿšėėła (!). Tak ten χłóp gôdô, wuëna ṁāła nôże a gāfle šėkāc, a wúėṅī-bë jėdlë tô ṁęsô wúėt-tėwuë trûpa. Tak tė wuėṅī tėš jėdlë, a wuëna swuėje ṁęsô wúėt-tėwuë trûpa pūšćāła nā-zėṁą. A jak wuėṅī ṁėlë zjādłÿ, tak tė ten χłóp wúėpsvėcił na-zėṁī, źlė wuëna ṁāła zjādłÿ: a wuëna ńṁāła zjādłÿ; buë psë a kuėtė ńṁālė tô rôzvlėkłÿ puë-kųtāχ. Buë wuëna ńṁāła jÿχ nafūdrôvônī. Tak ten χłóp ją vzų a puėřnų na cėstė štėkχi.

Jak tī stārši přėšlė dô-dům, tak tė jÿχ cōrka bėła na štėkāχ puėřńónô zō-tô, źė wuëna psōm a kuėtōm jėsc ńėdāła.

c. Bresin.

Der durchtriebene Kantor.

To bėł jeden ksųc a ten bėł veldjī łiphaber wuėt-kuÿrůf. Tė kuÿrė-so ńósłė f čās nazīmkuÿ, ale ńėχcāłė sėdzėc; żôdna ńeklūkā. Tak wuën-są jīscėł do swúėįīwuë kantérė, co wuën ṁôł zróbīc. Ten muÿ řėk tak: »*Jeguëmuësc mô̇ bākûs* (Backhaus), *tą tó-bë-są dobře pasovā; jeguëmuësc ṁe dô̇ třė kuėpė jôį̇ a dzėsīnc puÿntůf špekuÿ a to puėtřėbnė χlėba do jėdzėńô a do pīcô̇ kavą ė pīva; a tė jāja jô̇ vėsôdzą.* *Ten ksı c bėł s tīm wÿspuėkuėįónī. Kantéra dóstô̇ jāja a špek, codzéń swuėįė χlėba, pīva a kāvą. Ten špėk wuën-so sům pėk.*

Jak třė ńėdzėlė vėšłė, tė kantéra ṁôł jāja ė špėk puėjādłÿ. Cėš tū zróbīc? — Vzų, zāpôlėł bākus, a jak bākus-są pôlėł fuÿl flamų, tė wuën χuėdzėł f kôł bākůza a wuėłô płaćųcė: »*Gluk, gluk!*« *— Ten ksųc-muÿ gôdô*[1]*, co wuën tak płākô*[1]*, ńṁôł-są dōχ jīscėc, buë wuën bėł tė vārė, źė bākûs-są z ńeśćėscô̇ zāpôlėł, a tô̇-sô̇ ńémėslėł, źė kantéra-bë jėwuë tāk púėdėšėt. Ale kantera vřėšćėł płaćųcė dalł:* »*gluk, gluk, jeguëmuësc; kúėždemuÿ wúė-swuėje, tak tėž-ṁe wuë muėje kuÿřąta.*«

[1]) praeter.

Digitized by Google

II. Lusin-Schönwalde.*)

a. Lusin.

1. Der schwarze Mann im Baume und sein Mittel, wieder jung zu werden.

Tū ṁěškūł v Lězěńe kuěvół, tēn-są nā́zěvūł Vāras. Tāk-tēn brěkuěvūł vąglë f kūznų. Tāk-wön šēt tū v lās-sė́ dřēwė̄ vězdřěc dė́ grémādë. Tāk wön přěšėt dė́ jědnē χǭi̯kχi̯ nā-gliṅī gōrë. Tāk wön tą χǭi̯ką wúębzěrūł ā f tī χǭi̯cė̄ bārzé cėš stąkātlė̄. Tāk wön f kōł χuędzūų tė̄ χǭi̯kχi̯, jāś wön wǎuzdrūł pχōré. Tāk wön té pχōré vė̄cīgnǫ. Tāk s tė̄ χǭi̯kχė̄ vėlėcūł dīm a s tēguė̄ dėmū-są nālós čórnī χłuėp. Tak ten χłuėp są-gue pītūł: »Nā, cėš jó-cė̄ zā-té dōm, žė̄ tė-mīė̄[1]*) *s tė̄ χǭi̯kχė̄ vėpŭscūł? Tāk tēn puėvódó: »Jó zā-tė́ ńic nėχc«*[2]*). Alė̄ tēn χłuėp řėk: »Jā, jó tėguė̄ dārmuė̄ ńėχc. Jó-cė̄ dōm tū tākų ksǫśką, žė̄ tė̄ bdzėš mōk fšėstkχėχ lėdzī ūzdrāčāc«*[3]*). Tak wön tą ksǫśką vzǫ wöd-ńėguė̄. Alė̄-mū puėvódó: »Jó-bė̄ dėχ rół vīdzūų, jāk tė̄ s tė̄ χǭi̯kχė̄ vėlós, óbuė̄ (!) jāk tė̄ v ńī tą mōk bėc«.*

Tak wön-mū puėvódó: »Kúė jó-cė̄ tė́ puėkóžą«. — Tāk tē-są stēł čórnī dīm ā tēn f tą dzūrką vlēcūł. Tāk tēn kuėvół jėś mėł tė́ pχōré v rącė̄. Tāk wön χŭtkuė̄ tą dzūrka zātk a puėvódó: »Jó-cē tą ńéfpŭščūł, tak jó-cē tėś ńėmdą vėpŭščūł«. A-tą ksǫśką ten kuėvół wúėtřīmūł.

Tāk púėtėmū wön f tī ksǫścė̄ čėlūų ë mōk tėś fšėtkχėχ lėdzī ūzdrāčāc. Tāk wön bārzé čėlė̄ lėdzī ŭzdréčīł (= čū). Alė̄ nā-wuė-stātkū wön sōm bėl jū bārzé stórī. Tāk wön fti ksǫścė̄ mėł vėcėtǭnė̄, žė̄ tχębė̄ wön-są dėł nā-wuėbúėną puėsėkāc v bėčką a f kónstχi̯ gnǭi̯ zakuėpac, tāk zǎ-dzėvąc ṁėsqcī wön-bė̄ wödžėł a bėł-bė̄ mł̥ódł (!). Tāk wön ṁėł parépka, tėmū wön fšėtkuė̄ čėřūł[4]*). Tāk wön tėmū tė́ púėvėdzūł a nákǒzūł-mū, žė̄ mėł tāg-zńīm zréb̆ic. Alė̄ mėł pāṁątāc zǎ-dzėvąc mėsqcī, žė̄-bė̄ wön-guė̄ vėkuėpūł s tēguė̄ gnę́i̯ū ā vėpŭscūł s tė̄ bėčtχī. — Tāk tēn tėž-z ńīm tāg-zréb̆ū a ńīkuėmū ńic wuė-tīm*

---

*) Auf S. 66—70 sind sämmtliche ǒ als ō aufzufassen (s. Heft I, p. 88); das Accentzeichen ersetzt lediglich den diakritischen Punkt.

[1]) So klingt es mir, nicht *ṁě*.

[2]) Man könnte auch »*ńéχc*« schreiben.

[3]) Ich hörte deutlich »*ŭ—*«.

[4]) sive »*čiéřūų*«.

Digitized by Google

ńěřěk. Fšëstcë lëdzë-są pītālë zā-tīm kúëvólą, ălë ńīχt wuë-ńīm ńëvědzūł[1]*. Tāk na-wuëstātkū zăχuěřūł sům krōl. Tāk sprëvódzūł fšëstkχëχ děktérǭf a żǫ̆dĕn-mu ńīmōk ńīc puëmuëc, jāś nā-wuëstātkū rādzëlë tëmū krǭlëvī, żë tū v Lëzëńë bël tātχī kuëvǭl, tën mōk kăždëguë ūzdrëvīc (ū!). Tāk-tën krōl tū dë-Lëzëna puëslū zā-tīm kúëvólą; ălë tū-guë ńëbëło (!), wön bël zdjīńëńī. Tāk tën krōl ălë kuëńëćńë χcël ǫ́ëdzëc (ǫ́ëdzëc), dzë tën kuëvǭl wuëstūł. Tāk bëłuë fšądzë zā-ńīm šukǭnë. Nā-wuëstātkū tën parępk, cë wŭ-ńëguë słūżū, bël pītǭnī. Tën-są zăpχërūł, żë ńëvědzūł, ălë na-wuëstātkū, jāk jëguë χcëlë zaśpōrëvāc, tāk wön řëk prǫ́vdą, żë mël jëguë f kōnstχīm gnęi̯ū zākuëpōnī. Tāk wöńī zārǫ́ dë-tëguë gnęi̯ū tëguë pārępka vząlë; wön mŭšūł-guë wötkuëpăc. Jāk wöńī tą bëčką wóttëmklë, tāk wön sëdzū f tī bëčcë nā-ūčkū a ńël rącë złuëżënë. Ălë-są zārǫ́ rëssëpūł: buë të jëś ńëbëłuë të dzëǫ̆ąc ńësǫcī fūl.*

2. Zaubermittel gegen Krankheit.

Tū nā-tëχ Lëzīnstχëχ pūstkăχ ńëśkǫ́ jëdĕn pōlgbūr: tën-są nāzëvǫ́ .....ī. Tëmū zăχuěřā rǫ́s krěva: tāk wön puëstū swuęi̯ą cōrką dë-fsë zā-lëkārstvǫ a të dzęfčą bārzë bëgāłuë ū-są dïχtïχ zgřāłuë. Jāk wönë přëšłuë s tīm lëkārstvǫ, tāk wönë mŭšałuë zārós nă-puëlë jīc dë-bëdła. A tą wönë lëgłuë nă-zëmą a zëmnë bëłuë a púë-tëmū wönë zăχuěřāłuë.

Tāk tën wëc ńëǫ́ěřī f të, żë-bë wöt wŭzëbńëńǫ́ zăχuěřāłuë, lë żë të wöt złuëguë čłúëǫ́ëka-bë bëłuë. Tāk wön ńë dë děktérǭf, lë tū-së jëdnëguë čłúëǫ́ëka děstūł, tën z ńīm mūšū jāχăc dë Gdǭska dë čārnëkřížńīkǭf zā-rādų.

Tāk tën-guë tës zăprëvādzūł tą gdzës, żë wóńū-mū tą dāle f sklǫncë třëχ d'ǫ́błǭf. Tak wön jīχ tū přëńǭs a tū lëdzōm puëkāzëvūł: tχë wön tų sklǫnkų zrëšūł, të wöńī f tī sklǫncë ślë dë-gōrë. — Të fšëtkuë ălë ńīc ńëpuëmuëgłuë, ta jëguë cōrku jë[2] *puëdzīsdzëń krēplą. A tën wëc rós f të vëři, żë të wöt złuëguë čłúëǫ́ëka jë.*

3. Selbsthilfe gegen einen Vampyr.

Tχë jǫ́-bël tātχīm mǫ́łīm knópą, të přëšët jëdĕn dë-mëguë wëca

[1] Der *ł*(*ų*)-Verschluss kaum hörbar.

[2] Klingt: »*jïë*« und könnte auch »*jë*« geschrieben werden.

a pučóódůł, jůk wön[1]) *jědnęguě čéščęguě scinůł. A jó nā-tě slęχůł. Tak wön*[1]) *pučóódůł, žě na Rébākuęfstχęχ pūstkăχ wúmārła jědna čáłka. A jůk wöńī ją ńēlě zūχučǭnę̄, tāk tā cāłó famíliją zăχuěřā. Tāk wöńī zāró nā-tě přěślě, žě tă-běła čéščó. Tak wóń-sé débrālě třęχ wötvóźnęχ χłuępōf; tī ńēlě (ńiēlě* oder *ńélě) jīc v nécě na smątóř ā ją wötkuępăc a scǫc, žě wöna pēvné běła čéščó (čiéščó* oder *čéščó).*

Tāk tī těš šlě a wötkuępālě ā jůk wöńī (!) tēn čéřk zē-zārkū zjąlě, tęį wöna v zārkū sēdzā. Tāk wöńī fšëtcě třęį́ wúcěklě, ălě są déχ rězmëslělě; ten jědęn běł tātχī dzŕřtχī, té běł tātχī mūlóř, ...l z Lězëna. Tāk tēn pučóódó: »Ně, mě múšīmě ʒ̨ic nāzót ā-jǭ scǫc. Tāk wöńī šlě. A ten ....l řék: »Jō wúχvócůł tą bābą zā-čéprēną a vēvlēk nā-kaįntą zārkū; ā tēn drědjī špódų cǫ ā-jī głuęvą wúcǫ. Tak tē mě vzqlě wöt-tē krebé[2]) *f pūpχōr ë tīm nā-tě pūsttχę zăńëslë*[3]). *Alě drědjęguě dńā ta krēf běła zé-šāfě prēč. — Tā fāmíliją púětëmu vězdréóā jědnůk.*

b. Grabowitz-Schönwalde.

Das Glück des Dummen (vgl. S. 60.)

Jědęn glūr ńēł třęχ sënōf; a dvāʒ̨ bělë mųdrī a jědęn běł gūpī. A tē wön ńēł łuką a tą mó vědné ktė zvlókųnó. A tē ten jědęn šėt păsévăc, a tē wön sēdzēł a wuępăsévůł; ălě tąm ńíχt ńépřěšėt, lē jědnā měš. A wön jī ńēł dāc jēsc χlēbă, ălě wön jī ńědēł. A tē wön lēk a wůsnų a na puěrénk běła wůvlēkó ta tróva. A tē drědzēguě dńā šėt tēn drědzī sīn a wuępăsévůł, a nā měš přěšła znēw a wön-jī ńēł dāc χlēbă, ălě wön-jī ńědēł; a wůsnų a tróva běła zvlēkó[4]) *na puěrénk.*

A tē tēn třēcī šėt, tēn gūpī. A tē wön sót kuólě grëpë sąnă a sēdzēł; a tē přěšła na měš a tē χcāła ńēc[5]) *χlēba. Tāk wön-jī dēł a tē wön-są pítēł-jē, čēmu ta tróva běła tāk zvlēkó*[4]). *A tāk wöna*

---

[1]) Ich glaube hier deutlich »*wön*« gehört zu haben; der Erzähler spricht gut aus.

[2]) *krěvíě* würde ungefähr die wirkliche Aussprache geben.

[3]) sive »*zăńëslë*«.

[4]) = *zvlēktō*.

[5]) sive »*ńíšc*«.

jĕmu dăła tākų pīpkų, ćė-bë wŏn nā-ńî zăgvîzdnų, tē, ćė-bë wŏn sébĕ zămĭšlël, té-bë mū-są fśëstkuë stāłuë.

Tāk wŏn sēdzël a tē přëlēcălë trë gōłupčī bółī a tē-są strąslë a të pŏra z ńîχ spādłë a zńîχ-są trë pąnnë stālë a zăčąłë taįncévăc a wůvlēkłë ną trŏvą. Tē tën vîdzël, ktė tė zrĕbůł. A tē wŏn lēk nā tė jîχ pŏra a wŏnë puĕtaįncévālë trŏvą a tē wŏnë přëšlë dė-ńĕguë a χcālë ṁèc swuėįë klēdë a wŏn jĭma ńĕχcël dāc. Tāk-wŏn gŏdël dė-ńîχ, rëχlĕ-bë jîχ ńĕdël jāš wŏnë, ta jĕdnă bê-są z ńĭm wuëžĕnůła; tē-bë jĭma dël të klēdë. Tāk ta jĕdna zją złuĕtų ćēdą a jĕmu dăła nă-šĕįą a swōį pèrscĕń. A tē ta gůĕdzĕna bëła dė-kůnca, tē wŏnë můšălë laįcĕc dė-zōmkū, gdzĕ lëžël nā-sχōt słŷnca ā na pōlnécë wŏt-zēṁë.

Tē tą bëlë múerdāřë; tāk třécēguë dńā wónë-bë přëjaχālë dė-ńĕguë, tē wóńi-bë ṁèlë vēsélî. Ta jĕdna-mū puĕdārėvă złuĕtū jāpkuë a ta drëgŏ zēgárk a tā třécó bëła jĕguë brūtka. A tē wŏnë jĕguë présëlë, wŏn ṁēl tą přindz-dė-ńîχ. Buë wónë-guë sąmë ńîmuëglë vzųc; buë wŏnë bëlë přë-muërdāřăχ v zāklątím zōmkū[1]). A ćĕbë wŏn tąm přëšët, tē wóńi-bê-guë zārŏ zăbílë.

Tāk wŏn sébĕ rézmišlël, jāg-bë wŏn zrébíl. Tāk wŏn-są rŏs vzų a šet přës-jézéra a přës-gōrë. Tāk wŏn přëšët dė-jĕdnî χălëpë. Tē tą są bílë dwuėįë lëdzî vēdťůk ṁèča a ńîmuëglë-są wůjĕdnăc. A wŏn-jĭm řèk: »Nĕbícė-są a daįcė-ṁė-guë; wŏn-są-ṁè přëdó a wů-vāįî bůdze zguëda. A tā bălka řèkła: »Ktė-są zā ten ṁèc wůχvŏcî żëvī, tën bůdzë zārŏ dōt, a ktė-guë přëtkńë dė-wůmárłëguë, tën bųdzë żëvî«. Tāk wŏńi-mů-guë dālë a wŏn šēt dālë.

A tē přëšët znëw dė-jĕdnî χălëpë; tą są bílë dvāįî brācë wuë pŏrą bōtůf. Tēn jî rŏt χcël a tën, a wŏn-jĭm řèk: »Nĕbícé-są wuë-ńé a dăįce-ṁė jĕ ā-ṁė wónë(ö!)-są přëdādzų a wů-vāįî bųdzë zguëda. A té bōtë, cé wuëblëk a krék stopîł, tē bëła mila. A wóńi-mū dālë a šēt. A tē přëšēt z nëw dė jĕdnî χălëpë, a tąm-są znëw bílë dvāįî brācë wuë-jĕdną můcą; tēn-ją rŏt χcël a tēn. A tā bëła puë-jîχ wuëcū; a ktė ją fsādzîł nā-głuëvą, tēguë ńîχt ńĕbídzēł; buë tën bël ńĕbídzālnî. Tāk wóńi-mu-ją dālë a wŏn jĭm pudzękuëvël a šēt.

A tē wŏn přëšët dė-jĕdnū χălëpë. Tąm bëła stŏrŏ bāpka; ta bëła królëvų fśëstćëχ rîp. A tē wŏn-są jî pītël, źlė-bë wŏna ćëdză

[1]) Dumpfes ŭ mit ū-Nachklang.

Digitized by Google

wuě zǫ̃mku, gdzē-bë lēžůł f sχōt słǫ̃inca ā na-pōłnécë wŏt-zēm̀ī. A tē wǫ̃na vzą pipką a zagṕizdną. Tak fšëstćī rëbë přëšłë dë-ńë, a-wǫ̃na-są jïχ pītấ, żłë-bë wǫ̃në vędzālë wuě tīm zǫ̃mkū a wǫ̃në głůëvǫmī stŕąslë, żë ńë. Tāk wǫ̃n jī puędzękuĕvël a šët dālë.

A të přëšët dë jędnī χấłëpë. Tąm bëła krōlëvó fšëstćëχ ptőχűf. A tē wǫ̃n-są jë pītël, żłë-bë wǫ̃na vędzấ wuë-tīm zǫ̃mkū f sχōt słǫ̃inca a nā-pōłnécë wŏt-zēm̀ī. A wǫ̃na řëkła, żë ńë, żë wǫ̃na bëła krōlëvų fšëstćëχ ptőχűf; mǫ̃żë të-bë vędzālë. Tāk drędżëguë dńā ńiglë sŕītāle puĕrēn, a wǫ̃na vëšła, zūgṕizną nā-pīpcë. Tāk fšëstćī přëlēcālë dë-ńë a tē-wǫ̃na-jïχ-są pītấ, ëżlë wǫ̃në ńëvędzālë χtërnë wuë tīm zǫ̃mkū. Wǫ̃në řëklë, żë ńë. A tē wǫ̃na jïχ-są pītāła, bëlë wǫ̃në fšëstćī. A wǫ̃në řëklë, żë jëš jędën fëlël. A tē wǫ̃n přëlēcël zấχŏlą, a tē wǫ̃na-gúë-są pītấ, gdzë wǫ̃n bël. A wǫ̃n-řëk, wǫ̃n bël kuŏlë zǫ̃mku, gdzë lēži f sχōt słǫ̃inca ā nā-pōłnécë zēm̀ī. Tāk wǫ̃na-mū řëkła zā tą ŝtrófą, żë wǫ̃n rāzą ńëpřëlēcël s tëmī, tak zā tą ŝtrófą wǫ̃n mŭsī vzųc tēguë čłůčëka nā swuëję skřīdła a na pŭtχël a zấ-ńësc-guë tąm dë-tēguë zǫ̃mkū.

Tāk wǫ̃n-guë vzų ā z ńim lēcël. Tāk wǫ̃n z ńim přëlēcël a tēguë tąm púëstāvīł; a wǫ̃n wůstųpχīł vē-dóčřăχ a stéję; a nī múërdāřë bëlë fšëtcë prëc. Tāk jāk wǫ̃n čidzël, żë jïχ tąm ńëbëłuë, tāk wǫ̃n sklēpnų nấ-dóčřë; të ta jędna vëšła a tē wǫ̃n-jī puędël né złuëtī jāpkuë. Tāk wǫ̃na guë zārṓ puëznā, żë té tën bël tī jī séstrë χuëp. Tāk wǫ̃na vëšła tëš v dǫ̃m, buë v jïzbą wǫ̃në-guë ṁālë strāχ vzųc, żë-bë tī přëšlë, tī múërdāřë, ā-guë zấbīlë.

A wǫ̃n řëk, wǫ̃në ńṁālë ṁëc strāχū, źe wǫ̃n ṁël tấcī ṁeć, wǫ̃n-bë jïχ fšëstćëχ zābīł. Tāk wǫ̃në jëmū řëklë, żë wuë tī gúëdzëńë wǫ̃ń-bë přëšlë ā të té bël čās, wǫ̃n-są ṁël zdzë sχuëvăc. Tāk wǫ̃n wůstųpił vé-dóčřë a fsādzīł swuëję mŭcą. Të-guë ńiχt ńëvīdzël. A tē wǫ̃ń šlë puë-jędnēmu v jïzbą; a wǫ̃n dé kấždëguë nīm ṁëčą přëtk. Të wǫ̃ń zārṓ bëlë dōt. Tak wǫ̃n tāk dūguë, jāš fšëtcë bëlë dōt. A tē wǫ̃ń jïχ vząlë a vêvlëklë būten a zākuëpālë. A tē wǫ̃n vzų fšëscī buëgāctva a vzų ną swuëję bấlką ā të jī séstrë a të šlë tąm v jëguë strénë. A tē wǫ̃ń-są puëbŭdévālë dǫ̃m a żëlë jāš dë-sṁércë.

III. Bukow und Jasen, Kr. Karthaus.

a. Bukow.

1. Eine Sprachkur.

Jědnēguē rāzī böła jědna mātkă, jī mā jědnēguē sēna jī tēguē wöna xcā rēt f škuēlē dāc, žē-bë są co puē-mēckuў [1]) nāwўčił. Tāk wöna muў dā čēlē pxēńądzī jī-guē puēsłā, jī wön šēt. Tē wön šēt f kārćmą, a co wön mēł, to přēpxił jī přējēt. A tē šēt nāzēt jī xcēł-są sī'm puē-mēckuў wўčēc. Tē jāk wön bēł kūvāł v drödzē, tē vēlēcū gāpa z gńēzda.

Tē wön są přëzdřēł nā-no jī řēk: »Kraiņöstū«; jī tē šēt dālī jī nō vědnŏ soбe gēdēł. Jī tē přëšēt dŏ jědnēguē błotka, tąm płônąłē kāččī; tē wön są přëzdřēł nā-no jī řēk: »Endўkŭs«. Jī tē šēt dālēk jī mēł dvā, jī no vědno soбe gēdēł. Tak wön přëšēt do jědnēguē vá ldžēguē šădēguē dąba jī są přëzdřēł na-nó jī řēk: »To jē dixtīx »Rēpūblātǫn«. — Tē mēł jī třē słova puē-mēckuў nawўčōnī. Jī tē šēt dō-dōm jī vědno soбe no gēdēł: »Kraiņöstu, Endўkŭs, Rēpūblātǫn«. Tē čē wön přëšēt dō-dōm, tē mătka-muў ńīc ńīmuēgła rōzmēc.

Tāk drědžēguē dńā šłā nā mātka tąm do swēięx sǫsādōf jī jīm řēkła: »Jē mā svēguē sēna dǫnī f škuēlē, žé-bë-są co nāwўčił, a tērīs wön přëšēt dō-dōm a jēmuў ńīc ńīmuēgą rōzmēc«.

Tāk nī sǫsādzē jī řēklē, žē wöna mā tak, čē-bë są buўlvë guētovālë, vzǫc tē vārī jī mā-muў puēlēc nā-rąką. Tē wŏna-bë vídzā, žlē-bë wön přēmōvił.

Tāk wŏna šłā dō-dōm jī tē drědžēguē dńą to zrōbīła. Tē wön tāk xuēdził soбe puē-jīzbe jī vědno-no gēdēł »Kraiņostu, Endykus, Rēpūblātǫn«. Tāk rēs dēł-są namuēvic jī šēt do nē kuēmĭnka nałāvą. Tāk na mātka vząła nē vārī jī puēlā-muў nā ną rąką. Tē wön řēk; »Oχ hèrjēnnē, mēmkuē, cēž-vë rōbīcē?« Tāk nā mātka f smēx jī vídzā, žē wön přēmōvił jī nāwўčił-są gādac.

2. Diebeslist.

Bölë třēįī złódzēįe. Tak wöńi šlë nēpřōt jědnēmuў pąnī vēlë pxēńądzī wўkrāsc; jī tē šlë jědną krōvą wўkrāsc jī šlë z ńīm v lās.

[1]) d. i. *puē-ńemčeckuў.*

Digitized by Google

Tāk tĕn jĕdĕn χcēl lē tĕn bŕĕχ. Tāk wṓñ-muў guē dēlë jï tē wön z ñĭm šĕt do-jĕdnēguē błōtka. Tē wön dōstēl kāvůł drēvnă jï wöt klöftö jï tē zāčuł dĭχtĭχ v nĕn bŕĕχ bĭc jï płākăc jï vřĕščēł: »Tṓ jē ńï, to nĕ dvāχï a dzĕš wöñï sụm? — Tąm v gṓřë«. — Tak nĕ dvāχï słṓχēlë nā-tṓ jï dṓstēlë strāχ jï zắčąlë wÿcēkāc. Tē jăk nĕn-są v nĕn bŕĕχ nāběł, tāk šĕt tąm dṓ nĕχ dvĭχ zāzdřēc ū čē wön přĕšēt, tē tąm ńĕböło tĕχ dvĭχ, lē p̀ēńądze a m̀ąso. Tāk wön vzọł në p̀ēńądze jï m̀ąsa, co mōk dṓńësc. Jï tē šĕt nāzēt.

b. Jasen.

Der Mann ohne Furcht (vgl. S. 68).

F Sĕrăkṓi̯cāχ bĕł jĕdĕn χłop; ten m̀ĕł sto pṓłzłotkṓf a wön šĭkēł zā-strāχą; χtó-bë-muў puĕ̆ēdzēł wē jăcĭm strāχuў, tēmuў wön-bë dēł to sto pṓłzłṓtkṓf. Tak přĕšet rēs na smąťĕř, tē ten worgāńista muў puĕ̆ēdzēł, žë nā jĕdnĭm grōbuў tąm fstēi̯ēł puētapχái̯nc. Tąm wön-lē m̀ĕł stōi̯ĕc.

Tak wön tĕš stōi̯ēł v nōcë; tē ten puētąpχái̯nc fstēł. A ten χlōp, ten zāzdřēł tąm tēwë puēscēlĕńï; tāk lĕk f trëmą. A ten puētąpχái̯nc šĕt strāšëc. Tē znëw přĕšēt nāzēt, ā nen χłop lĕžēł v nī trëmë. A tē ten puętąpχái̯nc řēk: »Vêlēzë m̀ē, buē jë čās, s tĕ trëmë«. — »Jā jē-cē ńëvĕlïzą«. — »Ja, vĕlēzë, buë jë čās«. — »Jṓ, ālē puĕ̆ëic-m̀ē, gdzë të łāziš; tē jē-cë vĕlēzą«. — »Jā, jë χuëdzą dṓ-jĕdnēguë dwuërī, tą strāšëc, lëdzųm kārčï skrącëc«. — Tak tē ten-muў vĕlēs, tēmuў puētąpχái̯ncovï s tï trëmë. Tē znëw na drëgụm nōc, tē tën χłōp šĕt do teguë dwuërī. A vzộ-so jĕdnēguë kāmrēta zē-sṓbų. A tē tąm bĕlë nā-jïzbë. Tak jĕdnĭm rāzëm zắtřĕščēł dĕl, tē wön-są přëzdřēł: spādła nōga. »Jā, to jē nōga, ālë cĕš s tụm nōgụm, čē ńïma ọącë?« — Tāk zā-šterk spúscëłue (ntr. sgl.) *drëgụm nōgą. Tāk wön řēk: »Tërë sų dṓë; ālë cĕš s tëmï dvïma, čē ńïma të štąmë?« — Tak za-štĕrk spúscëłue muў-tą štąmą; wön to fšëstkuë zëstāvĕł, tṓ muў pășovāłuë »Jā, tërē to-bë-są dṓ-čëguë mā̆ło, žë-bë bĕłë rące«. Tak spúscëłuë-muў zą-štĕrk jĕdną. »Jā, tërë-sṓ přĕsādzēł tą rąką; to-muў pășŏvālŏ«. »Jā, ālë žë-bë bĕła drëgë tërë!« — Tag-zā-štĕrk spúscëło tą ręką; wön-ją přĕsādzēł. Tāk řēk: »Tṓ-bë-są m̀ā̆ło do-čłṓvëka, žë-bë bĕła głova!« — Tāk za-štĕrk spúscëło głovą. Wön tą głovą přĕsādzēł. »Ja tërë tṓ-jë ćovĕk (!), ālë stōi̯ē jăk s̆ŕip* (sive: *słўp); a co tï s tōbų roбic, žlë jë vëznų čï a jë cë tï përą vĕvālą, të*

të pūdześ tī śtōt buŷten«. Vênëkēł-guë buŷtën; tak śēt na łāvą jì sēdzēł a swuēįguë kāmrēta puēśtēł zū-dŕēvą. Tak wön muŷ dłūguë ńēśēt.

Tak tē nēn puētąpχáįnc pŕēśēt z nēguë smątēŕa a swuēįą trëmą mēł puöt pēχųm. Tē ten χłōp-muŷ rēk: »Ahắ! Dzīs të ńēsēś tą trëmą zë-sobú«. — »Jó, buë të-bë-mē znēw v ną vlēs«. — »Jō, jō, tëlë lēgńī v ńą tī«. — A ten χłop śēt za tīm swuēįm kamrētem. Tē wön-guë dōstēł na-dōmę, mēł kark skroçonē. »A čë mēś, të lēś (!)«. — Tak wön hālēł-sŏ dŕēva sųm; tē fstắvīł-so pχĭvuë (v!) ā-so zắguētōvēł swuēįe pχĭvuë. A ten puētąpχáįnc tēn mēł swēįą trëmą nālávë puēstavōnī jì v ńī lēžēł. Tāk tē ten χłop vzọ swuēįą grēpą s tīm pχĭvą, śēt na jizbą, vlēł na puētąpχaįnca f tą trëmą a puēvēdēł: »Prōst švōger«. — Tāk ten puētąpχáįnc vēskuëčīł s tī trëmë, ā ten χłop χuŷtiškuë skuēčīł jì lēk. A ten p. χuēdzīł vēdlë nēguë jì puēčēdē: »Vēlēzë, buë jë čās«. — »Jā, jë-cë ńēvēlēzą; ŕēčë-mē, žē-të tī vącī ńēbądzēś χuēdzīł«. — »Ja, jë tī muŷšą jic«. — »Na čë muŷšīś, tē bąc«. — »Jā, jë tī ńimuēgą bëc; vēlēzë-mē, buë jë čās«. — »Jē-cë ńēvēlēzą; ŕēčë-mē, žе tī vącī ńebądzēś lētēł. »Nē, mą tī vącī ńīχt newŷzdrī«. »Jó, ălē co twuēįe słovuë bądze znēw płācēło?« — »Jó, muēįe słovuë będze płācēło, mą tī vącī ńīχt newŷzdrī«.

Tak wön-muŷ vēlēs. Tē ten puētąpχáįnc sχvēcīł swuēįą trëmą puöt-pĕχą jì wŷcēkē z ńųm. Puĕ-temuŷ tąm-guë vącī ńīχt ńēvidzēł. Jī lëdze muēglë męskac.

Druck von Breitkopf & Härtel in Leipzig.

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

This book is due two weeks from the last date stamped below, and if not returned at or before that time a fine of five cents a day will be incurred.

Digitized by Google

COLUMBIA UNIVERSITY LIBRARIES
0037118269

891.85 B789 pt 2
Bronisch.

891.85 B789 pt 2

Digitized by Google
JUL 9 1936